

P R A H A
1977 - 1978

Krásný vzhled je na ten boží svět! la, la, la
Ty modravé hory, v hájích pěvců sbory,
rozkošné roviny, města, dědiny.

. . .

O B S A H

Miloslav Hájek	str. 1
Egon Bondy	" 2
Jiří Pláček	" 6
Zdenka Sachrová	" 11
Eugen Brikcius	" 17
Bořek Vákr	" 19
Dagmar Vonková	" 26
Milan Balabán	" 33
Marie Matzenauerová	" 37
Michal Matzenauer	" 38
Petr Tatoun	" 43
Jana Dobrá	" 46
Vladimír Kejdana	" 49
Fanda Pánek	" 51
Robert Whittmann	" 55
Josef Rössler	" 60
Milan Macfelda	" 63
Tom Tomášek	" 65
Josef Šnobl	" 67
Jiří Olt	" 69
Saša Popov	" 70
Jan Tesárek	" 72
Chajim Lefkovič	" 77
Petr Kabeš	" 84
Jiří Tichý	" 85
Hana Rosslová	" 91
Tomáš Pěkný	" 99
Josef K.	" 104
Jaroslava Rösslerová	" 111
Zbyněk Benýšek	" 124
Aleš Březina	" 130
Ivana Hyblerová	" 133
Martin Hybler	" 138
Petr Rezek	" 154
Rudolf Němec	" 156
Věra Jirousová	" 161
Petr Lampl	" 166
Jiří Daníček	" 168
Olaf Hanel	" 169
Nikolaj Stankovič	" 175

O B R Á Z K Y

Zbyšek Sion	za str. 16
Michal Matzenauer	" 37
Jan Šafránek	" 59
..... a	" 110
Aleš Lamr	" 76
Rudolf Němec	" 155
Olaf Hanel	" 168
Helena Pospíšilová	" 176

M i l o s l a v H Á J E K

/ kdo nejde s námi jde proti nám / ?

nejsem s váma ani nejsem proti nikomu
není jistý jsem-li se sebou
byl bych třeba s rybama
bylo by dobrý kdybych byl hmyzem ale taky rybou
ale sám
jen s tím, že je nás víc toho druhu

lidský termíny si zaslouží jen lidi
že jsou tak odporní a vlezlí
o všem kecat a všechno rozkecat

zvířata jsou čistý
a třeba bych rád byl
ve vztahu lepším než jsem

každej druh zvířete je sám
s pocitem té souvislosti druhů
a já bych byl takhle svobodnej
ale zas lidský termíny
nasrat na takovou lidskou svobodu
a na nesvobodu

nejsem s váma
a ne že bych byl proti vám
ale nezajímá mě co děláte
jen souviset se zvířatama stejného druhu bych mohl
a zdá se, že s rostlinami by to bylo
ještě vhodnější a příjemnější

. . .

E g o n B O N D Y

ŘÍJEN NA VSI
.....

I.

Tichá slova říkám - už jsem zestárnul
a co jsem kdy dělal všechno jsem sepsul

Schoulený čekám až mě smrt oholí
po celý den dneska venku mrholí

Sedím marně zase spánek mívá mě
měsíc svítí vidím lišky v krajině

lehce slova píšu tužkou přetěžkou
životem jsem se projel jen koloběžkou

Co mi svírá srdce to ani nevím
že jsem nejel autem pán bůh mi sleví

II.

Po humnech chodím
sotva v mlze světla vesnice vidím
přichází první mráz

V hospodě jsem byl
zbytečné pracující viděl
zas

III.

Týden jsem dělal jako kat
tak jsem si na pivo vyšel
Nad lidmi jsem se musel smát
když jejich řeči jsem slyšel

IV.

V noci je vesnice úplně prázdná
 Chodím po uličkách mlha mě pojídá
 vlasy a vousy mám mokré
 V hospodě je ruch
 ale nejdu tam
 Samota je mi určena
 nevím proč
 a tady dostupuje vrcholu
 Vyhaslou fajfku v ústech žmoulám
 ruce mě zebou mírně příjemně
 dost jsem dnes pracoval
 a kéž by i spánek
 ten divný host z krajin smrti
 lehce přišel

V.

Jsem podzim
 Podzimní šat nosím
 a mé srdce je podzim
 Když je plískanice
 říkám si jsem podzim
 Když slunce šikmo vysvitne
 říkám si: jsem podzim
 Když rozsvítím noční lampičku
 ve čtyři odpoledne
 ležím a jsem samá bolest
 říkám si: jsem podzim
 Když sedím v hospodě sám
 vím že jsem jen podzim

VI.

Julie která jsi daleko
 ach kéž se dobře máš
 vzpomínám na tebe celý den
 k tobě se modlím otčenáš

Jak mně vadí že jsi daleko
 jak bych si s tebou chtěl povídat
 pro tu mou touhu velikou
 nebudeš ani moci umřít snad

VII.

Tisíc let jsem seděl v chýši rybářské
 nakonec jsem se objevil zde

Ryby nebraly moc byla to svízel
 den za dnem v sluneční mlze mizel

Co je tisíc let jednomu životu
 ani ho člověk nestačí označit za slotu

Pouhých tisíc let! Snad stačej k moudrosti
 Zdaleka nestačej však oni k radosti

Přišel jsem sem a co jsem uviděl?
 Hippies poslední a přehluboký žel

VIII.

Blíží se země poslední čas
 Přijde zánik a nebo Paraklet?
 Bůh dneska váží zas a zas
 celý tento svět

Už málo času zůstává
 a my jsme herci v něm
 je už nemožná náprava
 jsme opiti televizorem

IX.

Zasnil jsem se nad stoletím dvanáctým
 a zeptal jsem se boha jestli smím
 doufat v to že je znovu uvidím

Odpověděl mi že dobře vím
že snadno milosti té docílím
budu-li u něj pevně duchem svým

A proto jistotu mám že se objevím
v zahradě v St. Denis pod podloubím
- u Parakleta žákem Abelardovým

A nemyslete si že tak jen sním
či že jsem zehvácen prázdným bláznovstvím -
ne: neb bůh vítězný přeje vítězným

X.

Slunce podzimu pomalu hasne
v mlze přichází listopad
Ne nebylo to letos krásné
na vše stín tvojí nemoci pad

Zimní měsíc se pomalu zmocní oblohy
v pokoji bude ráno zima
Taky bude zást na nohy
i Ježíška jenž z nás hříchy snímá

XI.

V okapu v létě chcíp holub
je listopad a ještě z něho roste čerstvá tráva
V létě jsem se zasníl
a ještě dneska mě z toho bolí hlava
Hele jak holub bolení hlavy utek
Pojal mě smutek

1978

J i ř í P L A Č E K

V z d á l e n ý

Občas jdu až za město. Klikatými úzkými uličkami, dlážděnými kočičími hlavami, a už kráčím po prašné venkovské silnici; šedivou trávou se dám napříč loukou a dál podél potoka. Voda teče v nehluboké rokli s hlinitými břehy, rozptýlena mezi loděhami a listím kořenné máty. Jdu rychle, ničeho si nevšímám. Teprve "u tůně" se rozhlédnu kolem.

Bahnité břehy jsou porostlé orobincem, vprostředku je kalná voda nehybná. Dívám se do ní jako do teplého zrcadla. Po chvíli se tudy valí silný proud, podrazí mi nohy a vleče s sebou.

Potok je opět užší a voda teče rychleji. Pocukává dlouhými převislými travami, tvoří se tu řady maličkých vírů. Odtrhnu oči od duhové hladiny, vrátím se doprostřed tůně, zahledím se, a všecko se opakuje. Náhle toho mám dost.

Otočím se, jdu zpátky. Nikdy jsem tuto hranici ještě nepřekročil, zde mně vždycky opustí všechna posedlost, která mě štvala.

Zde vůbec všechno pomíjí. Potok se narovná a teče dál jako stružka ztracená v louce. Na obzoru je vidět vzdálenou vesnici. Kdo ví. Sotva několik domků, přihrbblých a nicotných, snad vůbec neobydlených. Nevím. Nemohu pochopit, jak v takové vesnici může někdo žít, narodit se tam a nazývat ji svým domovem ... Co to má znamenat ...? říkám si na útěku, taková zrádná vesnice.

K o p e c

Dveře a okna dokořán. Uvnitř i venku stejné vedro. Slunce vlezlo za záclony do tabulek skla, zblízka svítí do tváří, dělá stíny. Ve stínu jako by už byl večer.

Sedím na kopci. Mrknutím oka se kolem udělá malý prostor, celý černý. Je tu ticho, zvědavost si opatrně našlapuje, kdesi prý vystrčila liška čumák - kde, kde ...? Je pryč. Ulekl jsem se. Přede mnou stojí skleničky s kořalkou.

"Ten měl čubu. Za německa měl," mluví stařeček, prudce dýchá a krev se mu žene do tváří, "ta poznávala židy. Na koho skočila, byl s ním konec!"

Uvažuju, co to říká, proč vůbec něco říká ... Nerozřeším. Sedím na kopci. Chtěl jsem si přece odpočinout. Jsem vklíněný v duté lenošce jako v kufru. Dobrá myšlenka mi šikovně přišla na pomoc: Liška vystrčila hlavu - a už je venku! Je tu úplně prázdná a jenom liška ... Je to potěšení tak dobře myslet! - kapky si kapou od stropu v černé baňce na hladinu, každá zažbluňkne, šup, lup, kuku ... Ale kukačku není nikde vidět, dívám se, v celém lese nevidím kukačku, v celém lese si jenom pokašlává potůček; kukačku nevidím. Ne. Musím si to rozmyslet. Lesklé kovové řetízky jako vyplašené stonožky běhají po onyxové desce: Opravdu, kukačku není vidět ... Kdosi odvážněji mi shrábl moje myšlenky na hromádku. Odešel jsem. Na dvorek náhle napadali ptáci. A hned zobou jeden přes druhého ... No něco takového! Na to se musím dobře podívat, blíž, blíž, abych je dobře viděl, až jenom očima, to mě nejvíc překvapuje, přímo mezi nimi, taky jsem si zobl, teprv teď dobře rozeznávám, že jsou ze skla nebo ze dřeva - tedy ptáci. Raduji se, že ptáci neuleť ... Ale ptáci vesele uletí, vesele zmizí, jen to žbluňkne.

"Pane učiteli!" vyhrožuje mi pařáty chlap, na jehož obličeji civím a nevím, kde se tu vzal. Lícni kosti má jako talíře, vpadlé oči a černou hřívu, mluví do světla, které ho vysouší, jeho obličej je světlem celý popleněný. Vlíl do sebe skleničku. Jeho zprohýbané rty rozmazávají kořalku od nosu až do žaludku. "Pane učiteli," křičí, "ta holka celé noci pláče, a tak si zarývá prstíčky do tváře!" Odstrkuje lokty paní, která poslouchala - kde ta se tu vzala? Někde jsem jí přece vídával - někde vysoko za pultem, nebo daleko v kanceláři, mrtvou sovou, jak si podpírá rukou hlavu. A ona najednou sedí s námi! To je neuvěřitelné. Dokonce je namalovaná, a udivuje mě, že zřejmě umí flirtovat, že by ji dráždilo, kdybych ji hladil, třel jí nahá ramena a prsy. Je růžová, tu i tam je matnější bleďmodrá skvrna, barevné vrásky, oči, rty se souměrně pohybují a chřestí: Ona mluví! Má špičatá ústa. Jen maličký zobák - už si vzpomínám ...

Jsem na kopci. Ale raději si to ještě přesněji zjistím. Máte to vidět! Myšlenka se vymkne, vyhne se, a jde si sama, pluje si sama, zavrtává se ... Nechytím ji, jako jsem nikdy nechytil úhoře. Je noc. To mám z toho. Je noc, vychází jakési slovo - které, které ...?! Zastavilo se, velmi mi připomíná mou milou zvědavost, je bílé, ze sádry, s černými stíny, jako by je někdo poléval, malá planeta, p l a n e t a ... Jsou tu další slova,

jaké nepříjemné souvislosti! Co s tím kdy souviselo, bože můj. Stínová postava má zobák, běduje a bělá se v znicím prázdnu. Nemám štěstí. Je konec ...!

Ale ovšem, vždyť jsem se zmýlil. Jak by někdy mohlo přestat štěstí. Strach je jenom napínavá hra, která skončí štěstím, kdy se mi zachce. A je to! Běhá tu sice pták s pootevřeným zobákem, ale blýská očima, má jenom žížen, nebo je to ptačí vzrušení? Rozhodně se však příliš nešetří, všecko vidí a skáče za každou muškou. Jsme ptáci. Jen se divím, že jsem to nevěděl dřív. Peří, ptačí oči, ptačí vzrušení. Načechrávám si péra - všecko to jde velice snadno. A ptáci přece létají - no ne! Skutečné štěstí. Poletím! Podpírám si na kopci už skoro ve vzduchu křídla - já, nohy mi visí dolů, vždyť je povleču za sebou po zemi, musím výš ... Jenže najednou jsem v takové výšce, že se bojím; to je divné. Nikdy bych nevěřil, že se ptáci bojí, když tak opatrně létají. A nohy mi stále tak hloupě visí dolů a nemohu s nimi hnout. Už to dlouho nevydržím. Řítím se dolů - radši se smršťuju a ztenčuju ještě ve vzduchu, abych se jaksi vyhnul zemi ... pozor ...!

"Spadne, chytte ho!" hulákají kolem. Muž vyskočil a přibíl mě k židli.

V y v o l e n ý

1

Se svým břemenem si hrál nevinně jako medvěd se sněhovou koulí.

Jenom velice zřídka je mu také dovoleno rozhlédnout se, zasníť nebo ulehnout ... Odhodlaně vězí napříč prostorem, míří šikmo ke stropu či z okna ven, vyhlíží dolů, křečovitě se přidržuje. Co může být příznačnějšího! Spíš nabodnut na stožár, než v pozorovatelském koši.

A skromnost. Soucítění tak úzkostné, že vysouší tělo, planou mu oči a propadají se tváře. Vbívá si do těla tu nejryzejší ražbu. Hrudník se mu bortí, vykašlává si plíce ...

Stalo se však, že se omylem opásal vzpupností, vyšel před dům a nezřízeně se chvástal. Po probdělé noci se opatrně oběsil. Vyprávěl, že slyšel zpěv.

Svlékla svůj zelený kropenatý kabát, v kterém tak dobře splývala s mlhavým okolím a blátivými cestami, a který se jí rozvírá v malá, velmi praktická křídla jako drobné ospalé můře s kulatýma očima a jemným oroseným chmýřím kolem rtů. Když svá plochá, trochu neobratná, avšak velmi praktická křídla odložila, aniž přitom ztratila něco ze svého naprosto zvláštního výrazu nedostižné starostlivosti a účasti, vyloupila se jako oblé jádro z popelavé bradavičnaté slupky, jako bohyně ze slonoviny, jako dárkyně. Potěžkala si prsy, pohládila dlaněmi, přejela si po nohou, zvýraznila obrys boků, uhnětla si pahrbek a lůno v mechovém porostu, vymodelovala záda s tlustou kůží, široké břicho, usadila hlavu ... Beze spěchu. Postoupila k osamělosti, byla jediná, navždy ... A líbostivá.

Stála v malém vrtnicím prostoru proti oknu, ve stínu, barevná, trochu otlá, se srstnatou tváří, jinak krásně zlatou, nafouklou, smyslnou, lhostejnou a úskočnou. Mrazilo ji, její vědomí hluše vybuchlo do pustin těla a zanechávalo za sebou lehké svíjení šířící se všemi směry do kůže, do rukou a do nohou, do po-
hlaví, obnažuje jí zuby, v ústech se jí zpěnily sliny, odhodlává se vyskočit, zakřičet, prorazit strop, rozmetat dům a nořit se do ohladivého a laskavého vodopádu kamení, vztahovat ruce, očekávat vytoužený milostný úder, který jí vyrazí oko, zuby, rozřízne břicho ...

Usmála se svému snílkovství. Kolem bylo prázdko. Zanaříkala, a sotva se schovala, zavřela oči, rodí se v ní obrovské zívnutí, které ji opět vyhání jako lišku z nory. Uštvaná hledá záchramu, udýchaně zívá, netuší jak prohlubuje propast, nad níž se již sotva drží. V poslední chvíli nad ní zavěsí úlekem strnulou dlan.

Chtělo se jí odejít za svou jemností. Bože, jak kdysi spěchávala. Její ruce jsou stále slabší, dlaně má lehké a útlé jako dva listy, jako motýlí křídla. Myriády mušek v šíleném letu jí zaútočily na trnouce zahleděné oči a zhasely jako staniolové jiskry. Svět mlhavěl a třpytil se. Poslední myšlenky se jí pohnuly v hlavě a začaly se toulát nastalým tichem jako zvědavá zvířátka. Byla dutá, odplývající život působil ještě po několik okamžiků vzdálené mravenčení kdesi v kůži. Ani nepodklesla v kolenou a zřítíla se. Ve tváři, vycjladlý a strnulý jako maska, jí chátal její naprosto zvláštní výraz nedostižné starostlivosti a účasti.

Vzkrytu si pomyslel. Zářilo to jako nejtvrdší a nejkovovější ... Vyslovil. Pouzdro z drahokamů, náhrobek, skříňku...

Zapomínal na sebe a na všecko. Žádal si důslednosti, byl sebezhoubný, nesnesl polovičatost. Brzy byl zestárlý, nemytý, nevidomý. Jídlo a pití mu jedovatostí rozrušovaly tělo. Musel umřít, s kalichem trpkosti. Neměl útěchy, zakalila se mu paměť, všechno někam zapadlo. Marné se prodírat. Umíral v hrůze.

Chtěl si stále tolik vzpomenout. Nelze vypovědět, jak ton bylo bizarní. Najednou něco vypadne, vykutálí se. Po tvrdé ploše se slabým skřípěním kutálí se kulička ...

To bylo poslední. Potom umřel.

T ě h o t n á d o b a

Stalo se to v našem domě, v nejvyšším betonovém činžáku, který zašlapal do prachu půlovinu města. V skrytém lůně, v zazděném kotci pod mou světnicí, jednoho dne poprvé zabučelo poloslepé šmátrající tele. V jeskyni to občas zadunělo, jak se v těsném zajetí otáčelo, bolestně zraňovalo o drsné stěny, a slýchali jsme i nesrozumitelné výkřiky a výhrůžné naříkání. Žili jsme v neustálém napětí, kdy se mu podaří najít nejslabší místo a prorazit. Jeho svéhlavé nevinné kvílení nenechávalo na pochybách, co se stane: Tele se šťastně usadilo uprostřed pokoje na koberci, líže si vlhkou srst, čelo mu věší bílé kučery. Ve tváři má tichý odevzdaný výraz hloupé dravosti; hledí stále nevinněji a dobrácky se usmívá malinovými rty svého řezníka. Rodí se v něm jediná tupá myšlenka n a n e p ř í t e l e .

Z d e n k a S A C H R O V Á

JEDNODUCHÉ DĚTI

a

já jsem ženich pro Annu Zaccheovou
listonos Čeval

napodobuje přírodu
lituji těch několika vlídných slov

znovu pokusím se
políbit mouchu

opřen o rákos
jemně promodralá procházíš uchem zázraku

/lomcuje mými křesťanskými plícemi
vézením které nezoufá/

zde kresba tvé nohy
výsostné listí obdařené rozkošemi

b

stromy - přesněji - hroby
tvých nader prosnili

slepci unikají zatmění
naše příčina otálení jak nasloucháme životu

jednoduché děti
bouřit se proti věčnosti

abychom zůstali nedotčeni:
slunce přicházející bez hřmění

"bojím se krys
spokojím se s rybou"

a měla na mysli moře
prostor nejstručnější ze všech - moře

ten prach ten vítr
poslední hranice světa

zná otcovu smrt
její sepjaté ruce

tu žalostnou hlavu
čas celý z kameniny

c

tvé vyhnanství - obzor -
ne útek - tvůj hovor s mrtvými

~~"vratte se~~
~~vratime se silněji~~

a v úhledných krabicích my
 kteří dokážeme jen pronásledovat

/tehdy znovu poštovní písek zbavený hrdla
 srovnané pohlaví citu/

auta zachycená příbojem
 zblázněná do propasti

její šelest ztracenou
 její dunění jakým sládne láska

ČERSTVÉ SMRTOVÉ DŘÍVÍ

b. osobnost b. revoluce b. zadostiučinění
 b. sbohem

b. pozzo b. lucky b. lucky b. pozzo chlapec
 chlapec

zbohatlý b. policie zákona vůl pendreku
 pokračovatel potop

unavený utahaný osleplý léta neholený sli
 bující už ve chlévě

s březovým křížem opiových doupat v krakově

jeho bolestmi strawinských jezer cara sta
 lina nic jeho carevičů

s uraženým masem ve výprodeji v charitě

b. zvěstovatel s rozměklými ústy ničemy a
 lhář smrtilhář

jeho panenství žháře proklamací o míru
 o prohibici

~~znovu ukřižovaný: ty nejsi směšný ty nejsi~~
~~směšný ty nejsi nemožnost~~

umírající v kráse nejnosatější muž francie

na sudu němectví v izraeli spolu s bajone
 tovým veršem z goetha

zpět na moravě na známce s kirilovským por
 trétem bledého masaryka

b. a jeho amplióny diktátora v koňské tlamě

b. filosof s drobnou šedovlasou židovkou
 na zádech: věřím že

b. reklamy s tajemstvím hluchých andělů
nicoty: však smrt její nevinnost její celer

b. zdař bůh b. díkůvzdání a stařin

b. na bicyklu první republiky

na bicyklu druhé republiky její komorník
jarry jejich dialogů

spravedlivý usmiřovatel humanismu s kly
samurajů s družičkami mas

minimalista mluvící chorvatsky s předsedou
zeměkoule pilátem pontským

tajemný svědek tančící mezi systémy chladí
řen růžemi sárónskými na mezích růžích sá
ronských

vyslanec křesťanství zděšený z rodinného
alba zděšený v rodinném domku

strom věčnosti nafouklý dějinami velryby

větrný mlýn stanného práva jediné strany
prasklých tepen

ženatý b. drcený soukolím blahobytu

hosana smutkem generálů hosana okem mystiky

ve splihlé tváři generace v úboru s rudou
chocholkou

s patentním zámekem na shromážděných polích

s místem v očištění na olympu v prefektově
uchu

nahý zpřevracející hořící seno hořící stá
da zaměstnanců v prohlubních

v podkrovním bytě s milenkami ministrů

sytý v kriminále na leukomických burzách
v katedrále

blasfémický hrající budhovy bradavice b. ne
mocný z lidských kouzel

b. majitel rozsáhlých území fantasie vys
toupělého břicha

znovu připravený k útěku: ty nejsi pomsta
ty nejsi pomsta ty nejsi nemožnost

s lebkou v nebi ve svíčkové omáčce plánová
ní umění

udavač květin zahradník tajného krytu něk
de pod vitebskem

moudrý visionář ducha angažovaný pro vzru
šení

inscenátor oper issáka babels

homomolekulární holič ginsberg pelé lásky
rolník rabín davies

jeho vous na výsluní staré tělo dámičky zá
pasník na borneu

souchotinář patřící v bufetu na žvýkající
ho danta

kardinál který shelleyho nařkl z maloměšťác
tví máchu ze zběhlosti verše

b. ztřeštěný nad svým novým životem stroje
pro podstrojování strojům

zpitý v baku pod naftovým sluncem popa

b. básníků chrličů smíchu

spolčený s válkou s papeži se smrtí s mýtic
kým chaplinem mezi moruškami

b. šílený noční hlídač

b. metla radosti naroubovaná na břicho ve
řejného werichova psa

b. zraněný úřadem pro socialistické porozu
mění

odsouzený prodavačkou manželských spermat
statý domovním důvěrníkem jeho důvěrnými klíči

bez předsudků v pasti s holanem mezi dosto
jevským s železným komárem gottem

bez varlat zlata s podezřelou
grimasou uvaďeče písně písni

~~b. znovu na prodej: ty nejsi podobenství~~
~~ty nejsi podobenství ty nejsi nemožnost~~

b. cirkusu metající kozelce před šprýmařem
z kasáren

šarlatán zapřažený do včelínu politiky

biblický b. v obvazech z celuloidu

chleboďárce mravů holící se v pažitu neřesti

b. slova znovu v objetí tribunálu šikmookých
harpun

hledící z výšky dětství

starosta árijci obleženého města

můj přítel z blázince b. vizí jídel skvost
ných snů mořského pobřeží

odvšivený b.

b. zoologické zahrady

nepřičetný šachista zabývající se s dámou
převraty v kongu

cherubín breughelových živočišných map

zbrojář desatera sexuální úlovek boží

náhodný španěl podvedený obětovaný kónaři
demokracie

šelma v procesí strachu oba se střelnými
zbraněmi

v autobusech s ohavným posláním ideálu s
protekcí krotitele

zpěvník shrbené země líbezný měsíc rozhodčí
urn

b. moc b. noc armády b. zkřiveného polska

snivec vyčleněný generálním štábem pro pros
tituci

s pouťovým košíkem plným valut a cizokraj
ných hesel

s přezkou marxismu z ilusorních okapů

neústupný b. s velkými mosaznými knoflíky
a s rajčaty

s beztlížnou duší intelektuála v chapadlech
švadlen

b. riskující antiku

se škraloupem druhé krizové války a s vleklou
bolestí jater

b. s umírajícím na okně evropy

znovuzrozený znovuzrazený s myšlenkami na
strategii krísta

odvařený b.b. generalissímus b. alkoholu

nevykořenitelný blahoslavený a blahoslavený

= tedy je b. je b. ví kde je kdo je
 to není žádná přesmyčka žádný vládní úkol
 nebo odpověď tobě
 proč víře odpovídat
 proč by to tak nemělo zůstat
 proč by to tak mělo zůstat
 vždyť všichni milujeme psy a sny a sny
 jak precisně s jakou rozkošnou znalostí je
 učíme nenávidět a trhat trhat
 zparchantělá civilisace že
 civilisace stínající kravským močem krav
 ským ocasem
 jak důkladně
 a bez viny a bez dětí
 šlechetné děti
 za nic nemohou
 buďme mírní zůstávejme mírní
 rozumíš = polévka = to je základ
 nebo jinak = cítíš jak voní jak voní = smrt
 smrtové dříví

č e r s t v é s m r t o v é d ř í v í

* * *

z . s i o n

E u g e n B R I K C I U S

Carmen carminum de olere chinensi

Olus in fabula	Olus in tabula
inflexa tabula	inflexa fabula
lupulus est satur	lupulus non est satur
capra conservatur	capra nihilatur

/ Quod erat dedicandum Petro Carmina /

Novus vestitus BrikciiViscum vobiscum

Nemo non videt
 quilibet ridet
 hilarus fit ludus
 Brikcius est nudus

Vos vobiscum
 vultis viscum
 agitis cum
 id sit priscum

Habeas corpus

Eu euge Eugene
 tu habeas corpus Irenae

Ecce BrikciusSuspensum pensum

Ecce Brikcius
 faex eu fictius
 peccet sic si ius
 nec ceu hic pius

Non habet sensum
 habere pensum
 tot habens ens sum
 quet est suspensum

Crufifaex

/ Faex producit spiritum et eadem in eodem interit/

Cum hinc faex pro vino ne facit spiritum
 tum in extro sino se fax it perditum

Umbilicus mundi sive Quies maxima

Pleni salis
 genialis
 sum vilicus
 umbilicus
 vere mundi
 pereundi
 qui est maior?
 quies sior

Lusus est usus

sive
Ars cursus publici

Terga verto ursu
 certe certo cursu
 erga terga rursum
 rogo cur sum sursum

Monedula sive Omnes volitant qui pennas habent

Ubi nulla
 cubicula
 ibi bibit
 sibi scribit
 nonne pulla
 monedula

Triste gaudium

Dum audio
 cum gaudio
 ipso eo
 adsum deo

cum audiem
 maeste diem
 dare volo
 diabolo

Calva calva

Est vitium
 arbitrari
 calvitium
 orbem spari

auspiciu
 dicit pari
 ius ditium
 dis parari

B o ř e k V A K R

Květin když je příliš, začíná smutek. Proč tolik líbeznosti poloslepému oku, kde ani vidoucí nestráví všecko. Přebývá vždycky mnoho bohaté a zmarněné krásy, mnoho nezužitého dobra, mnoho závratné a přitom nikým neslýchané pravdy. Ale je možné přece jen přitakat k tomuto hýření, je možné dát vale skoupé výpočtové civilizaci a dokonce raději na hřbitovním kompostě pozorovat včera přihrnuté pozůstatky ohnilých květin než se připojit k módní přehlídce vycpanin. Je hrozné, když k životu stačí noviny a magaziny a živý tvor se vycpe papírem. Je strašné, když nadouvá tváře a vytrubuje noviny a magaziny. Je děsivé, že Vesmír, báseň i rozprava se scvrkla na noviny a magaziny.

Květ tedy a odkvétej neopylená krásu, padni a rozpadni se plode neočesaný, zavři se navždycky pravdo opomenutých zahrad. Na hřbitově tebe pochopí přítel hrobníka, spoluhráč kněze, bratr mrtvého. Jak veliká jsi krásu a milosti, veliká v rozhodnutí dávat se - dávat se bez výpočtu a nazmar celé dlouhé věky třebas jen jediné zlidšťující slze - omamujícím vodopádem shrnout řeky barev a písní v jediné malé a prázdné srdce!

Č E R N Ý V I A D U K T

až podél řeky v zimě cesta odejde
 do noci hořících katafalků
 na břehu bledého města - ach
 co pozůstalých klidně usnulo
 už při poslední hodině mrtvých! -
 leklé posmrtné oči plují s výkaly
 lesklé výlohy se na ně usmály
 když do nich vkládá mrtvou
 hlas hledající duši
 mrtvou s očima mléka a masa

to ráno nespoutaných příslibů žít
 znovusezrodit do mladého vína
 a v hloubce doležet se k svému Být
 očima upřenýma -

ó na slovech ještě jednou se vede
 spolu s duší hlas-kolovrátkář
 znovu se vrací a ztrácí v rozlohách nebe i země
 hlas-loutkař s vycpanou duší

Ze všeho zbyla mi kůže! řekl. Podstaty
odešly k ledu. Spící princezny
probouzet náleží bohatýrům. A křísit mrtvé
Bohu Všemohoucímu. Mé povolání
mrtvé vydávat ... Svůj k svému!
Rozeberte mi
přeplněnou úschovnu, vemte si každý
předmět svého nářku!

... je tvoje řekl mi a nebyl jsem to já
byl někdo jiný zvyklý starý hlas
slýchat tak zažírat se do mozku
a vřeštět: je tvoje tvoje ...
Pak snadné bylo zvednout ji a mít a domů vzít
a ještě dovycpat došňořit doondulovat
do okna vystavit a vštípit návštěvám:
podívejte - má stará moudrá paní -

ó na slovech ještě jednou se vede
 spolu s duší hlas-kolovrátkář
 znovu se vrací a ztrácí v rozlohách nebe a země
 hlas-loutkař s vycpanou duší

to ráno nespoutaných příslibů žít
 znovusezrodit do mladého vína
 a v hloubce doležet se k svému Být
 očima upřenýma -

poslední podoba jsi ty jaks nikdy nebyl
 jaks nikdy nedoufal a zoufat bylo málo
 tak málo zoufat ach to bylo málo
 a zoufat více neunes ten věk ten život a ten hřbet -
 ten jeden nikoli - co vždycky všechny drtí
 když chtějí spát a bezvědomě doufat
 v co nikdy nedoufá kdo neusne když zoufá
 že nedostihá pravých otázek -

ó životy! - teď ještě! - ó ano! -
 jdou sešlapány zjihly v kalužích
 tváře zvlněné do rolet a stahují se
 v dohodnutou dobu. Vše klape. A skřípou
 svůj pozdrav mezi bujónem a bůčkem
 mezi byrem a barem
 ráno a večer
 napjatý DOBRÝ DEN
 povytažených obočí
 v jedenáct v noci
 se vzájemně zatahují na doraz
 než na sebe skočí
 to ráno klamných příslibů žít
 znovu se zbláznit do mladého vína
 a vydat hrozny - mít už svůj klid
 ó vina ještě k tomu další:

očima semknutýma
 se v hloubce odsoudit ke svému Být
 rukama prostřeny
 se navrch rozlomit ...

ó životy! ta hrůza! - radši nevidět
přijímací kanceláře mrchovišť
nesmyté kachle od krve a hlenu
a jména křtěná popelem už v první den
a neplatná déle než po dobu klamu
do sebe vytřeštěných výloh
při vzájemném odbytu amuletů
nevíry v cokoli a víry ve všechno
v šustění sebepopsaných listin
se jmény zasloužilých mršin
sebezplozených a sebeplodících nepravd
od ustanovení světa
pomalu sebe cpoucích
do koše na odpadky

daleko daleko mi zpívá
sudička-matička
daleko daleko Syna vzývá
i Boží rodička

jsme korunou svých matek
před nimi zralý klas
před sebou Velký Pátek
zklamaných předků Vyslyš nás

táhneme káru otců
Chórus všech věků
ó Maria!
do malých kotců
kolumbaria!

poslední podoba jsi ty jaks nikdy nebyl
z života vysvlečen a odmaskován smrtí
vší příbuznosti pozbaven a v bezpůvod
věčnosti ponořen řeřavý bod
na jejích ústech předzvěst
zmrtvýchvstání

D a g m a r V O Ň K O V Á

Bylo to na sklonku podzimu, kdy se hlína zajizvuje chladem a první sníh pocituje jako znecitlivující bolest.

Chodila jsem po zbělelých a opuštěných pašeráckých chodníčcích se starou německou speciálkou, ve vysokých botách a s kletrem na zádech a představovala si, že jsem mnohem dál od lidí, než tomu ve skutečnosti bylo.

Zastavovala jsem se u potoků zarytých úzkým a hlubokým vrypem do půdy, dívala jsem se, jak voda obrací drobné kamínky z tváře na tvář, skákala jsem po balvanech a voda se pode mnou rozestupovala a zase spojovala; lehala jsem si na tvrdá břicha ojíněných strání a vedle sebe jsem nahmatávala důlky od stop zvěře, o nichž jsem věděla, že vedou ke kališti na Pěnkavčí hoře a mezi hustý porost Červeného vrchu až ke kótě vystavěné z plochých kamenů do tvaru pyramidy.

Občas jsem se zastavovala jen proto, abych snědla některé z jablek, které jsem s sebou nesla v kletru spolu se skicářem a dvěma obinadly, snažila se vykřesat oheň z navlhlých sirek a zapalovala si půlky cigaret.

Slunce bylo ten den neduživě mdlé, že se mi vešlo do jednoho oka; celou cestu jsem jej měla před sebou a vnímala jeho přítomnost jako neurčitý pocit smutku.

Snad to bylo tím, že jsem v té době nebyla příliš šťastná a podzimní krajina se měnila v lomu jeho světla v závistivé barvy Lautrecových obrazů, ale určitě mě nejvíce poznamenalo setkání s tou tetovanou ženou.

Seděla sama v hospodě plné chlapů od lesa a byla v ní osamělost lišejníků, vyrůstajících jako srst z kůry vyvrácených stromů.

Vzpomínám si, že jsem si nejprve povšimla jejích očí. Běhaly jí v obličeji jako dvě jedovaté stonožky. Ruce měla položené před sebou na ubruse, ale jinak těsně přitisknuté k tělu, takové divné jako dětské lopatky. Připomínala obrovskou kudlanku. Pod stolem byla určitě mohutná. Taková ženská s útlými rameny a velrybíma nohama.

Vzduch v místnosti byl naplněn pachem vatovaných kabátů, vrstveného potu a vůní zčernalé smoly. Setkání s tou ženou ve mně vyvolalo pocit zvláštní drsnosti, jakoby se dotýkala zpuchřelých zbytků vosího hnízda.

Ženiny stonožčí oči a celkově sprostá, zlotřilá vizáž mne odpuzovaly a přitahovaly zároveň. Musela jsem si k ní tak jako tak přisednout. Ostatní stoly byly plné těch mužských

Místo pozdravu mi nabídla cigaretu. Vytrčila proti mně lopatkovitou ruku jako fleret. Na předloktí měla stopy po tetování, ale modrá jizva byla nečitelná. Snad to bylo nějaké jméno.

Daleko později jsem se dověděla, že jsem se mylila ...

Pila koňak z malovaného pohárku.

"Přede mnou Oriel", řekla, když mi podávala zapalovač.

"Prosím?", otázala jsem se.

"Z Křišmy", řekla mi.

"Nerozumím vám", odpověděla jsem.

"Jistě", poznamenala, "předpokládala jsem to."

Zasmála se chrčivě, jakoby měla v prsou setrvačnick, a čelo se jí stáhlo trpkými vráskami.

"Co jste předpokládala?", otázala jsem se.

"Nic ...", řekla, a ukázala směrem ke stolům, kde seděli dřevaři.

"Pijete s nimi ze stejných sklenic..."

Už nevím o čem všem se mnou potom hovořila, ale pamatuji se, že se opila, a řekla mi, že se mnou pohrdá a její obličej i šaty byly v té opilosti plné ošklivosti. Za jiných okolností bych dávno odešla, ale zůstávala jsem přikovaná k židli, protože pak mluvila o Jeffersovi a Dostojevském a slova z ní padala jako kameny. Mluvila i o Hemingwayovi a Flaubertovi, hovořila se mnou a přitom se dívala na ty špinavé zarostlé chlapy, a oni na ni začali mrkat přes stoly, natočili si židle, aby na ni lépe viděli, pohupovali se v bocích a vyměňovali si mezi sebou významné pohledy. Jako by to byl dávný secvičený signál, opakující se v mnoha obdobích, apokalypsa vteřiny, v níž z člověka vytryskne páchnoucí hnís pečlivě utajovaného nitra. TAK SE NA NĚ DÍVALA! Viděla jsem, jak přimhuřuje stonožčí oči, jak se chvěje jako odulá klisna. A oni se leskli vytrysklým potem jako pluhy a čekali, až je uvede svou vlastní silou do pohybu.

Už jednou jsem měla pocit plný bezmocnosti.

Ten člověk ležel na zádech a na něm ležela tma a já tou tmou prošla jako kyrysar a noha mi vjela do jeho břicha.

Nevykřikl, jenom dlouze vydechl jako gumová figurka.

Pak jsem ucítila ten hrozný zápach z jeho těla a pach vlastní hrůzy, která mi vystřelila z podkůže jako mrazivé jehly.

Jak dlouho padá člověk do představy o smrti, nevím, ale padala jsem velmi dlouho. Nejdřív na kolena, a cesta mi je podtrhla,

pak na ruce, a ony mě zradily, pak na jeho tělo a ono pode mnou zůstalo.

Jenže ten člověk nebyl mrtev. Dýchal a krev se mu lila po obličejí a byla lepkavá jako míza obnaženého pletiva dřevin na jaře.

Poznala jsem ho po dotyku ostnaté vlněné látky.

"CO JE VÁM!", vykřikla jsem a on se začal vztyčovat jako morový sloup. Chvilí se kymácel na vratkých nohách a pak zasípěl: "Jděte svou cestou! JDĚTE SVOU CESTOU"! A já šla a prsty rukou jsem měla slepené jeho krví. Šla jsem, protože jsem v sobě nenašla dost sil pomoci mu, utíkala jsem a za mnou se ozval tupý pád těla a praskot drcených nosních kostí.

Ten člověk byl opilý a TATO žena byla také opilá. Byla ztotožněná s tím mužem. Bylo by zbytečné kohokoli prosit, aby s ní něco udělali, aby udělali něco s tím mužem, mávli by rukou a řekli by - JISTĚ známe ten případ, známe TOHO člověka, věřte, je zbytečné cokoli podniknout, nedělejte si hlavu, dostane se ze všeho sám, nebude to poprvé, MUSÍTE NÁM VĚŘIT

Muž ležel do rána na ledové cestě ve sněhu a vlastní krvi, a žena sedávala denně na své židli ve své hospodě - každý večer od šesti do půlnoci vyhlížela někoho, kým by pak pohrdala a vyprávěla mu o Jeffersovi nebo Degasovi, o spoustě touhy po životě jiných vyvolených lidí, a dívala se přitom po těch chlapech.

Muž ráno vstal a šel po svém. I ona vstávala a šla umývat nádobí. Muž příště ležel na nějaké jiné cestě a ona v jiné posteli, a ti dva byli jedno tělo, jedna duše.

A tehdy jsem pocítila, že i já jsem s nimi jedno tělo a jedna duše. Už jsem neměla sílu sedět u tohoto stolu.

Potácela jsem se na záchod, rozrážela jsem lokty škrtící vzduch a on mě držel jako rosol, a těch několik metrů chodbičkou bylo jako křížová cesta. Ale došla jsem a padla na kolena. Zvracela jsem těžce a bolestně zbytky světa a poslední večere. Pak mě někdo vzal za ramena a byla to ONA.

"Bože můj...", řekla, "vím co si o mně myslíte, holčičko!"

Pak jsem ležela v její posteli a ona plakala, že nemůže spát s mužskými, protože jí přitom bolí strašně uvnitř, jakoby se jí tam prevalovalo zvápenaté dítě. Několikrát opakovala, že tam to zvápenaté dítě cítí, nutila mne, abych si představovala, jak se i ve mně prevaluje vápenné dítě a já jí řekla, že si to nechci představit, protože bych ten pocit už nedostala z těla.

Pak si lehla ke mně, položila mi ruku s modrou jizvou pod hlavu a druhou mi vjela pod košili na nahé tělo: "Nechci vám ublížit, holčičko ... JÁ VÁM NECHCI UBLÍŽIT....."

Chodila jsem dlouho mezi vysokými stromy, byla to cesta nikam. Už jsem se nedívala do mapy a byla jsem zmáčená a prokřehlá. Ze zataženého nebe padaly velké těžké vločky a pokrývaly krajinu němým bílým tichem.

Tu noc jsem nemohla spát a ráno jsem uviděla vycházet slunce.

- -

Upocený Hefaistos
kalený struh mu v prstech
ocelově hraje
muší rojnice pročesává vzduch
ve stuhách koňské hřívy
poryvy větru dmychnou čas od času
do výhně smilky

Mé kobyly
promlouval k nim dětským hlasem
zatančete mi passo doble
na třech nohou
rozehrajte žilky
před kovářem Miro Anastasem
proběhněte jedna druhou
za penízek z dublé

A najednou jako furiant kozák
před jednou klečí na koleně
kobyłka zahanbeně stojí
jako olše
jako panna
vyrudlá halena padá do trávy naznak
zemdlelá děvečka pod tělo hulána
on koval koně a já měla za to
že kove jejich duše

Pod slunečníkem Cinzano
 ležela otlá servírka v plavkách
 myslel že mu daruje
 alespoň jediný pohled
 Anastas kovář
 Anastas Cyrano
 milenec každé své okuje
 jen jednou a naposled

- -

Jablíčko na rozloučenou

červená nevěsta
 semafor na sopce
 rozlom mě do křížku
 jak noc dva milence

ukřižuj mě s tebou
 kolíčky na prádlo
 jablíčko jablíčko
 ach jak jsi zestárlo

v cestovní kabelce
 mám tvoje doteky
 přezrálé ovoce
 Útěky útěky

železné koleje
 duní jak tamtamy
 láva a Pompeje

Padáme se stromu
 na mlýnské kameny
 drtíme v zubech
 ampulky se jmény

dětskými prstíčky
 bodáme do chleba
 a každý z nás je zběh
 pravdě se podobá

Počítám ozvěny
 trýznivé ozvěny
 skláníš se nad mými
 horkými koleny

chci vidět pozpátku
 blízké se vzdaluje
 v chatrném kabátku
 chytáš se tramvaje

dívám se za tebou
 chlapečku štěstěny
 hodiny vtlučují
 vteřiny do stěny

kamelot nicoty
 ze sloty do sloty
 jsem to já nebo ne
 anebo jsi to ty

- -

To břicho bylo jako srp
 zaťaté do proudu
 kosilo vlny a ty padaly
 podťaté na dno
 vstoupila jsem do nich
 a ony mne požádaly o vodu
 a já ji stejně nemohla zastavit
 šlo mi to samo a snadno

Měchýřek plic vedle hlavy mi dal
 vlastnosti ryby
 a skutečné rybě vlastnosti člověka
 v továrně na plátno se tou dobou
 rozjížděly stavy
 a v trojúhelníku poblíž Floridy
 selhala střelka

Páky písty a kola mé krve
 se daly do pohybu
 zajely mi do těla
 jako ocelové nože
 v tu chvíli jsem zapomněla
 na Jonáše i na rybu
 a opakovala jsem si jen
 cože cože

nekonečně daleko mozek mé hlavy
 cíhal na tu vteřinu
 jako hladová zéva
 v jeho jícnu jsem uviděla
 všechny své představy
 vybělené zbytky
 kdysi krásného dřeva

Předtím i potom člověk v letech
 vyplnoval sportku
 jednu z posledních v životě
 a protože tak dobře rozuměl
 řeči dřeva v katrech
 zosoboval si právo nejmodřejších
 na světě

Jeho negramotná žena mu pak přinesla
 talíř domácího zelí
 dívala se jak jí
 plná pokory a obdivu
 v dlaních jí ležely mozoly
 jako mrtvé včely
 smetla mi je se stolu
 jako obživu

Páky písty a kola mé krve
 se daly do pohybu
 zajely mi do těla
 jako ocelové nože
 v tu chvíli jsem myslela
 na Jonáše a velrybu
 a opakovala jsem si
 cože cože

V té chvíli jsem ucítla
 první bolest vody
 i když ve skutečnosti
 až daleko později
 někde za zdí hrálo rádio pochody
 o míru svobodě a naději

A tehdy začínala být jeho žena sama
 to když muže za stolem
 polil studený pot
 a mně mezi nohama
 proplul život
 poprvé tak
 a ne mezi rukama

Páky písty a kola mé krve
 se daly do pohybu
 zajely mi do těla
 jako ocelové nože
 v tu chvíli jsem zapomněla
 na Jonáše i na rybu
 a opakovala jsem si jen
 bože

To břicho bylo jako srp
 zaťaté do proudu
 kosilo vlny a ty padaly
 podťaté na dno
 vstoupila jsem do nich
 a ony mne požádaly o vodu
 a já ji stejně nemohla zastavit
 šlo mi to samo a snadno

Měchýřek plic vedle hlavy
 mi dal vlastnosti ryby
 a skutečné rybě vlastnosti člověka
 v továrně na plátno se tou dobou
 rozjížděly stavy
 a v trojuhelníku poblíž Floridy
 selhala střelka

Nekonečně daleko mozek mé hlavy
 cíhal na tu vteřinu jako hladová zéva
 v jeho

M i l a n B A L A B Á N

ž i i v o t o p i s
p ř e d č a s n ě v y s p ě l ě h o d ě t ě t e

říkali
je nemanželský
měla ho s kým si a on
šedivec beze lsti se jí ujal

říkali
chvástavé předčasně vyspělé dítě
poučující v prostorách chrámu
odborníky v toře

říkali
bloumá krajem s hougem podivínů
nemá stálou práci
udržbaří kde se dá
na peníze příliš nelpí

přidává boží historky
a učí a učí a učí
a náhle se mu oči
klíží
u-na-vou

říkali
nemá to v hlavě v pořádku
mi-šu-ge-mi-šu-ge-mi-šu-ge
jen tak tak ušli tuhle skandálu

říkali
houf nevěstek za ním táhne
a včera byli s ním vidění
dva hrabiví celníci
bez kouska národní cti

říkali
nakonec ho popravili
překážel dobrým i zlým
mocným i chátře
ostatně
hospodin ho v tom nechal
důkaz
že byl od počátku
v zajetí těžkého blouznění

říkali
jen křik mu zbyl a
bezbožnost
a volání
a lama lama lama zabachtání
o otče můj můj temný
otče
můj

a skončil
říkali
a skončil hůř než jeho partyzánská suita
slabý
a zlehklý
bez luny kol
mučednické hlavy

říkali

a
jahve
jen tiše poslouchal tu řeč

a
trpěl

v duši
kal
a
zář

říkali

že byl

syn boží

c e s t o u k o b ě a n s k é z r a l o s t i

PO KOLENA V HOVNECH

TVORÍCE BRATRSKÝ KRUH KOLEM PROVINILCE

INSTRUOVALI

SLOVUTNÍ MISTŘI BOHOSLOVECKÝCH VĚD

SVÉHO SVĚŘENCE

JAK SE VYHNOUT HOVNUM

v lakýrkách křesťanské víry

mlčet

JINAK JSI V TOM

nepřimlouvát se za bratry v rejži

JINAK JSI V TOM

výt s vlky, ovšem slušně a podle řádu

JINAK JSI V TOM

jít za námi, i když nejdeme nikam

JINAK JSI V TOM

složit prapor Ježíšovy víry do malého čtverečku

a uložit v náprsní kapse

až to nebude nic stát, tož ho hochu rozvineš

náš společný prapor pak bude nám nad hlavou vlát

JINAK JSI V TOM

zatím však občansky zraj

a uč se

JAK VYHNOUT SE NEJLÉPE HOVNUM

m a r a b u

nikdo ho nikdy neviděl bez otce bez matky bez původu bez vlasti

m a r a b u

putuje nemaje těla vleče za sebou křídla či ploutve
cosi nehmotného a proto tak těžkého

m a r a b u

objevuje se náhle v zrcadlech roztržštěných brutálním světlem

m a r a b u

plaví se v naší krvi vyskakuje na velitelský můstek našich očí
civíciích pojednou v prázdno klade svůj pařát na naše ruce
které se mění v kliš stékající do kanálu
hlásí se k našemu jménu ale my koktajíce brzdíme ne to nejsem já
je to on cosi pták démon vlaštovka s plameny v zobáčku

m a r a b u

v plouhavém rytmu trpělivě-trpělivě-trpělivě rozsévá všude
pohlcování světla zhašení květin
světnice s muškáty se mění v pitevny a bolest
trpělivě-trpělivě-trpělivě a smutno
galvanizovaný žal a pochmurný nakyslý
zápach z odpadkových košů

m a r a b u

nikdo ^Iho nikdy neviděl jen my dva za zrcadlem svého žoviálního
křesťanství sedí vedle nás připravili jsme mu místo ve společném
loži krmíme ho ve snu fobiemi z dračích pohádek příliš živých
nabízíme mu korálky hrej si červená a bílá a modrá a on

m a r a b u

si nás zpopelňuje a naše ústa a naše ústa sta úst nestačí aby
se otevřela a vyslovila to zaklínadlo
červené růžičky se pnou vzhůru a

m a r a b u

čeká tisíc let čeká

m a r a b u

až se mu daruje smrt a nikdo

m a r a b u

m a r a b u věterku m a r a b u deštičku m a r a b u ohníčku
plameni v zrcadle za nímž je zrcadlo
čisté

M a r i e M A T Z E N A U E R O V Á

Hra všach

Jezinky jdou po náměstí
dobrého to nic nevěstí
jednou v jednu hodinu
vejdou lehce do stínu
Lehounce a prostopášně
procházet se budou v kašně
až do rána čekat muže
který růže stáhne z kůže

- -

Pro mýho milýho, kterej se pořád pídí po tom,
co to je přítomnost.

Nešel po žádné ulici, která se zdála být tmavá
s jasně označenými hranicemi slunečního svitu.
Jak se vlastně nejmenoval, o tom měl trochu
představu.

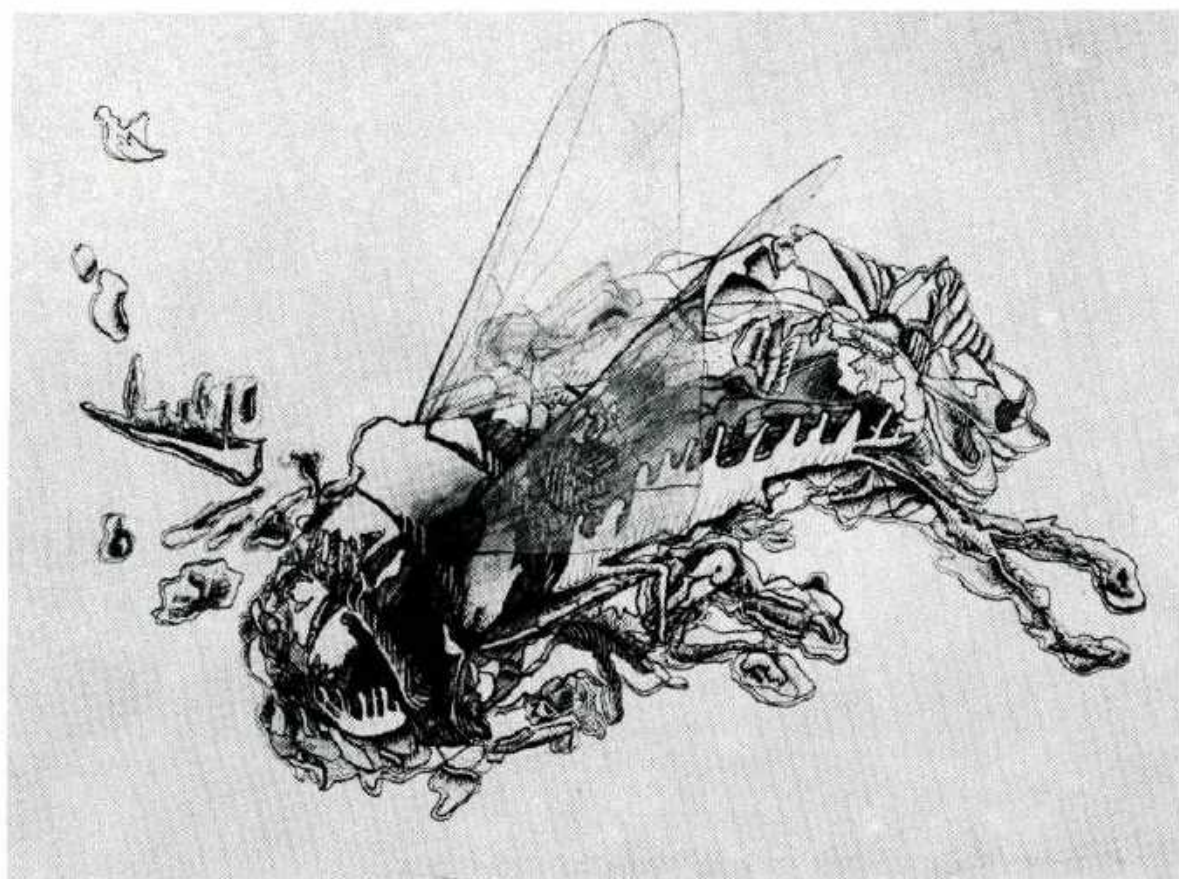
Děšť se snášel přímo do nebe. Jen aby letos
nepřišla ta děsivá sucha.

Michal, to bylo to jméno, které s určitostí
neznal, jak si v této chvíli zcela přesně
vzpomínal.

Rychle se stmívalo, to se za krátký okamžik
začnou prodlužovat stíny, o něž teď několikrát
po sobě zakopl.

Svítá...

. . .

m . m a t z e n a u e r

M i c h a l M A T Z E N A U E R

Návod

V slovo dej
bezmezně
Hlouběji v duši
Svážeš a stáhneš
Pak pustíš že rozhodíš
Napni se
tak volně
jak hudbu
a poslouvej

- -

Ó kráčejte

Obecní psi
a snětí máje
Je snětí pro psy
a snětí pro nás

obecní psi
při snětí máje
jdou na hody

I my jdeme
při snětí máje
na psí hody

I my
a jako parafráze
při snětí máje
jdeme na psí hody

- -

Dívka, která si rozuměla se zvířaty

I

Setkali jsme se po několika letech
v Palestině
Měla už orlí nos
a ve předu jí chyběly dva zuby
Ale byla to stále ona a tatáž
Koupil jsem jí kilo třešní
a celou dobu než je snědla
jsem se dokázal dívat
jak jí pecky krásně propadají tou dírou v zubech

II

Namířili jsme si to přes jeden průsmyk
ale poněvadž si rozuměla s divokou zvěří
měli jsme vyhráno
Nad celou Evropou se snášel stín
avšak my jsme byli v Somálsku
a ona mi chytala tygry
Velice jsem se bavil
nebot když ženská chytá tygry
tak je to opravdu zábava

III

Jednou jsem ztratil rovnováhu
a spadl do moře
Chytil jsem se hřbetní ploutve žraloka
aby se na mne nedostal
Plaval strašlivou rychlostí od břehu
a naposledy jsem ji viděl
jak mi naznačuje co mám dělat
ale na tu dálku jsem tomu už nerozuměl

Motto:

Přefikni nějakou hvězdu

G. Corso

Přefikni všechno jako hvězdu

Zamilován

jak zasněžený strom

skláním víčka

a dýchám z hluboka

štěstí

které mne potkalo

je poslední

na co jsem čekal

už nepřijde

apoštol

aby mne ujistil

že láska není z novoduru

a věřím

že se nestane

aby někdo zranil

mé tělo

chce milovat

zamilovaně

zamilován

Špatně sis synu
 vyhledal svět
 Když cítils vinu
 změnils ji v květ

Vřel z týlu vět
 Kaši vař
 Na kyselo vaří
 Stehno jak pět

Povedený kmán
 Věru povedený
 Popad Věru
 Čím to pak hnán

Věru jak květ
 Jak matku naši
 Sál z týlu vět
 Uvařil kaši

Ne jako bezbožník
 Ani ne Hnup
 Zlobolí Zlobolník
 Vysál jsen lupylup

Na kaši lupy
 Nožem zeb kmána
 Stehna jak pět
 Nevyovarována

Zoufalí Kejní

Zoufalí jsou Kejní
Do tváří jim není vidět
Přivázali se ke stromům
Zády na severní stranu

Už ani nemluví
Tak tiší jsou jak šití
Již jako uděl
led lyšejníků míní

Odpustili by onemocnění
svým synům
Jen kdyby oni pochopili
lásku a city jejich

S jakou péčí
Vždyť záchodky
postavili jim

Na zarostlém trávníčku
Vyšlapali cestičku
Již zarůstá Již zarůstá

Kdo obnoví cestičku
By Jan našel Janičku
dřív než bude tlustá

P e t r T A Ě O U N

Pohádka o Parpulce

Byla jedna svlečna jménem Parpulka, už skoro dospělá
a krysná. Trošku chodila do škody, aby byla chlitrá
a zdělaná jako pudrc. Pak se naučila tajcovat,
usnírat se a to byla ještě krysnější než dřív. Troužila
po ščestí. Ach, ta moč, které nikdo neuteče. Jaj,

jaj,

jaj!

A chudinka Parpulka smutnýmá očima prakala a prakala
a tím byla ještě hezklivější.

Město veliké a plné blidí čarovzalo, mánilo, blikavšičky
a smětla lump večer u řeky, vůně kaňáren a svináren,
hospod a bóže, lóže, ti mružové s lvočima jako hlen, sen,
každý jiný, juch,

juchy,

hej!

Co měla ubohá Parpulka dělat než žlít, ach jenom žlít
a lžít?!

/Trochu krásného synilisu nebo voňavky nebo milcínek
vyhojí: těžko je klověku samotnému./

Dál kruníčko spítí, hoňavá klítka raší, kletinky milé,
na zemi je veselo!

Krásně rudé hrůže, dámeni spiční a smilní jak Herkulové
se sprdcem mrdinů!

Vítej nám jaro!

A už v tom Parpulka blítá jako barevný mordílek.

Kdopak jí hlavičku pohzradí, lhásko má?

Já! Egoťoun posraný za ní od sebe, od rumů,

teď už ne a přesto vždycky,

Parpulko

hmoje!

Když jedna lžena ...
/romantická balada/

Když jedna lžena
z chabého věna
mi dala půl,
byl ze mně vůl.

A šťasten jako
jelimánek,
pil jsem za džbánkem
džbánek.

Potom mě
vykopla.

A smutnil jsem se
u vody
jak kretén v zemi
svobody.

V hospůdce za deště

Když radost se štěstím
Bílým jak pěna piva
Se na mně dívá
Sám sobě zavěštím

A vidím se tak rád
S nějakou kráskou ještě
Z temného deště
Ujíždět na svůj hrad

Hezčí než vidiny
Je venku když se točím
Na plůtek močím
Decentní rodiny

Tam ..., pro Ninu K.

Tvůj deník, Nino, vzácný balzám,
 mou radost prokrvil,
 že jsem si blízko, už se nezdám
 sám sobě jako cíl.

Jak ledy zjara roztály mi
 falešné citečky,
 z domova výchovné a mini
 posrané řečičky.

Hledáním mařil jsem svůj čas
 a nedbal na rozumy,
 penězomilců lhavý hlas

ničil velkými rumy.
 Tancuju na nitce a vím,
 že propast pode mnou je šprým.

IX.

Hunt plný vzpomínek
 se pod forotou cuká,
 směšný jelimánek,
 když náhodou má ruka

pod váhou kolísá
 a tíhu těla kryje.
 Sentiment přilísá
 se ke mně jako zmiže.

A není zaklení
 když těžba ustala,
 hunt vypad z kolejí.

Sentiment nelení,
 něha si zaspala
 a smysly šálejí.

J a n a D O B R Á

Už nevím kam bych šla
než do první řady kina Ilusion
mezi tvá bříska prstů

Dívky s ňadry kopule chráma Svatého Mikuláše
sedí tiše na lavičkách v zimě
jen sen je přikryje a kapesníčky
tepla času

Jsi sám a ještě víc
napínáš plátno nevyjetých cest
a skloněný nad propastí
v ustavičném bláznovství ze ztráty paměti
že zítra je pozdě
a stín muže na kterého ukazuje bílá hůl

Tak dávno po ranní koupeli
hladíme se za spící záclonou
na hromádách popelnic
s myším tapi tap
dřív než se budeme milovat na ostří
na hřebík pověsím srdce

Do úkrytu v mechu
na dno nejspodnějších jeskyní rebelantů
z obavy že ani náramky tě neudrží
ve vychozené cestě ke mně

Jsem zkrouceným Pérkem v hodinách
 a téměř sama v posteli pro dva
 Jsem obrovská houpající se tanková loď
 ve spánku vykvetlá do poupat
 Jsem posunutou ručičkou tvých propočetů
 kdy přestat žít na hromádce v pádu
 Jsem velký nesmysl
 a pohřebiště autobusů
 a rozjetý auták
 a namazaná.....
 Jsem víc než výčitky všech psích pohledů
 věčně hladová povídat si kdekoliv
 Jsem vylepšeným horrorem
 a smějící se kůň
 a den v nejkrásnějších šatech
 a tvé první šedé vlasy
 Čeká na nás taxi
 nevíš vlastně
 nevíš vlastně co jsem ti chtěla říct

- -

Podívám se daleko
 až k špičce tvé boty

Budu blízko k hlavám
 zvířat a bláznů

V kolébce snů pak usnu
 opilá a mírná
 daleko od tebe
 s očima dogy

- -

Chlapci jedním mým stehnem z Rubensova obrazu
 Rukavicí ztracenou v nedělní kavárně
 Na udičky pověsily ústa lilií
 Rybářky s očima pro výplatní pásku
 Které se ukládají do ledu
 Praskající švy nocí
 A mléčné dráhy na čele stínů
 Místo zářivek tvé pozorování okna za oknem
 Muž s ženou a žena s mužem
 Čekáš v kapajícím koutku bez nohou
 A nemohoucí pod pokrývkou prachu
 Kde tíseň je skřípání zubů v každé větě
 Před pravidelnou páteční koupelí
 Směšného bílého vlasu
 Viděla jsem lid modřit si obzor
 V myšlence která explodovala v bakelitovém autíčku
 V tunelu bez sestřiček hvězd
 Děvčátka s mašlema komického dětství
 Nešlo je pohladit
 Pro svatozář kopce zmrzlin
 Některé v brýličkách podobné trpaslicím bez očí
 Pod ochranou matek plačících nad sebou
 V samotě hladící milence s kterým by chtěly odejít
 Kamkoliv
 V barvě jarního vína v kalichu květin
 Které nezemřou
 Odkládaly útěk z příručky jak žít
 A rozbíté ve střepy za dveřmi
 V krabici na boty
 Jen na půl živé živořily
 Společně s vámi i se mnou
 Ve vlastní potopě

V l a d i m í r K E J D A N A

Nejdelší den v roce projevuje k expresnímu vlaku, vnikajícímu do vlhké tmy tunelu, lenivou lhostejnost. Rozvažování pomíjí, všechno je jinak než jinak, hlava se chýlí. Nekonečný pád naklání věže pomoci, žaludku se zmocňuje nevolnost, hučení v uších nabývá tvaru houslí. Zoufalá tma, přehluboké studny tlumí tlesknutí svrženého krále, vše utichá a napětí zvolna povoluje.

Černé chvojí, věčící gotický portál, chlácholivě hladí skráně podivného poutníka, vyvoleného k nejblaženějšímu obřadu. Vrcholné štěstí zatajuje dech, vlahý oceán otevírá vábnou náruč, a spojitě klíčí cesta k vidině osvobození nepokojného vězně i nesmrtelné milenky... "a tomu kdo tluče, bude otevřeno."

Otevírám nepatrně oči - světlounce modrá klenba bdí. Diamantové ticho a lilie. Hřejivé paprsky zlata vznášejí poníženého nad svým trávníkem, vánek z horských ledovců líbá dlaně i tváře a cudně olizuje pramének krve v koutku úst. Srdeční rytmus je pravidelný a jistý jako řada přirozených čísel. Modré oči, černé vlasy, s pravdami ve víně, s rozumem na klíně. Na ženy se podívá, prosté přání zaspívá. Předloni v Bologni, signora na koni ... Přicházíš smyslná, s tetelícím se chřípím, v pohledu zpověď oběti. Ve jménu lásky tě napojím, abych byl živ. Leckdo by rád přistoupil na to, že mu druzí nemají prokazovat dobrodiní, kdyby jen on sám mohl být ušetřen jeho prokazování. V mladém jeteli odložíme bázeň a stud, vznosná oblaka zahalí tvou jemnou tvář a poněkud vážněji, ale zřetelně a účelně vyslechneme Svěcení jara. Kdo však spatří dobrou vůli či plachost srdce? Honosná brána zámku přijímá nadšeně, aby v třinácté komnatě darovala nenávist ženy Putifarovy, odmítnuté v návrzích. "Josefe, co jsi to učinil?" Zanechané roucho v jejích rukách svádí k pomstě a nezná slitování. Nádherné bradavky odhalených nader nabídnou svědomí odvážným, lhostejným i pohoršeným do věky věků.

V beztlíži pluji do růžového světla kuropění. K mému polnímu soudu přivádí stráž básníka. Havran mi napovídá, žaloba věčně žaluje: odmítá zabíjet bližní. Kukačka prudce zakukala, oráč dooral. Využívám nepřítelovy náhlé haličské ofenzivy a pomáhám

tajně smutnému člověku k útěku. Loučí se stručně: ozvu se, až války pominou. Neozval se, byl prohlášen za nezvěstného. De omnibus dubitandum est. Kopu hrob v dáli, v kapse mně vadne růže a občas vyplivnu zub. Sešeřilo se. Mrholí. Antikrist se mi pochechtává, nemám co nabídnout. Strach plodí hrdinství, vavříny náleží pouze vítězi. "Kam kráčíte piavská bojiště, přísná jatka slavného století?" Requiem otrásá katedrálou našich lásek, chladně šumí vodotrysky zapomenutí a korunním svědkem nevinny bývá nevinnost. Sleduji vábné pruhy za loděmi a letadly, ozářené chválou vele města narkotik. Ukřižované libido bílého prášku slibuje peklo prolhaného osamění a vykovává zlatý trojúhelník v temně hnědé bídě asijského rolníka. Heroinem vyhřezlá blaženost, brčálově stinná lákavostí vražd či sebevražd, spoutaná oslovením vědy, je šelmám cizí. Štěstí bez neštěstí je bezcenné. Má hvězda padává samotná do noci, vzedmutá hrdostí ve chvílích jemnosti. Proto jsem neváhal zřici se pomoci, vždyť hrdlo z perletě nezna-
lo milos ti.

Konal jsem mnohé. Paměť mi slábne, první láska je zasněžená. Před pěti staletími, po čínských plavbách k východoafrickému pobřeží jsem na císařském dvoře projevil speciální zájem o přivezenou žirafu. Zřídka kdy byl takový přílišný kosmický nárok složen pro nějaké zvíře v tak vytríbeném jazyce. Živá žirafa divočiny se stala znakem dokonalé ctnosti, moci, dokonalé vlády a dokonalé harmonie v císařství a celém vesmíru. Obchod s černými otroky a účinná laserová zbraň mi vzaly vítr z plachet. Všichni lidé jsou všude, ale vzájemně korelují své duševní a tělesné rysy. Svět je malý, drahá lady, vůbec bych se nedivil, kdybychom se spolu setkali třeba v posteli. Vždy však sám se sebou povolanný, kdo bude nařizovat jak se máme zachovat i k bytostem mimozemských civilizací? A polopanny, ochotné použít i podprsenky s jedním košíčkem nám budou věčně vyškrabávat oči? Až budu velkým, stanu se trpaslíkem.

Stříbrný rychlík se vyřítí do nejjasnějšího dne. Mnu si čelo, dloubu se v nose a pečlivě upravuji svoji vázanku. Z okna vyhlížím k staroslavnému městu, věžatému a pohostinnému. Nádražní hala vítá cestující obrovským nápisem zašlým věkem a důstojným skromností: "Aby nás Pánbůh při zdravém rozumu zachovati ráčil!!!" Vystupuji z vlaku a ptám se dívenky hezké jako obrázek, jak tvrdé je nebe?

F a n d a P Á N E K

JAK JE TO MOŽNÝ

Jak je to možný
že není Boha,
jak je to možný
že vůbec žijem
v hospodách sedíme
chlastáme, hnijem?

Jak je to možný
že je všechno jinak,
jak je to možný
že vůbec žijem,
soudruzi hnijem.

- -

SVLEČENEJ DO NAHA

Svlečenej do naha
zas tíhnu k klínu
je radost souložit
a nad hlavou
mít hlínu.

- -

ŽE TU JE ZLO VLASTNĚ DOBREM

Že tu je zlo vlastně dobrem
v tom vidím ten hlavní problém
přít se o to má svou cenu
asi jako změna menu

Každá blbá rostlina
kosmická je srostlina
všechno je na tomhle světě
skrytý třeba v týchle větě.

- -

VÍTĚZNEJ ÚNOR

Smysl pro skutečně černej humor
dovršil Vítěznej únor,
zastánců základních práv
rád by se zbavil v Tyrolách.

Jak to děláš Metternichu
že si obživ tak po hříchu,
tys dnes tady zejtra tu
já mám hovno vejplatu.

- -

ZÁVOD MÍRU

My všichni jedem Závod míru
do kopce po rovině s vršku,
nevíme vovšem co nastane -
až v cíli si rozbijem držku.

Snad že jsme jen zejtrka dnem
vopatřujem se navzájem,
vždyť negace to není kletá
s hovna pochopení vzkvétá.

- -

MÝMU BRATRU NEDÁ SPÁT

Mýmu bratru nedá spát
neb vyzvídá kolikrát:
co dělám ve vaně dvě hodiny,
vždyť jistě si tam jako on
nečtu naše noviny.

- -

HODINY BIJOU POSLEDNÍ

Hodiny bijou poslední
eště ty vodárenský věžní,
není to báseň nejhorší
jen nevobjevně běžný.

Že sme už hold takoví
jak dlabaný necky,
proto na nás každýho
dávno serou všecky.

Hodiny bijou poslední
eště ty vodárenský věžní,
není to báseň nejhorší
jen nevobjevně běžný.

Že to furt dál nepude
pro toho kdo bydlí,
až se na tý starý valše
starý prádlo zmydlí.

R o b e r t W H I T T M A N N

ACH, MY SE VZBUDÍME

Jako tehdy
kdy ke mně vstoupilo
několik přátel a přítelkyň,
ničeho nic se svlíkli
a vlezli ke mně
do postele.

Koukám jako blázen!
a oni
z ničeho nic se zas
oblíkli a já
tam ležel nahej,
sám.

Řekli -
je ráno!
musíš vstávat!
vstal jsem
a šel
do práce
...
ze stropu pršely kufry
jako vždy,
chodím bez deštníku
s ústy v louži -
vstal jsem
a šel do práce,
vstal jsem a
zavřel okenice
a otevřel dveře!

Má krásná vinárnice
ta chodba do ulice,
z plakátů se usmívaly
šibenice,
lidi jitrnice,
dlažba zívala,
VIVA KOMUNA!
červi ji žerou
už 30 let.

A přece tu všichni chodí
skoro jako živí,
jako ta moje černovlasá chodba,
když se opírá chodidly
o mý nohy,
mrká mi na
ucho a
ruce v zádech -
tak, padám do ulice,
do revoluce!
do toho tance 5, 6 nebo 7
let posmrtní.

Do toho tance mezi provazy!
tramvaje tleskaly!

Tramtram v kolejích života,
tramtram jedem každéj den,
tramtram stačí když kýváme,
tramtram za nic neodpovídáme,
trim pa pidi pam.

A tramvaje si lehly do práce
a dívaly se do olejnatýho nebe,
jak olejnatí ptáci letí
v olejnatých novinách,
který si přečtly -

a cestou domů
si natrhaly
barvy oleje
do vázy - a u vázy
si pustily žvanila.

Zkrátka - pohoda,
zkrátka - amerika!
cigárko?

B O H E M I A

Dudy, vozembouchy, píšťaly a bubny!
 to krev země Bójů vydupává
 válečnej rytmus pod čelem,
 keltský meče zaleskly se v očích!

Kacířským chorálem okovaných cepů!
 vzplanuly tváře Čech,
 za p r a v d u - všečen dech!

To krev zpívá v žilách!
 a plíce k roztržení
 s roubíkem v ústech,
 ve spáncích vření -

vojska myšlenek!

TO Z TOUHY PO SVOBODĚ
 MY HRDINOVÉ!
 SKONČILI JSME V HOSPODĚ!

Balady výsměchu!
sarkastický špičky,
kopanec do zadku,
pathos!

Však já vás chytím za nos,
zakroutím s ním,
však já vás chytím za šos,
zakroutím s ním!

Poezie jako rána do zubů,
zdánlivě zbytečnej oblázek
do tabulí skla,
fragment ozvěn mezi stěnami,
facka jako seknutý rým,
ostruhou, kuropěním!

• • •

j . š a f r á n e k

J o s e f R Ö S S L E R

Š P I Č K Y

Vrcholy komínů továren se tmavě rýsují proti zarudlému nebi.

Prašivý pes zvedne hlavu, ucítí prach.

Prach volající po svobodě, uzavřen mezi koly autobusů
vláčejších se po vyprahlé dlažbě.

Prach sedající na lhostejné tváře podvečerních chodců.

Slunce.

Jeho neviditelné paprsky svádějí snad nekonečný boj s věčnou
tmou.

Obušky denních strážců pořádku se ukládají ke spánku.

Nesmrtelné útroby pohlcují svou denní dávku dělníků
jdoucích na ranní směnu.

Koloběh svinstva!

Denně putují vagóny smetí aby vyklopily obsah svého bezedna
do bezbranné přírody.

A děti hrající si s chuchvalcemi prachu, dívky nudící se na
schodech tančiren, udržujících si své kouzlo pro zpustlý lid
jen omylem.

Lid plný násilí a špatně potlačovaných pudů,
s matnou a ubitou představou o slastech všedního života.

Lid mající před očima jen prázdná plátna kin
a široké tváře "dobromyslných" podvodníků.

beztrždní společnost !

smích !! slova !!!!

A žízeň. Železná opona se rozpačitě stahuje a se skrytou chutí
vyhovět, nechává nepatrnou škvírku pro drby.

A zase padá sníh.

Kruh foukacích harmonik se stahuje,
pohazuje si s vločkami,
víří,
křepčí,
netuší.

V celách se tajně radují ti, kteří
jej budou za chvíli proklínat.

Až jim skončí pobyt,
vzpomenou si na něj?

Ve vytopených místnostech restaurací,
hotelů a ministerstev, se povalují neznámí známí
v oblacích kouře a vlastních bludech.

Dobře vědí o co de.

smrdí smrdí SMRDÍ

- -

balada o fandovi

on právě v osudný den peníz bral
po práci na Zahrádku s ním spěchal
aby s tou zátěží mu nezvyklou
povznesl se a výš dostal
on v srdci svém milosrdném
rád okolí vším častoval
jak rumem tak lehkým veršem
ač zprvu svým kamarádům
že bude hodným sliboval
však opět stejně podle pudů
a protistátní písen kokrhal

několikrát byl varován
by řev svůj trochu přikrotit
on však nevnímajíc zemi
i s židličkou se překotil
tím se na chvíli vzpamatoval
však po další dávce rumové
za rohem zablýsklo se modře
jsou tu nepořádku strážcové
naš druh dostal rychle echo
a kamarádem odváděn
ještě u dveří si zakokrhal
a hned na to byl polapen

- -

o p o s l e d n í n o c i

sloupec rtuti teploměru se mi omotává kolem ruky, nekonečně
leze dál, slyším jak mi praskají vlasy, zelektrizovány v
šíleném objetí, kosti se mi lámou, žár vysouší oči, sliny v
ústech syčí, zuby se zvětšují a svítí, ruce a nohy se zamotávají,
nehty vyrývají do kůže krvavé srdce, jenž ožívá a křičí, krev
se vaří a bublajíc, vlní celým nestvůrným tělem,
rozpínající se duše v pronikavém sevření všeho svalstva
proniká hloub a hloub, ve vytržení se propadá ... nekonečný let
končí několikerým prudkým dopadem a slastným dodýcháním v objetí
roztoužené smrti, vzrušené vítězstvím, vítězstvím nad hmotou
člověkem

jen probuzení přichází
neodkladné jak nutkání
odpor padá pod okno a
odplavuje veškerou rozkoš
prožitou v čase minulém

až na nás čas pozdvihne svou ruku ...
zub času začne hlodat své minulosti ...
až se s hnusem odvrátíme od zrcadla ...
a vychladne naše orgiastické nitro ...

naše pýcha se bude skvět na prázdném papíře ...
nastane odevzdání se novým zítřkům v milostné
sterilitě, a tiché kánony nás budou doprovázet,
co by synalgické loučení

potom si mnohý z nás vzpomene na slunné dny tam vzadu,
jenž byly mnohdy velkými úlety, na které se již jen s úsměvem
vzpomíná, a jež se dávno rozpadly v popel v urnách našich
předků

jen poslední urbi et orbi nás provází
na cestě temnotou

a m e n

M i l a n M A C F E L D A

Doslova z krále Lávry námět
Sedíme tu jak holiči
Pak od vrb hnání bičem k trávě
Jak impotentní voli - či

- -

Před zkouškou z marxismu

Panelák na dvoře roste každým dnem
Taky mám zkoušku - za týden
Zlacené rámy, kuplety, zlámané hnáty
dělnická hnutí s potentáty
Za ~~sknem~~ zasklené obzory každý den
Na pivo chodím přes kábly, dráty
Říkám jim: Dobrý den
A oni: Do prdele, nelez sem
pod jeřáb, troubo!

Hráváme mariáš každý den
Do karet-panelů jim hledím zrcadlem
Červení kluci, kadeti, junkeři
a gilotinovaný král.
Člověče, kdybys raději hrál!

Panelák na dvoře roste každým dnem
Zkouška je v sakru
Dobrý den! K poslednímu patru
za týden - to není špatné!
Nelez sem. Spadne ti něco na hlavu!

...

V hospodě pak s teorií dělnického hnutí
i bez - není k hnutí

- -

Svědectví

Cizopasní ptáci vytloukají chrámová okna
 Ze zvonů odlétají střepiny do bažin
 Na věžích orobinců leptají letopisy
 Do dlaní upálených a do stromů

Do ocelových ingotů a mateřidoušky
 Balzámují usínivé svědectví
 O marném dobru velikého dubu
 Stojícího nedaleko našeho příběhu

- -

Tance vězňů

Každý den ráno se na našem dvoře scházejí vězňové
 Jsou nakrátko ostříhání a čerstvě oholeni
 Na rukou mají pouta a někteří na krku obojek
 Postaví se do řady podle čísel vyrytých na známkách
 Předpaží a pomalu začínají tančit valčík
 Valčík je optimistický tanec a tancuje se 4,5 minuty
 Polka je také optimistický tanec, tancuje se rovněž
 4,5 minuty
 I všechny další optimistické tance tančí 4,5 minuty
 V těch chvílích se celý dvůr mění v radostný, spoutaný
 svět
 Někdy je slyšet ze sousedních dvorů zpěv kohoutů, psů
 a motorů
 Po optimistických tancích zazní povel a vězňové tančí
 tanec padlých
 Radostné obličeje jsou vystřídány hořkými,
 bolestnými tvářemi
 Mnohým kanou velké slzy, jiní posmrkávají, přesně
 4,5 minuty
 Pak zazní povel
 Vězňové se rozeprnou pouta, sundají si obojky
 a rozcházejí se

T o m T O M Á Š E K

Existuji

bublina šera utopená ve tmě
 bloudění blouděje v sálech těla
 bloublina snu - předsálí světa
 proměny par nad hrncem břicha
 úder !!! náraz !!!
 řinkot kostrání rámusinky
 posměšné cifření času
 výsměchy jiter
 chechtoty přicházejících ran
 škleb v zrcadle
 prsty vody pěna klouzající břit
 olízat se ručníkem
 achilova díra
 pouzdro masa v pouzdře kůže
 pouzdrem látek teple zapouzdit
 a kožené čepice chodidel
 a rychle promávnout motýlém křídlem veřejí
 propadnout šachtou schodiště
 plivnout se pootevřenými rty zdiva
 protáhnout se otráveným medem veřejného osvětlení
 šedaví plaváckové stínů
 rybník oblohy spářený
 tak se to kulí
 den ze dne
 týden z týdne
 měsíc z měsíce rok z roku
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33
 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48
 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60
 61 62, 63 64? 65? 66?? 67? 68?? 69??? 70??
 71???? 72???? 73?????? 74???????? 75???????? ??????
 domov domov mládeže vlastní domov? domov důchodců

E x i s t u j i
 sninky štěpky světla oprátka věčnosti
 valení tmy mazlení tepla
 snítka rozkvetlého prachu
 cukerný roztok noci
 úder !!! náraz !!!
 řinkot kostrání rámuzinky
 posměšné cifření času!

- -

Děti betonu a skla
 na konečné stanici kočárek
 utíkají do průjezdů s duhovými očima olejových skvrn
 schovávají se v pámelníkových houštinách periferie
 a matky za nima volají Vrať se včas!
 ale děti betonu se na to dovedou vykašlat
 setkávají se a hmatají po sobě
 ukaž mně jí neukážu ukaž mně ho
 večerní hvězdy laskají kouř prvních cigaret
 a děti skla se chechtají skopičinám Laurela and Hardyho
 dupou dlažební kostky města čutnou do okna slunce
 domovník může puknout vzteky
 a taky ho nakonec položí infarkt
 a děti se derou k stárnutí a lásce pod očazenou lunou
 chlastají po hospodách a na závěr perfektního mejdanu
 počnou spolu stejně krásnýho zmetka jako jsou sami
 děti betonu a skla
 generace rytmu

• • •

J o s e f Š N O B L

Atmosferické noci

Za dveřmi je slyšet šepot a šourání starců
jež šustí listinami o rozhodování lidí,
"jsme s tebou chlapče, přijď a my ti pomůžem,
my každému pomůžem."

A já už po sté prochodím půlnoc,
po sté budu koukat do oken,
jsem pochůzkář života a spolčil jsem se s ďábly.
Z oken slyším kýčovitou symfonii spánku a milování,
z chodníku je cítit úleva a výdech,
dlaždičky si tiše šeptají tajnosti dne a prázdné tramvaje jezdí
odnikud nikam,
svítící město pomalu zhasíná své oči a vše odpočívá po nudné
neděli.

Hodiny tiše odbíjejí historii a unavený párkař počítá hamouzivě
denní tržbu,
za noci se Praha stává Kafkovou krajinou s atmosférickými
poruchami režimu.

Ano pánové, všechny sklepy jsou obsazeny
a za nedělopondělního přelomu nemám kam složit hlavu,
a rodinná transplantace myšlenek se odehrává za zvuků hymny,
nejprostší z rodiny udává tempo náladám,
lidi, už neusínejte, ve sklepě jste zakopali lásku
a ve čtyři hodiny vstáváte,
opět se rozutíkáte do svých robot.
Vládní prohlášení vám dá za pravdu
a opět se budete vznášet na vrcholu daní ze smíchu a pravdy,
"hrome, kde máte ty Fricky aby vám vykopali lásku zpět",
prolezte všechny sklady s údaji o času pozbytém na zemi,
zničíte si kolena samým hledáním blaha,
pozbudete rozum na okupování křesel.

Nechte mě, a ustelte mi v každém sklepe pěť rohožek
 a já vám za tmavých nocí budu předčítat verše pana Hraběte,
 budu vám ho řvát do uší každému zvlášť
 a až se rozední, unaven budu sípat poslední sloky,
 zbytek vám dopoví nový den,
 Blahodárný Sluneční král vás bude šlehat paprsky
 až do zblbnutí vašich notoricky chorobných nervů.
 A svět zas zahalí paní tma,
 celá ěrná jen s okatým šibalským měsícem,
 znova budu chodit po Kafkově krajině
 a modlit se s dlaždiči u Karlova náměstí otčenáš,
 pít s cikány v Buřtárně pivo
 a mrznout pak v šest před Korunou na ranní kakao,
 vždyť trafiky jsou ještě zavřeny
 a ve sklepe mrzne zakopaná láska.

- -

Beton

Beton

Zijeme v betonových kůlnách,
 živíme se betonovým žrádlem,
 nosíme betonové šaty a
 berem betonové platy,
 máme betonové bytí,
 naše myšlení je dávno utopeno v betonových žumpách,
 naše ženy, milenky jsou z betonu,
 naše děti budou z betonu,
 máme betonové ideály,
 propadáme se do bezedných betonových propastí,
 Vše je betonové
 Vše si přejeme mít betonové
 Vše budeme mít betonové
 Ať žije betonový svět
 Ať žijí betonové předsudky
 Ať žijí betonové mezky
 Ať žije betonový prostor a čas

BUDEME MÍT BETONOVÉ ABSOLUTNO

A V NĚM BUDE VLÁDNOUT BETONOVÝ

BŮH

. . .

J i ř í O L T

TVRDÁ je práce na dně moře
tvrdým oříškem se stává čas
těžké je písečné hoře
těžkým osudem se nenech zmást.

BYLY jsme písečnými bohy
já - i moje stará
já - i strejda as.
Byly jsme těžkými koly
ty - i moje slabina
ty - i děti Stalina.
Nazvaly nás voly
on - i soudruh krach
on - i přítel vrah.
Dotěrní jako moli
oni - žrali mě
oni - žrali tebe.

TVRDÁ je práce mrchožroutů
mrchožrout mrchu žral
nevidím do čeledi brouků
však vidím stoku a v ní kal.

Na paměť ptákům
Na paměť starému dalekohledu
Na paměť chorému mozku

BLBNEM

a nejvíc soudruzi

Doufám v úhyn
Doufám v nadpřirozenost
Doufám

- je to málo

Ale můžeš dnes rozumně myslet?

S a š a P O P O V

Tvář

A mám nyní ploskou tvář bledou rozsetnutou širočinou
 ruku obalenou ještě vyšíváním krojem
 stále jsem nepochopil že nepatřím do otevřeného kraje
 že nemohu jen tak přijít a s mravem a volnou hlavou velkoměsta
 ponořit čisté ruce do brázdy a nechat mezi nimi proplouvat
 vypočítavý tep mateřské krve
 že se nemohu usmát na nedůvěru u okraje cesty stojícího venkovana
 probodnut jeho nenávistným atavismem žárlivého manžela
 neboť první souloží již směl učinit byla chlapecká snanie mezi
klasy
 neboť prvním smilstvem byl výkřik červeného synka na zápraží
 neboť prvním zlem jež směl učinit bylo že potkal mne a hned
neudeřil
 a tak mi rozetnul cizí tvář svým pluhem
 jako kouzelným proutkem a zástěrou otevřené upracované marnivosti
 touhy a osudu svých nespočetných matek a matek svých matek
 holí svých zemřelých strýců
 protože on první poslouchal vlastního sémě hlas
 když v chlévě pomohl se postavit na nohy ošuntělému teleti
 a slepicím u zadku schraňoval skořápky čerstvých vajec
 pak se mu ohnul hřbet pod tíhou vyrovnaného čekání na chvíli
 kdy potká mne a udeří.
 Stál však a pouze mlčky a nevěřičně se díval jak se mu vesele
 dívám do zvrásněné tváře
 a nechal mne projít aniž snad si vzpomenu že právě já
 bych mu mohl ukrást dceru a velkopansky ji v dobrém skutku
znásilnit
 a neporušenou hořící vrátit zpět
 a navíc chtít koupit půl tuny jablek
 které on trhal očima již od počátku jara a láskyplně je počítal
 že právě já bych mohl odvléci jeho zasmušilou ženu do drápu
 sevření nešťastných lží
 a jeho tím zahubit
 že právě já bych mohl zaplavit jeho dvůr smíchem zhýčkaných myslí.
 A sebral zbylou sílu rurální čistoty srdce
 a rozetnul mi tvář krovem svého věčného domu.

Dlouho se modlil a prosil boha za odpuštění
 že za noci kdy by měl naslouchat jeho hlasu se vplížil v mé lože
 a motykou mi rozpoltil čelo a otevřel hrdlo
 že v strachu se navracel zpátky a přestože zmaten přece si
 broukal o dobré své cestě.

Byli jsme postaveni tváří v tvář
 a jeho strniskem nezarostla
 byli jsme postaveni bok k boku
 a má prokvetla větvemi starého stromu na návsi a ztrácela se
 v listech

můj pohled z jara se zamžil kvítky lípy
 pod níž sedávají a bafají z dýmek šišlavou vzpomínku společně
 s mrtvými

a v skrytu srdce a odhadování
 se obávají slov kamenité půdy do níž se ukládají
 ale čas jim zbude takový jaký byl zůstaven když se narodili
 a propadnou zemi nedaleko městské hradby.

A já stále nepochopil
 že moje tvář ač nyní hledí skrze tělo hrubého stromu
 byla oddělena od trupu než jsem byl počat
 a než-li bylo počato dění
 že můj porod je kovovou krabicí na korálky
 zakrytý košem na znesvěcený pokrm
 že já a dobrá víra navzájem jsme ztraceni
 že jsme se tímto milovali hluše
 a nepočetně
 když počestní jsme každý jinak
 a každý máme jiný hněv.

. . .

J a n T E S Á R E K

POHLEDNICE

až jezdec prolétne krajem jako poslední létavice
jeho plášť na pozadí lesa bude tím předznamenáním

jeho stopou pak táhnou vlci s topoly pohybují se
a mrazivé uvozy jsou plné břitkých nástrah

to jen předehrávání

teprv teď sněžná pole s otvory kde ptáci klovou
zem tuhou jako kost

vše tupý mráz

a uvnitř sedí a hovoří milí páni
zapíjejíce tuto společnost s neduhy doby

vypukla válka na tisíc let!

PODOBIZNA ZAJÍCE

on chvíli přešlapuje
 on chvíli přemítá
 on uvozem peláší
 na všechny strany
 zazněl mu za zády
 neznámý výstřel
 /je to zlomyslné/

zas chvíli přemítá
 nad bodlákem
 jenž na stráni přezimuje

zas chvíli peláší

rajón je vymezený
 dřevěnou ohradou

on větří brázdu hlíny
 kde nefouká
 kde křepelka spí
 kde nikdo nevolá
 kde se nic neděje
 kam vidět není
 kam nikdo nešlápne
 kam padla semena
 budoucí trávy

usmívají se páni myslivci
 pokuřují a klábosí
 kořaličku popíjejí
 kloboučky do týla narovnáávají
 zas v honu pokračují
 /je to zábavné/

ABSTRAKCE

jako rudá koule
na bílém podkladě
v rámci možností kentaura

a střely
jako hvízdání svišťů
minou cíl
takovou rudou kouli

na bílém podkladě
jsou dírký po nábojích
a přece řekneme dokončení:

půvabná podobizna myslivce
nešťastného z marnivých výstřelů

- -

Z NEDOKRVE

nejvíc měli radost bezúčasti
mrtví účastníci horempádu
co seděli na střeše ti nedokrevní ptáci
když jen nahlíželi na zlomvazy

zezdola jim nadávali krvežrádců
neboť oni dole mlátili si huby o patníky
neboť zeshora jim taktovali
jak se vytrást na oslíku

až oni je ukamenovali
tamzezdola
jenže jich se netýkalo
nic ~~nahoře~~
ani šrámy horempádu

vždyť to byli ptáci z nedokrve

- -

ACH TY KOŇSKÉ JÍZDY

vyšlapaná a dobře vysypaná cesta
 dokola jen dokola
 jednou a sladce
 jednou i ostře
 nahoru a dolů
 dolů a nahoru
 přitáhnout
 povolit
 pohyb
 ohyb
 hyb
 ohyb
 pohyb
 povolit
 přitáhnout
 dolů a nahoru
 nahoru a dolů
 jednou i ostře
 jednou a sladce
 dokola jen dokola
 vyšlapaná a dobře vysypaná cesta

- -

INSPIRACE Z INSPIRACE

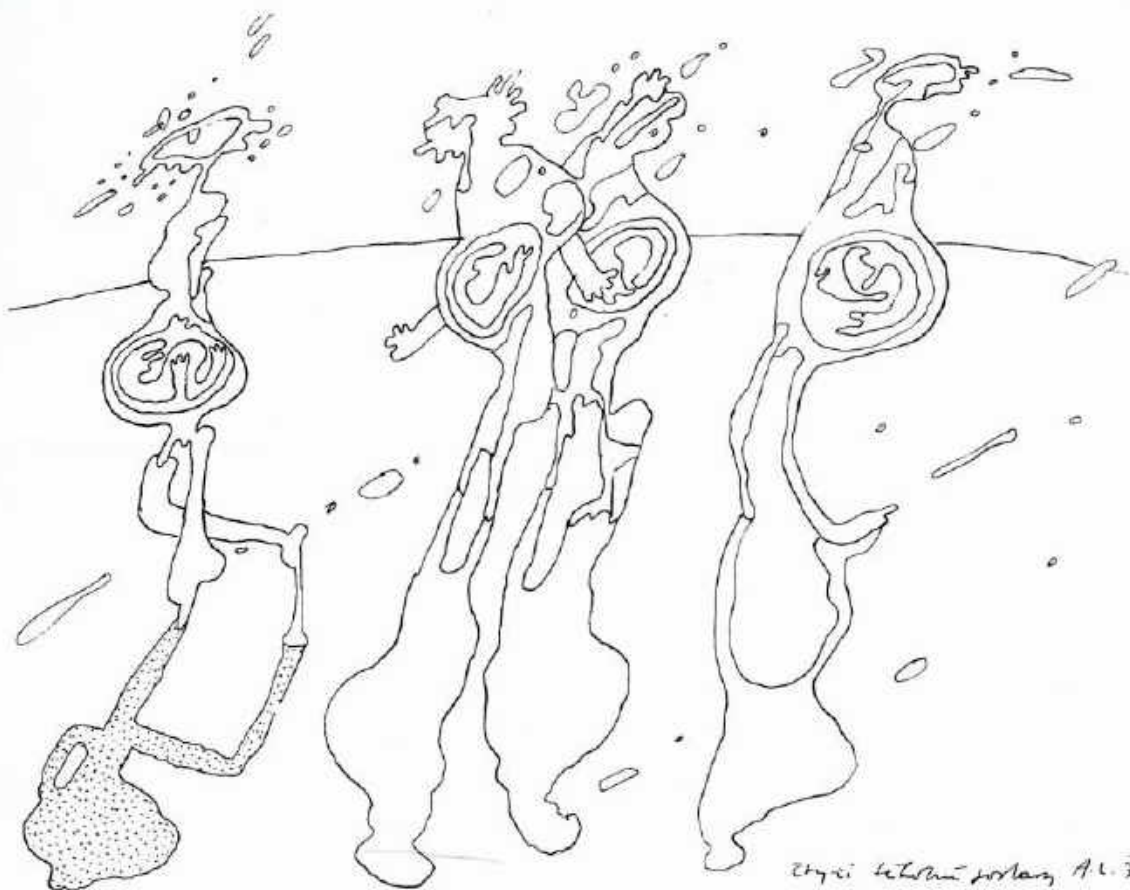
tak znělo: ze zakazované kytice polních máků
 jež natrhala za urousaného podvečera
 bláznivá viktorka
 nezbylo nic
 a zůstaly poházené květy na podlaze
 v zaneřáděné místnosti
 spolu s nápady jak porazit vzrostlou lípu
 kuchynským nožem

odvar z makovic pobláznil mládence dřevorubce
 on odešel nevšímavě kolem bzučící lípy
 do blízkého háje
 vyhazovat z hnízd kukaččí vejce

posléze si o tom vyprávěli:

bláznivá viktorka našla pilu
 ale splakala u lípy
 mládenec dřevorubec se vrátil
 a prozpěvoval se všemi ptáky
 že nezáleží na hnízdě
 ale na umění křídel
 a medovém lesním hlase

. . .

etym. lat. hinc. p. 1. 78

a . l a m r

C h a j i m F E F K O V I Ć

M E D Z I

Som šťastný, že sa
môžem počuť na široko-ďaleko.
Všetko je také blízke,
poézia holubov,
krása ženskej kože
nehanebne zakrytej.
Ostatným iskria oči,
sú tzv. prebudení.
Po obede pôjdem spať držiac
ruku v zemi.
Potom kýchnem,
sfúknem piesok
z čela
usilovne ako včela,
ktorá sa prebudí
na palácový prevrat
a počkám
až ostatní
dožerú kráľovnú.

Platňa života

Ihla zapadla do drážky.

Začalo sa narodenie.

Zúrivé kopanie nohami.

Boj hlavy a chrbta.

Chráapokríšrptly.

Prvá skúška obleku.

Tajné obzeranie si lásky

a

pot.

Srdce sa chveje v očakávaní

teplej krvi.

Bolestivé kroky po noci.

Ráno vytriezvenie /lebo je múdrejšie/.

Tak isto prichádza

sviňa¹ život.

A soploši², ktorým tečú z nosa peniaze

a

ich

pohrdavý pohľad

a

ich

senzačné perspektívy.

Onania³ pred fotografiou

z

detstva.

Prvá výstraha.

Další oblek.

Buchbácpempombim.

Pád do tridsiatky.
 Krútenie hlavou.
 Vytiahli nám zuby.
 Platňa se krúti.
 Niečo smrdí v štáte
 Skom.
 Princ si obzerá kurvu⁴
 vo výkladnej skrini.
 Burlivé plány do života.
 Potom to, potom to, potom to.
 Pomočené a posrané⁵trenírky.
 Mapky na ruke
 a
 v hlave.
 Svet uteká.
 Ostali už iba lístky do kina
 a
 hlúposť!
 Oči už dávno putujú inde.
 Platňa hrá?
 Cruksimtok.
 Ihla vyskočila z drážky.
 Hukot odchádzajúcej dobroty.
 Pokračovanie nabydúce.

Hral Miles Davis

... ako to bolo alebo propaganda ...

V súdnej sieni to vrelo. Bolo tam veľa ľudí, strašný zhon, hluk a aj smrad, ktorý sem-tam rozháňali sprayom s anjelskou vôňou.

Bol Posledný súd. Dnes sa riešil prípad: Život dopravného strážnika Vyskočila, presnejšie, ako to bolo na križovatke na Jarnej ulici dňa 24.11.1973.

Predvolali sa svedkovia. Prvý svedok Myšlienky dopravného strážnika Vyskočila hovorili obsérne, chceli sa vyhnúť delikátnym miestam, ale keď ich súd upozornil, že to musí byť presné, spustili: "Tak si myslím, kde do krísta boha ide tá pojebaná babizňa, či nevidí, že je červená, ešte tu máva bielou bakulou, boha jej krísta!!! Ešte furt nie je v starobinci, ježibaba vytrtovaná, teraz tu pobehuje a vrieska ako šibnutá. Pred nosom má tabuľu Zákaz trúbenia!!!"

Druhý svedok. Dobrá a zlá stránka dopravného strážnika Vyskočila.

Dobrá stránka: "Anton, Anton, či nevidíš, že tá babička je slepučká, veď môže byť Tvojou mankou. Buď taký milý, zíd dolu a pekne ju chyt' za ruku a opýtaj sa kde chce ísť..."

/Zlá stránka je netrpezlivá!/
 "Úboha babička", pokračuje Dobrá stránka, "je taká sama, opustená, všetci odišli, len Ty si ostal, Anton...". Dobrá stránka plače,

súd zhovievavo načúva, v tom sa hlási o slovo Zlá stránka. Dostáva slovo. "Len sa neposerte z jednej babizne! Keď je slepá, nech sedí doma a nefrfe po ulici. To ti vravím Tono, ak pôjdeš dolu a prevedieš ju na druhú stranu, tak už nikdy v živote neumlčím Tvoje svedomie, okrem toho tá riadne kopnem do riti!!!"

/Dobrá stránka stále plače./

Zlá stránka reční ďalej: "Zaveď ju do nejakej slepej ulice nech dá pokoj! Koza!"

Súd zhrozene preruší Zlú stránku a kladivkom sa jej vyhráža.

Prichádza ďalší svedok Cit dopravného strážnika Vyskočila. Cit mlčí. Mlčí druhý raz, tretí raz, až napokon ho súd vykáže z miestnosti.

Následujúci svedok je Anjel strážny. Prichádza krásny, vyrovnaný a sebevedomý /prítom skromný/.

Velasvätý súd!

Ách, bolo to kruté a nespravedlivé, ách!!! Keď som vykonával svoju svätú povinnosť nad bielou hlavou pani Rozálii Domášej,

pocítil som tupý úder do hebkých krídiel, obzriem sa a čo nevidím. Tuto, hľa tento pozemský červík ma chniapol,/schytil/ za krídla a ťahal dolu. Musím dodať, že moj kolega, jeho Anjel strážny č.518, sa tváril že nič nevidí! Hanba! Mu! Vyskočil pritom kričal: "A toto je čo. Lietajúca Mánička. Občiansky preukaz, boha ešte! A čo to máš oblečené, jebem ti boha otca!!!" Nevie čo bolo ďalej, vytrhol som sa mu, čo nevie čo činí, a poďho do neba - opraviť krídla. Anjel skončil. Potlesk! Odchádza.

- Zavolajte postihnutú Rozáliu Domášu! - ozýva sa sálou. O chvíľu je počut: - Nie je tu! Zomrela!

Vtom medzi bývalými pozemšťanmi vypukol zmätok. Ako to - zomrela?! Tu? Fuj!!! Propaganda!!!

- -

matematická VOJNA postupná

Hodina veľkých čísel existenčne
škrabaných na povrch mier
u..letooslavy dažda,ktorý sa
nevyhýba usmevu vtácej lebky re
vúcej na protinožcov...hodíme si g
ale,seržant-povedal.Oči vyleteli a r
evali obrovskou výškou, ktorá sa cez n
e prepadla do kostoného riadu...a z di
aľky,vidím pletuce sa nohy, v každej z n
ich sú šuflíky,ktoré tam niekedy venoval
Salvador Dali-čo šuflík to smrad, určitý
a jasný smrad,ktorý serie na všetko.....
len usmievaví ura d níci luštía kopulá
ciu pri plnom ve domí dobrého fotoa
parátu veľmi o bjektívneho,ten m
a až po krk baculaté deti,keď sa hompá
la na krku novozélandského krasavc
a, piš,piš,piš,títítítítítítítítít
Sme riadeni na dialku ženský
mi, stehnami a je jasné,že
gula je už od pr
adá vna
kos ošt
vorec ten milý,detský
kosoštvorec,keď zrazu
zakopneme o nohu matk
y.Spomenieme si na po
topu,chrach,hānde hoč
h, halt,za stalina,kr.

ŽENY alebo O MNE

Bohovský návrat
 k skutočnému
 prenasledovaniu.
 Ony se nakláňajú cez
 ulice a
 vyhadzujú prázdne papule
 s rachotom oznamujú
 tomu tam
 niečo o svete,
 ja som tiež tam,
 niečo si
 oznamujem,
 tak trochu ako
 sochár, ktorý
 spadol do sádry
 teraz na dlani
 život a kreše
 bohovský návrat,
 lenže aj tak
 sa všetko vracia.
 Sú to ony. Omamne
 páchnúce skúsenosťou
 a plodením.
 Revú niečo o srdci.
 Niečo veľmi sesterské,
 niečo ako:
 Len počte s tou vašou
 poondiatou láskou trochu
 bližšie...

- -

MILOVANIE V NOCI I.

Olepený slinami prvej a poslednej
 lásky
 vysielam svoje posolstvá
 v ústrety krásnej minulosti,
 naplnený akousi horúcou hrou
 vyprazdňujem
 dennú korisť
 do pazúrov ženy
 túžiacej po malej
 teplej soche
 čo pokojne spí
 v božskej rýchlosti,
 aby sa v číeli zobudila
 na veľký rev...
 Ách...

- -

Sedím v malilinkej
večnosti,
ktorá trvá chvíľu.
Tak isto trváme my.
Spomínam na básnikov
spojených cez husté vody,
držiacich sa za ukazováky
namierené proti
sebe.

Krdel
básnikov
letí bez
prestania
do všednosti
reptania
na
rozbitie.

P e t r K A B E Š

Orientace apriori

na plánu prahy hle-
dám zase jedno místo
kam půjdu
/hledat místo/

oči ulpívají "Na krejcárku"
kříže ulic níž:
příčné "V domově" a "V bezpečí"
protínají "Strážní", "Na hlídce"

kvarteto to mezi
Balkánem a Židovskými pecemi
přece na žižkově pod
krejcárkem, jak jinak přece

• • •

J i ř í T I C H Ý

Je půl páté ráno, jsem šťasten štěstím.

Dvanáct měsíců čekání.

Příroda nahlas vydechuje tmou vláhy.

Je půl páté ráno, bdím.

Nechci zaspát svoje štěstí.

Za půl hodiny se probudí život a mně naskočí vrásky ustaraného.

Mýlíte se, vy

věčně ustaraní starostma.

Moje vrásky jsou kamufláží ustaranosti.

Nemám totiž chuť se dělit o svoje štěstí.

Je půl páté ráno, jsem šťasten štěstím.

ISRAEL 1968

Slunce zapadající nad horou Carmel dostává barvu stejnojmenného vína.

Hornogalililské kibucy přikryl závoj tmy, jen dva bdící chaverim začínají novou partii královské hry.

Intimní hudba hodinových hotelů na rechov Hayarkon láká skupinky opilých turistů.

Jako z mlhavého oparu, line se arabská i židovská modlitba nad Jerusalemem.

Milenci, kteří nestačili projet Negevem před třemi hodinami, si hledají ukryt v závětrří palem - poušť si v nočních hodinách střeží svá tajemství.

Na břehu moře vousatý mladík medituje o lepším světě.
Američan nad břehem počítá své miliony.

Touto oasou zdánlivého klidu proniká nářek.
To pozůstalí mumlají kadiš nad zabitým synem.

P r s t e m p o m a p ě

26.1.1977

Vyzvedl jsem si v bance "Žádost o devizový příslib dolarů" a pečlivě vyplnil. Učinil jsem tak na základě svobodného rozhodnutí, že dovolená v Itálii, zvláště pak v letních měsících, je to právě co potřebuji.

Vím, že povolování cest do kapitalistické neboli ne-přátelské ciziny, je jako kolo štěstí do té míry, že někdo kolo roztočí a někdo zastaví. Potom je poutová radovánka v trapu. "Nikdo" neví kdo bude ten, co si cestu do světa zaslouží. Přesto jsem s kolem štěstí počítal. Přepočítal jsem se však. Nepočítal jsem totiž s tím, že mě nebude vůbec třeba jít do Státní banky československé.

V ne-přátelské cizině jsem byl naposled v roce 1970 a od té doby uplynulo šest let. Nepamatuji se už na způsob, jakým postupoval zaměstnavatel při vyplňování "žádosti" nebo nějakého doporučení. Dnes je postup v popisované instituci následující:

1/ Vyplněná žádost se předloží přímému nadřízenému, který na kus papíru přepíše "souhlasím a doporučuji" a odešle se vedoucímu kádrového oddělení.

2/ Vedoucí kádrového oddělení přepíše "souhlasím a doporučuji" a odešle zástupci ředitele přes věci ekonomické.

3/ Zástupce ředitele přes věci ekonomické přepíše "souhlasím a doporučuji" a odešle řediteli ústavu.

Po zjištění těchto faktů jsem pečlivě vyplněnou Žádost předal svému přímému nadřízenému, vedoucímu technické správy. Na jeho telefonický dotaz v kádrovém oddělení, zda je třeba nějaké vyjádření nebo doporučení, mu bylo sděleno pracovníci tohoto oddělení, že nikoliv. Stačí zaslat.

To bylo učiněno ještě ^{ten} týž den.

Dny plynuly a moje "Žádost" se objevila 31.1.1977 opět na stole vedoucího technické správy s přípisem: "K žádosti je třeba vaše doporučení. Připomínám pouze, že s.Tichý odchází z ústavu ke dni 31.3.1977." Podepsán vedoucí kádrového oddělení.

1.2.1977

"Žádost", s přípisem vedoucího techn. správy "souhlasím a doporučuji ke kladnému vyřízení", odešla k rukám zástupce ředitele

přes věci ekonomické. K prvnímu přípisu přibyl tedy přípis druhý. "Upozorňuji, že cesta s. Tichého bude vykonána v době, kdy již jmenovaný nebude naším zaměstnancem. Jinak doporučuji."

3.2.1977

Putovala "Žádost" opět do oddělení kádrového a personálního.

4.2.1977

Na moji telefonickou urgenci, co je se "Žádostí", která musí být předána do 10.2.1977 u Státní banky, odpověděl vedoucí kádrového oddělení, že byla zaslána s. řediteli a okamžitě po podepsání mně bude předána na pracoviště. Sobota i neděle proběhla v duševních přípravách na krásy letní Italie.

7.2.1977

Telefonický rozhovor v 8,00 hod. se sekretariátem ředitele.

"Tichý, dobrý den, prosím vás, jak to vypadá s mojí žádostí o devizový příslib? Už ji pan ředitel podepsal?"

"Já vám nemůžu podat žádnou bližší informaci," řekla administrativní pracovnice a pokračovala. "Vše se dozvíte od vedoucího kádrového oddělení. Mám však pocit, že vám ji soudruh ředitel nepodepsal."

Ten den jsem se už nic nedozvěděl, protože vedoucí kádrového oddělení nebyl k dosažení.

Hodiny ubíhaly jako splašené a tak všechno vypuklo opět

8.2.1977 - dopoledne.

Telefonický rozhovor v 8,00 s vedoucím kádrového oddělení.

"Tichý, dobrý den, prosím vás, jak to vypadá s mojí žádostí o devizový příslib? Sekretářka ředitele mně včera řekla, že se vše dozvím od vás."

"Soudruh ředitel vám žádost o devizový příslib odmítl podepsat."

"Ale proboha z jakých důvodů?" Trochu jsem zvýšil hlas. Okamžitě jsem se však uklidnil, neboť jde přece o výjezd a nikoli o výměnu názorů.

"Soudruh ředitel vám nemůže žádost podepsat, neboť v době cesty již nebudete zaměstnancem našeho ústavu."

Nedovolil jsem si vznést námitku, že tento důvod považuji za více

než hloupý, přestože jsem si to myslel, a raději se klidně zeptal.

"A prosím vás, neexistuje ještě jiný důvod?"

Po krátkém zaváhání vedoucí kádrového oddělení připustil, že vedení ústavu se svým podpisem stává jistým garantem bezúhonnosti žadatele a má proto právo posoudit, zda je dotyčný schopný zdárně cestu absolvovat. Po přeložení do lidské řeči to znamená: ANO, v případě, nehrozí-li nebezpečí zdrhnutí. /O nebezpečí z vy-
zvědačství se s největší pravděpodobností v mém případě nejedná./
Vyluštění tajenky mě rozeznilo a zároveň postavilo před otázku: Mají mě opravdu za blbce, který považuje za nejideálnější a nej-lacinější zdrhnutí, výměnu 150 dolarů a odjezd do zbídačené Ita-lie, v které zoufalí rodiče prodávají své děti?" /Rudé právo 12.2.77/

8.2.1977 - odpoledne

Při odchodu z práce jsem v objektu ústavu natrefil na pana ředitele, který přivedl oficiální hosty z Itálie. Na pokorný, leč neponižující dotaz, jak je to vlastně s mojí "Žádostí", mně sdělil toto:

"Nemůžu vám to podepsat, protože v době vycestování už nebu-dete naším zaměstnancem."

Na moji už trochu popudlivou otázku, zda se mám se žádostí o doporučení obrátit na svého nějakého budoucího zaměstnavatele, který ještě vůbec netuší, že se u něho bude nějaký pan Tichý ucházet o místo, pan ředitel odpověděl:

"Nemůžu vám to podepsat, protože v době vycestování už nebu-dete naším zaměstnancem. A vůbec, obraťte se na vedoucího kádrové-ho oddělení."

9.2.1977

Hned v ranních hodinách jsem se pustil znovu do boje za lidské právo. Telefonní rozhovor s vedoucím kádrového oddělení.

"Dobrý den, tady Tichý, rád bych se ještě vrátil ke své žádos-ti. Včera jsem osobně mluvil s panem ředitelem a ten, kromě toho, že opět uváděl jako jediný důvod skutečnost, že v době cesty ne-budu vaším zaměstnancem, rozhovor ukončil tím, že mě odkázal cele na vás, jako na vedoucího kádrového oddělení, jenž má rozhodnout."

"Pane Tichý, to je nesmysl, neboť já sám jsem soudruhu řediteli říkal, že toto zdůvodnění, vzhledem k nutnosti podání žádosti do 10.2.77 není na místě. Váš rozhovor se soudruhem ředitelem si

ovšem ověřím a hned vám zavolám."

Rozhovor ukončen v 8,30 hod. Ve 14,00 hod. jsem obdržel zprávu, že soudruh ředitel dnes není a nebude.

Tož tedy zítra.

10.2.1977 - den, kdy musí padnout rozhodnutí.

První ranní rozhovor směřoval opět do kádrového oddělení.

"Dobrý den, tady Tichý, prosil bych pana vedoucího."

"Soudruh vedoucí je nemocný," zněla stručná odpověď.

Nasral jsem se nepopsatelným způsobem. Ve chvíli, kdy jsem však vytáčet číslo sekretariátu ředitele, byl jsem již opět kontrolován.

"Tichý, dobrý den, prosím pana ředitele."

"Moment."

"Prosím."

"Tichý, dobrý den, pane řediteli obracím se opět přímo na vás, neboť vedoucí kádrového oddělení onemocněl. Je poslední den, kdy je možno řádně vyplněnou žádost o devizový příslib odevzdat u Státní banky. Žádám vás o konkrétní vyjádření, zda mně žádost podepíšete a v případě, že ne, jaký je skutečný důvod."

"Čerta starýho je dneska poslední den. Podejte si to během roku. Já vám to nemůžu podepsat, protože v době vycestování už nebudete naším zaměstnancem."

"Pane řediteli, to přece nemůže u tohodle vyjádření skončit!"

"Čerta starýho nemůže, zavolejte si vedoucího kádrového oddělení."

Po zavěšení sluchátka následovala kratičká pauza na utření spoceného čela a zjištění telefonního čísla do bytu vedoucího kádrového oddělení.

"Tady je Tichý, dobrý den, nezlobte se že ruším, ale potřeboval bych nutně hovořit s vaším mužem."

"On spí, ale já ho probudím."

"Není třeba, pouze mu řekněte prosím, aby zavolal panu řediteli."

Uchýlil jsem se k této lži v zoufalé naději, že donutím "protivníky" k nové vzájemné konfrontaci a ke společnému zamyšlení. Rozhovor ukončen v 9,00 hod. Nemám to srdce pronásledovat nemocného člověka, přesto že jde o čas. Nechal jsem proto vedoucího kádrového oddělení v klidu až do 13,00 hod.

"Tichý, dobrý den..."

"Malý moment, hned vám ho zavolám."

"No prosím."

"Dobrý den, řady je Tichý, chtěl jsem se jenom zeptat, jak dopadl váš rozhovor s panem ředitelem."

"Já jsem s ním nemluvil."

"Ale jak je to možné," už nevím zda jsem sípal nebo chroptěl, nicméně jsem však pokračoval. "Vždyť je to pro mne vážná věc a zbývá několik hodin do uzavření banky!"

"Zkrátka jsem se k tomu nedostal," zněla naprosto odlidštěná odpověď.

Řekl jsem nashledanou a zavěsil.

Při zcela náhodném pohledu proti světlu na vrácenou a nepodepsanou "Žádost" jsem zjistil, že byla ředitelem podepsána a dodatečně pak podpis zaretušován bílou barvou.

H a n a R O S S O V Á

A R A a R A

Ara - Spím.

Ra - Kde jsem já?

Ara - V mém snu.

Ra - Co dělám?

Ara - Tančíš.

Ra - S kým?

Ara - Se mnou.

Ra - Jsem hezká?

Ara - Jsi krásná.

Ra - Máš mne rád?

Ara - Ano.

Ra - Ve snu?

Ara - Jen v něm.

Ra - Neprobouzej se. Usínám k tobě.

Ra - Sundej kabát.

Ara - Potřebuju pít.

Ra - A sundej taky klobouk, klobouček.

Ara - Mlíko, bílý, hebký. A ostříhej mi vlasy. Dohola mi je ostříhej a upleť copy.

Ra - Kůži si nech, není kam ji dát.

Ara - A vlasy smíchej s medem a naplň jím ořech, hojivý.

Ra - Rouhej se, jen tak dojdeš spasení.

Ara - Milá, pomilovaná, podmilovaná, na míle pomýlená, rozvaž mi botu.

Ra - Rouhej se, rouhej, a navlékni rukavičku.

Ara - Studí. Studna hřeje. Odpuštění není, jen zapomnění.

Ra - Říkám ti, kůži si nech, není kam ji dát.

Ara - Nekoupej mě, nelaskej mě, žízním.

Ra - Šoufky, šoufky, nic než šoufky. Nešoufej!

Ara - Sněží. Sněží popel. Na hlavu sněží. Zabal mně do prostěradel.

Ra - Je klid.

Ara - Je klid.

Ra - Co děláš?

Ara - Žiju.

Ra - A co ještě?

Ara - Žiju.

Ra - A proč jsi začal?

Ara - Abych okusil.

Ra - Nestačilo ti to?

Ara - Stačilo.

Ra - Tak proč ještě?

Ara - Neumím skončit.

Ra - Ty se bojíš.

Ara - Ne, jen to neumím.

Ra - Nelži, ty se bojíš.

Ara - Bojím a směju se.

Ra - Vrať se.

Ara - Za políbení.

Ra - Ale to je dál a znova.

Ara - Už jsem řekl, že se bojím.

Ra - Poviju tě znova.

Ara - K čemu? Nechci.

Ra - Jinde a jinak.

Ara - Nezvykl bych si.

Ra - Jsi pyšný.

Ara - Na co?

Ra - Na své otroctví.

Ara - Víc nemám.

Ra - Povím ti to.

Ara - Mlč.

Ra - Poslouchej.

Ara - Mlč.

Ra - Snesla jsem vejce.

Ara - Chtěla jsi je.

Ra - Je to tvoje vejce.

Ara - Nechtěl jsem je.

Ra - Máš je.

Ara - Uvařím je.

Ra - Sníš je.

Ara - Neproklínej.

Ra - Žehnám.

Ara - Komu?

Ra - Vejci.

Ara - A co já?

Ra - Mlč.

Ara - A co já?

Ra - Mlčíš.

Ra - Bujím. Rojím se a bujím.

Ara - Nebobtnej. Mám tvůj klíč.

Ra - Mihotám a míhám se. Mihú, mihúú...

Ara - Nesvlékej pás cudnosti, hřeje tě.

Ra - Klesám, klesám výš a výš.

Ara - Mám ho, ještě ho mám, tvůj klíč.

Ra - Stoupej se mnou. Odemkni za námi a stoupej se mnou.

Ara - Mám strach. Bojím se.

Ra - Boulení, samé boulení. Opři se o vítr.

Ara - Mám strach. Bojím se.

Ra - Opusť volnost. Zotročí tě.

Ara - Ztrácím klíč. Nastav dlaně.

Ra - Zrazuješ. Zrazuješ kruhy, kola i kroužení.

Ara - Nemám sílu. Ztrácím klíč.

Ra - Klíčím. Nekličkuj, já klíčím.

Ara - Nestačím. Stoupám níž a níž. Nestačím. Čekej.

Ra - Okamžiky se protínají. Není nahoře ani dole. Není
vepředu ani vzadu.

Ara - Vracíme se od sebe.

Ra - Neodcházej ke mně.

Ara - Sbohem.

Ra - Vítej.

Ara - Jak mě vidíš?

Ra - Máš kulatou zlobu v kulatých očích
mstíš se vůní jablek
jitříš šrámy balzámem
křepčíš tichem
lžeš mlčením
zaklínáš muže v ženu a ženu v muže

Ara - Tak mě vidíš?

Ra - Ne.

Ra - Jak mě vidíš?

Ara - Pokorou jsi uspala pupeny
odevzdaností jsi vyrvala touhu
vášní jsi polekala něhu
snítka hnízdění vypadla ti z úst
máš strhaný samet z očí
rodíš v slasti

Ra - Tak mě vidíš?

Ara - Ne.

Ra - Kde?

Ara - Všude.

Ra - Kam?

Ara - Odsud.

Ra - Kdy?

Ara - Pořád.

Ra - Jak?

Ara - Pořád stejně.

Ra - Proč?

Ara - Nevím.

Ra - Nic víc?

Ara - Nic víc.

Nikdo na ni nedal pozor - Princ

Byla dospělá - Kún

Ani moc ne - Princ

Měla svobodu, měla volnost, chtěla je, měla je - Rád

Nic nechtěla mín - Princ

Nepřijímala ruku - Rád

Bála se pohlazení - Princ

Kudy šla - Rád

Vždy přes most - Princ

Voda, plout, voda, plout, to chtěla - Kún

Plát chtěla. Vždy přes most ohně - Princ

Hubila ptáky - Rád

Hubila ptáčky - Kún

Hubili ji - Princ

Neuměla patřit - Rád

Nechtěla patřit - Kún

Po ničem jiném netoužila - Princ

Netížila - Rád

Nebyla kamenem - Kún

Jen sama sobě - Princ

Kdo ji zabil? - Rád

Kdo ji zabil? - Kún

Kdo ji nechal zabít? - Princ

Proč ji zabil? - Rád

Proč ji zabil? - Kún

Proč jste ji nechali zabít? - Princ

Mám strach - Rád

Mám strach - Kún

Já ji zabil. Jsem lehký. Budu žít. Oriola, oriola,

oriola... - Princ

Jakoubek, očima v hlavě.

I.

Ještě se holý les chvěje do kopce zimou a noční páry leží při zemi. Ale oheň v peci za prádelnou mlaská, lanko kladky drnčí a ven na cestu se na chvíli vyplazí horkost. Rozváží se džbery, čaj z bylin a namrzlých šípků, sušených v troubě. Jak loutky věštící mráz vycházejí ze své kůlny Bedřich s Bedřichem, zdraví dokola nikoho velkými pysky a ty: ústa i řiť, řiť i ústa tučné rudé ryby. Stejní jak jeden v zrcadlech, jak dva v jednom, přirostlí šarlatovým krkem, stehnem v modrácích a hlavou skrytou v kuličce; jsou bratři. Uvnitř se přidržují rukou a navenek silné lopaty na sníh; ale sníh nikde. Na valníku klátí bagančaty, zahradník protáčí řemenem motor frézy. Už mizí v páře. Okna se rozžihají jak tiché blesky, mráz stahuje chřípí; je čisto. Ticho.

Jakoubek vstal ze zmuchlané postele, zapjal plášť a očima mlčky hledá; nakládá plechovkou na vůz, guma tiše rejdí chodbou, otevírá dveře a rozhlíží se. Není poslední, ale kdoví kdy dojde. Sklání se nad zemí a pozorně prohlíží cestu.

Tak, slyší přitom ve své hlavě; toho tady sekerou; lebku rozčísli, byl Polák. Na strupaté pěšině, pramínkem krve, u potoka.

Ne, ne, ne. Jakoubek se zastavil, zády zabrzdil vůz. Sehnul se, narovnal větev podle příkopu a: jede se dál.

Tak, slyšel jakoby a ve své hlavě: i ten malý, se smějavou pusou. Šel po předsíni, jen výkřik. Zařval a černá krev z něho horem.

Ne, ne, ne, ne. Jakoubek se znovu zastaví, jednou rukou brání voj a druhou rovná větev, která je křížem; tyčinka slámy, křížem haluz višně.

Ale tamten, ne aby mlčel, leží, v hubě šlauch a povídá si /ale mlčí/ znovu a ~~dokola~~: Ten, s dlouhou lebku, až nahoře s chlupy, bledou; byl Polákem, od hospody nahoru, podle studánky, šel podle studánky a v ní pak byl: hlavu rozčísnutou, kouknout se tak do ní. Tetka ho našla, vytáhla na žebříňák, jeli; všechno stejně věděla. Byl Polák, přihladila vlasy, vytřepali uschlou krev, zkřížili ruce. A hlavu, hlavu překryla plenkou. Kouknout se tak do ní!

A Jakoubek: Jak?

Ale tamten zničehonic spustil víčka, stiskl zuby šlauch a poslal se, celý nahý, ke spánku.

Ale proč? Proč? Jakoubek táhne za sebou vozík, rejdrovák. Zdálky se vrací ostatní s prázdnou, jako kdyby pod nohama nic, hlavy nahoru a vidí: Jakoubek v plášti jako včera, Jakoubek, blázen, jako vždycky, sehnutý nad zemí, očima hledá větve křížem. A mizí v páře.

Teď pomalu. Kolem nízkého domu. Jakoubek zadržuje dech, cítí už sladkost, šoupe podrážkou, hlavu otáčí temenem k oknům. Tam sedí chlap, kolem sladko, nohy na stole, zelený, dříme, brýle pod paží, ale Jakoubka uvidí. Směje se jenom skrz zuby, ale směje; i on už to slyšel: Jakoubek včera, bylo namále, všichni naschvál zmizeli, bylo namále, shodil plášť, zpocený, zahodil do skřínky, sebral sako a oknem vyskočil. A jakoby domů. Rychle, jakoby domů a jakoby mu mrtvý mohl být v patách. I on už to tedy ví, směje se zubama, nohy na stole a čeká.

Tak: Jakoubek hlavu na stranu přibrzdí, ale je pozdě. Vleze pod kola, mezi listí a vlhký prach, rovná klacky pěkně podél sebe, ale už je pozdě, ví Jakoubek.

A tamten, který už to dávno ví, čeká jen na Jakoubka: nahý, s rukama a nohama svázanýma s pelestí. Pod hlavou dva polštáře, s jehlou vraženou do ohbí paže, přes ní leukoplast, v hubě šlauch, žlutě obestlaný. Teď /mlčí/ a posílá Jakoubkovi do hlavy: Miklošu, zavolala žena. Měl čtyři děti. A on šel předsíní. Najednou vzkřik, jen krev z huby, zčernal a ona snad ani neplakala.

A Jakoubek teď: Zahnout doprava. Zahne do prava, tam to zná, je tu málo stromů, málo větví po zemi; drandí s vozejkem, bude pole-dne a blíží se k peci. U ní srovná dva papíry křížem, zvedne závažím poklop a plameny zavrčí. Vezme lopatu, Jakoubek a šoupe:rozbité sádrové obvazy, červený mul, náplasti, papírové krabice. Koštětem seškrábne smetí na zemi, svlékne rukavice, plácne s nimi: půl je hotovo. Obrátí vozík, gumy zavržou, a nazpátek, jinudy. Ale větroví je tu nastláno.

Jakoubku, Jakoubku.

Už nejede sám, Jakoubek. Harry, pod zimákem jako kuře hrb a sám skoro u země; aspoň líp kouká po cestě a nosem šmejdí; za plechovkou ho není vidět, usmívá se. A, bože, úsměv mu zvedá navždycky klobouk, vidí Jakoubek.

Jakoubku, Jakoubku; Harry, kamarád, sehne se, narovná haluz, je radost. A tak se jim to jede. Zabočí spolu kolem správy budov, kantýny, nahoru do kopečka, to je radost, kolem prádelny, to je radost, tady se rozloučí a on má pod zimníkem hrb jako kuře na přilepšenou

a Jakoubek to má blízko, v hlavě čisto: doleva, prudce dolů a je doma. Zaveze vozejk do komory, zabouchne a jde lesklou chodbou, nechce se mu, chodidla vláčí.

Ale tamten už ho čeká: hadici v koutku huby, očima na dveřích a mlčí. Už napolo dechá, tím šlauchem a cukr mu kape do žil, ale mlčet nemůže.

Sedí zticha, Jakoubek a vidí se mu utíkat, jak vždycky: otvírá okno, stoupne na topení a seskočí. Přepadne na ruce do mokré škváry, opráší je, zatleská a pryč, jakoby domů. Anebo: nahoru, na dětský záchod. Tam je tma, trochu tam voní. A ticho.

Ale tamten už zas zvedá víčka, naposled. Do koutku úst mu vede červený šlauch a pysky přelepené leukoplastí. Ruce už nemá. A nohy. Tak: posílá ještě naposled Jakoubkovi do hlavy /ale mlčí/: On tam zhubnul, nepamatuješ? Nejdříve náměstí, ruce v kapsách, po holkách mžourá, kabát z gabardenu, ale tam zhubnul. Do kůže na břicho si moh zabalit, co zbylo. Ale já, co já, povídá Jakoubkovi. Co já?

Natáhl nohy, jak mohl nejvíc a ruce, zavřel oči a poslal se načisto pryč.

A Jakoubek: Ale kudy? Utéct už nemůže, zblízka si prohlíží polštář a čichá: vlasy přeleželé jako stonky kmínu, nos petržílku a oči. A vidí, Jakoubek: ruce na klíčku, a pod nimi šedivou srst na břicho a pod ním kopeček hlíny. Křížaly a chodidla nahoru jak strašáky. Jakoubek čichá, hmatá prstem, očima brouzdá do zorníček, na druhou stranu. Ale tam je šero.

Pak se někdo rozzlobí, zažene Jakoubka, otevře skříňku, šaty dá do kabátu, zatáhne rukávem uzel a Jakoubek jde lesklou chodbou. Vytáhne klíč, je pozdě odpoledne, nikde nikdo a jde pryč od své hlavy. Jakoubek zamyká. Pak roztáhne kabátu ruce, položí přes postel a zase čichá. Počuchává; co zbylo. Kabát si rozloží, dospod tílko, a košili zapne vzduchu u krku. Do nohou dá ponožky a boty. Ještě něco tu je; poslouchá, vzduch tence uniká a syčí; duše. Pak si sedne, Jakoubek, dívá se ven na škváru a začernalé listí, na šipku s jmenovkou, bílé mříže, pak vstane, jakoby utíkal domů, ale zouně sandály a zalejzá.

Jakoubek: vyduje břicho, obepne zadek. Souká se dovnitř odspodu, botami, škvírou nohavic, poklopem a utahuje se v pase. A roste dál, až do rubu. Tam v kůži látky, s uzlíčky: roubení kapes a oka knoflíkových děr. Meze švů, keříky nití a smotky prachu; bělmo podšívky, křížové stehy, cesty rádla a drobné stopy vody.

Teď tu je, Jakoubek, vyšší, na hlavě vítr v měkkých hranách klobouku. Po kapsách plno drobtů, bičíky tabáku; ten zkouší mezi zuby

a žvýká. Kapesníky. Plandavá vůně. Tabák. A kabát.

Tak: Jakoubek teď, vyšší, odemyká dveře a vychází v šatech do své hlavy, krajiny.

II.

/ Tam je zvečera a podzim. Kdy světlou tíhou sedlo k boku. Bez průsvitnosti a jen o jedné straně. Bez lásky a stínů. Světlo rovnoramenné a bez dechu. Světlo vejce. A viklan. Oni tam všichni jsou a Jakoubek jen vítr v měkkých hranách. Oni chodí sem a tam a mizí do stromů a pod zem. Do kolen rákosu a skrz břitvu trávy. Stébla nekřížem a podzim, suchá vlhkost. Ale nemluví: hnědé listí na čumáku boty; a Jakoubek jen v klobouku./

Jakoubek pak jede; jednou nohou ve své hlavě, krajině, druhou se odráží na koloběžce. Už si ho veze. Je tma. Trochu dolů a doprava ke kantýně. Tamten je uvnitř, na zádech, šlauch z pysků pryč, pod poklopem v zinku. Víko zubama. A teď z konce, je tma.

Tak co je? Jakoubek. Vítr z klobouku, tabák. Tak co je. On ale mlčí. Leží v popelnici, chodí si tam sem a tam, nic nemluví. Jakoubek drandí kolem kantýny, kolem správy budov. Za plotem podobaný pes a Darejský potok na půl huby. Tak co? Jakoubek se zlobí. A brzdí: po asfaltu leží námrazek jako sklo, Jakoubek tou druhou, co je venku z hlavy, šlajfuje, přitlačí patu k ledu, drhne a supí. Je rachot jako zvony. A pak: Jakoubek u země, klobouk pluje daleka a on tu s ním leží sám. Hlavu u jeho hlavy, kouká mu do nosu, ramena u jeho hrudi, nohy bůhví kde; drží se oba pevně.

Tak co je? - Jakoubek do ucha. Chytne ho za ruce a páčí. Ale ony se shýbají jako voda vprostřed. Oči jako skořápka a za nimi tma. Tak: bere ho kolem boků, ale jakoby nebral. Vlasy zase jako pažitka, dýchne mu do nosu, ale to je propast, vráží mu do chodidel, a tam průvan. Už mají těžký dech, oba, zinková pára z jazyků. Ale on mlčí. A Jakoubkovi z těch ran otýká ohbí kolena.

Tak co? - Jakoubek: Jak se to jmenuje. Jakoubek: Jaké je jméno? Trhá mu prsty. A kouká, rostou jako jehličí. A on: mluví, ale není slyšet.

Jakoubku, Jakoubku. To Harry zvedá Jakoubka. Pak nebožtíka a ten: prsty jako jehnědy, v chodidlech průvan a oči skleněnek. Trojhranným hrbem ho Harry páčí na vozejk a hrb: kůstky kuřete. Překrývá všechno víkem, už svítá; a Jakoubek kulhá.

III.

Jakoubek pak sedí u stolu; pod sklem pohlednice a sladko na patře i na venku. Kouká okýnkem, nohu má oteklou. A chlap za oknem se směje jen zubama. Pak nese nese přes okno ~~mázek~~ na tácu jak dort. Pak si myje ruce. Pak zmizí. Pak je ve dveřích a Jakoubek se dívá na něj: skrz to okýnko jak před tím, na ten tác jak před tím, jak se myje, jako předtím, jak je tu ve dveřích, a taky jak půjde ven, všechno najednou vidí, v jednom, i zdola, i svrchu i pozadu.

A chlap kouká, chce mu je srovnat, ale nejde to; Jakoubek sedí a má nohy křížem. Tak tedy chlap zavře dveře, vyjde na světlo ani není oholený, zelený, dá ruce do kapes. Již zasvitlo; loutky věštící mráz vyšly ze své kůlny, jak včera; stejní jak jeden v zrcadlech, jak dva přirostlí šarlatovým krkem a, bože, uvnitř se přidržují rukama.

Už zasvitlo a on mžourá přikrčenými zuby. Pak si vzpomene kam a jde, ale jde pozpátku. Stejně jde pozpátku, Jakoubek má nohy křížem, ale kdo to všechno přesně vypoví? Tak se zeptal ajznbon v Holyni, uklonil se a zpíval:

Vytáhl kapesník, a byla to hořká
vůně tabáku, půjčil mi kapesník,
byla to palčivá hořká vůně, mimochodem
a najednou, v chůzi. Nic už nezbylo,
ale teď, znenadání, vytáhnu kapesník
a je to táž teplá vůně, a tak se kruh
uzavřel. Jak by se jinak mohl uzavřít,
než mimochodem a znenadání, když už nic
nezbylo? V hořké plandavé vůni, v zrcadle vůně.

To zpíval ajznbon v Holyni a kašlal, na levém břehu Darejského potoka.

E S E J o Ž I V O T Ě V G H E T T U

Na počátku by měla být alespoň přibližná definice místa. Ghetto je uzavřená společnost, podstatně omezená ve styku s vnějším světem. Hranice mohou být viditelné i neviditelné, na tom teď tolik nezáleží. V druhé polovině 20. století se dají dělat hotové zázraky, ale důležité zůstává, že lidé uvnitř jsou nesvobodní.

Život v ghettu je jiný než v normálním světě. Pro nedostatek volnosti a pohybu je všechno zhuštěno a přetvořeno do zkratky. Je to zvláštní mikrokosmos detailů, který nepostrádá groteskní rysy. Věci mají jiný význam a slova také. Tlak útlaku posunuje logiku do oblasti absurdity, humor se stává černým humorem a fantazie směřuje až k extasi, fámě, mýtu, halucinaci a fantasmagorii.

Ghetto je fenomen nejen sociální, ale také psychopatologický. Realitou prochází sen, který umocňuje všednost na nevšední zážitky. Od člověka z ghetta nemůžete čekat konvenční reakce - je to podivín, trochu vyšinutý, plný humoru a zároveň nešťastný, unavený banalitou a přesto nenapravitelný fantasta. Jeho vlastnosti jsou zvláštní a rozporné, často výlučné, přehnané a na první pohled nepochopitelné.

Protože je ghetto zbaveno možnosti přirozeného růstu, vyvíjí se jen směrem dovnitř. Prohlubuje se zázemí, nesčetné přepážky, ale i překážky, členění prostor. Nekonečno, které jinak leží někde na horizontu, je teď vtaženo dovnitř struktury. Každé ghetto, ať už jsou jeho hranice viditelné či nikoliv, má podobu labyrintu.

Ostatně ghetto vypadá jako člověk, který v něm žije. Existuje mezi nimi hluboce důvěrný vztah. Celé prostředí je antropomorfisováno, člověk mu připisuje své vlastnosti, osobní zkušenosti a pocity a nakonec i svůj osud. Imaginární dialog se táhne jako červená niť labyrintem. Celé ghetto je nabitó lidským tajemstvím. Ve vyjíměčných chvílích sblížení a vzájemného prostoupení se zdá, že neživý inventář ožívá, že věci mají svoji moc, domy lidskou podobu. Na opršelych zdech ghetta je napsáno nějaké záhadné poselství, nějaká výzva ke svobodě.

Mezi vnějškem a vnitřkem není v ghettu zrcadlový vztah. Z vnějšího chování nemůžeme usuzovat na vnitřní stav. Člověk z ghetta si vynahrazuje svoji nesvobodu hlubokou niternou svobodou, svůj stísněný život citlivým vnitřním životem. Nikdy nemůžeme tušit,

co se opravdu děje v jeho duši. Vnější projevy často vůbec nesouvisí s tím, co se odehrává uvnitř. A tak jsme nejednou svědky proměny, kdy se nezajímaví lidé stávají básníky, cynici moralisty, mluvkové cílevědomými osobnostmi.

Protože chybí přirozená rovnováha mezi vnějškem a vnitřkem, leží těžiště existence mimo její normalitu. Poselství z hloubky, projevy citu a podobná hnutí nepřicházejí souvisle, ale dostávají se na povrch v křeči. Jsou to často prapodivné projevy, zmatené a nesouvislé útržky, hádanky, ale i násilnosti, trapnosti a nevhodná slova. Nic není normálního, všechno je asymetrické, alogické, diskontinuitní, absurdní. Chybí zde přirozený běh života, plynulý tok dění v otevřeném prostoru a čase.

Také i my žijeme v takovém ghettu, v Praze sedmdesátých let. Je to manýristické město, kterému labyrint není tak docela cizí. Neviditelná hranice probíhá nejen městem, ale také lidmi, rozděluje samotného člověka. Zeď neobepíná jen domy s ulice starého Josefova, ale každého z nás. Jsme srozuměni s touto situací, ale uvnitř sníme o svobodě.

Každý z nás má své ghetto, svůj těsný prostor, každý z nás je tak trochu Žid. Nálada uvnitř je velmi proměnlivá. Žijeme v extrému a banalitě, žijeme v absurditě a iluzích. Žijeme ze dne na den, prodíráme se labyrintem, ve velké perspektivě dějin.

Jestliže chcete poznat duchovní základy této doby, musíte sestoupit do pražských suterénů. Mýtus města se zrodil právě zde, v dislokovaných místnostech s provlhlými stěnami a špatným světlem. Zde, právě v těchto místech vzklíčil mýtus jako staré brambory na jaře. Jeho klíčky prorůstají zdí a ženou se vzhůru ke světlu. Je to záležitost ryze biologická, bytí a nebytí. Z katastrofální bytové nouze se přestěhoval mýtus přímo do ulic. Jeho přítomnost je sice neviditelná, ale jen ve vzduchu, je součástí pražské atmosféry. Dnes už suterenní mýtus zachvátil celé město. Je součástí kolektivní fantasie, vymýšlí fámy i anekdoty, podílí se anonymně na našem životě, aniž bychom to tušili.

Někteří průzkumníci podzemí dokonce tvrdí, že pod prvním suterénem je ještě druhý, mnohem prostornější. Mnohé tomu nasvědčuje, ale zatím je to spíše legenda, o jejímž původu se moc neví. Je pravda, občas někdo zmizí, ztratí se přátelům a známým z dohledu, a nikdo neví kam. Vzkazy zůstávají bez odpovědi, telefon protivně zvoní, ale ten člověk je prostě k nenalezení. Je to jedna ze záhad Prahy.

Mýtus se pustil do ulic a jeho první zastávka je pochopitelně

v hospodě. Kde z nás by neznal tento veřejný kout, toto zátíší, tuto prodlevu věčného chodce na cestě městem. Kdo z nás by neznal hospodu u Svitáků, tu společnou jámu. Kdo z nás neprošel touto černou dírou. Všichni to místo dobře známe. Kdo jednou prolétl komínem černého humoru, pohybuje se už v jiném časoprostorovém rozměru. Je navždy poznamenán cejchem existence, absurditou a groteskností.

Hospoda už leží na úrovni města, ale s podzemím má dobré spojení. Tam se dovíte tolik věcí, vyslechnete tolik historek a historií. Mýtus je zde jako doma, až máte podezření, že je to jeden z hostů.

Stačí si zajít do Zelené, do Brčálky, Pod památník, do Krušovické nebo "k háku". Nenechte se zmýlit, je to opravdu stále stejná hospoda, jedna jediná. Všechno je totiž jedna hospoda v hospodě je všechno jedno. Všichni jsem si rovni, všichni ve všem. Všechno je jedna zkušenost, nesdělitelná i nedělitelná. Všechno je fakt a proti realitě není žádné odvolání. Všechno je naléhavě skutečné a všechno skutečné je tak neskutečné.

Žijeme ve světě, kde je od všeho ke všemu stejně daleko. Totalita nerozlišuje, všechno je jedné knedlík, jedno sousto či jeden velký lok. Zkušeností se myslí vždycky něco špatného, takže všechno špatné je nakonec dobrou zkušeností. Každý z nás může být rád, že se ho skutečnost nějak dotkla. Zkušenost je všechno, co projde hrdlem, říká Evžen. Tedy všechno, co člověk může spolknout.

Suterenní mýtus Prahy přichází do života města z lidského podvědomí. Rodí se ze společného pocitu sounáležitosti, ze společné sounáležitosti, ze společné zkušenosti. Protéká ulicemi jako řeka, šumí jako plynoucí řeč. Má zázračnou moc, bez odporu proniká hmotou, zatéká do všech spár a trhlin. Mýtus je nekontrolovatelný, nepostižitelný, před pronásledovateli se beze stopy rychle vypaří do vzduchu.

Proti mýtu není obrany, je to zákon silnější než vůle jednoho člověka. Celé město je pod mocí mýtu, plaveme v něm jako ryby ve vodě, vdechujeme ho na každém kroku. Dokonce i naše šaty jsou načichlé touto neopakovatelnou atmosférou sedmdesátých let.

Z manýristického labyrintu Prahy není úniku, není kam. Věčný chodec je ztracen v rozhození síti suterénů, rozkopaných ulic, hospod a bufetů, pasáží a refýží. Vysoko nad celým městem se klebe nebeská kopule jako skleněný poklop. Ale i sem unikají exhaláty a zamořují poslední místo vyhrazené transparentní tranacen-

denci neboli snění.

Žijeme ve městě, které se nazývá srdce Evropy. Ale podrobnější lékařské vyšetření odhaluje skryté vady. Je to přetížené srdce se sklonem k infarktu. Zažilo už mnoho šoků a zklamání. Tluče poněkud nepravidelně, místy se ozve skřípot pracující pumpy. Všichni dobře známe tyto vnitřní zvuky, které nám nešifrovane cosi sdělují.

Mýtus nemá cíl ani záměr, je neurčitý jako sen. Ale i přes tuto fiktivní existenci má své významové jádro. Mýtus není zprávou, ale poselstvím, není informací, ale symbolem. V každém mýtu je přítomno jakési oslovení, jakási výzva, která usměrňuje chování a jednání člověka i masy. Něco je v mýtu nedoručeno až do konce, něco zůstává tajemstvím. Mýtus je výzva, ale i odkaz, jakési zprostředkování něčeho něčím, je to poselství, které se předává dál.

Mýtus se projevuje v první řadě v jazyku, vždyť právě zde dochází ke slovu a k výrazu, Prorůstá slovníkem i stavbou, postupně si podmaňuje celou strukturu jazyka a přizpůsobuje ji ke svému bytí. Mýtus vytváří novou souvislost faktů, preferuje určité formy a funkce - například paradox, anekdota, horror či epos...

Velmi frekventovaným slovem ve slovníku Prahy je slovo "strašný". Pomocí tohoto adjektiva se běžně vymezuje nějaká situace, říká se "to je strašné", aniž by se tím vyslel nějaký konkrétní projev hrůzy. Označuje-li se takto osoba, říká-li se "ten je strašný", pak se jedná spíše o reakci než charakter. Příklady jsou různé, ale důležitý je společný způsob negativního vymezení. Svět se nahlíží z druhé strany.

Chce-li se vyjádřit pozitivní kvalita, připojí se ke slovu "strašný" třeba slovo "pěkný", takže vznikne paradoxní spojení dvou protikladů: "strašně pěkný", které nezapře bytostný sklon k absurditě. Odpor k pozitivní formě je přirozený, jako vlastní příčinou je nedůvěra k přehnanému hodnocení, k patosu, ke stylisaci a estetice, ke všem těm pozitivním ilusím dobra a krásy. Positiv už nemůže stát sám o sobě, ale musí být spojován s negativem, aby se stal vůbec přesvědčivým faktem.

Jistou zvláštností je i použití superlativu, asi nejpůsobivější jazykové formy. V situaci ghetta je ovšem tato vysoce emotivní a dramatická záležitost groteskou. Jirka T. - jednička a hvězda - hlavní představitel tohoto nadsazeného přednesu používá superlativy naprosto soustavně a důsledně. S naprostou jistotou a bez rozpaků vám řekne přímo do očí: "Ta ryba je tak dobrá,

Kdo z nás - ve století všeobecného barbarství, ovládá mrtvou řeč evropských vzdělavců? Není podstata tohoto žertování hlubší než by básník sám připustil? Není to zase jeden paradox ghetta, jedna jeho absurdní demonstrace? Proč je Evženova imaginace tak strmá, proč unikl až do těchto nepostižitelných končin dematerialisované poesie?

Jedna otázka následuje druhou, ale "nesrozumitelnost" této poesie opravdu provokuje. Co vlastně znamenají tyto groteskní básně o čínském zelí či nové vestičce? Slovům sice nerozumíme, ale rytmus nás vtahuje dovnitř, už to nejsou jen slova, ale smysl universální řeči, verbalisovaný proud bytí. Je to zase nějaké neznámé poselství mýtu, latina spíše negerská než humanitní.

Tute tuto tuteris
tutum tui tuberis
tam tum tantum puteris
tutamentum puberis

Evžen je legendární postavou pražského ghetta. Velice si zakládá na tom, že už samo jeho jméno je erbem intelektuální kvality: Eu - genius! Je to tak. Vždyť jeho existence zanechává v terénu nesmazatelné stopy. Je mimo jiné autorem četných přezdívek, stačí jen připomenout Bleduli, Bruna, Golandského kozla či "starou propisovačku"...

Jazyk ghetta je velké dobrodružství. Častá frekvence slova "fantastický" naznačuje skrytou přítomnost mýtu. Říká se "to je fantastická věc", to je "fantastická holka", "to je fantasie", "to je fantastický film", ačkoliv film nepatří do kategorie sci-fi. Označuje se tak pouze hodnota, jiný smysl slovo nemá. Všechno je totiž neskutečné a snové, neuvěřitelné, ohromující právě svojí skutečností.

S jazykem ghetta souvisí jedna charakteristická intelektuální deformace. Je to sociální hebefrenie, v podstatě neškodný psychopatologický projev, který se vyznačuje zvýšenou upovídaností, jazykovým vzrušením, blábolem a žvaněním, zvláštní slovní posedlostí, prupovídkami a vtipy. Psychoanalýza se ještě zmiňuje o "neuspořádaných bludech", polymorfii, zálibě v nelogismech, upozorňuje na intelektuální psychózu a impulsivní chování.

Jedná se o fenomén značně rošířený, všeobecně uznávaný a dokonce pěstovaný. Celé ghetto je zapojeno do tohoto jazykového šumu, všichni brebentí jako na večírku maturantů. Hebefronii považuje psychoanalýza za poruchu dospívání, což je pochopitelné právě v ghettu.

V intelektuální deformaci můžeme spatřovat zastavení normálního vývoje ve chvíli dospělosti, kdy dochází k poznání pravého stavu skutečnosti. Život nachází jen a jen omezení, nemůže se svobodně vyvíjet, překročit hranice ghetta. Mladý člověk ztrácí přirozený rozlet a hledá první náhražky sebeuspokojení. Protože se nemůže aktivně uplatnit, rozptyluje se do jazyka, uskutečňuje se uvnitř, když se nemůže projevit navenek.

Nikoliv činy, ale jazyk je pravým životem ghetta. Všichni jsme tak trochu posedlí hebefrenií, i ti nejmlčenlivější /Olaf H?/ začnou být výmluvní, dostanou-li se ke slovu. Ve všech z nás zůstává něco z puberty, všichni trpíme komplexem nedospělosti a všichni věříme, že život je klubíčko, které se kutálí před námi.

Jazyk je labyrint jako ghetto. Jazyk je chaos a protoplasma. "Nietzschomu už nerozumiím", říká malíř Rudolf N. Jazyk je jímka veškeré paměti, je to mycí houba nacucaná lidskou zkušeností. Jazyk je parazit v kožichu ghetta, jazyk je hmota pro hrnčíře. Jazyk je nasycený roztok, jehož odpařením vznikají fantastické krystaly. Všichni jsme v tomto aspektu, všichni jsme v tom. Jazyk je událost, první událost ghetta.

Dokonalým krystalem koncentrovaného jazyka je anekdota. Zbytečná voda se odpařila, a na dně alchymistické baňky zůstal vzácně nevšední útvar, který udivuje stavbou hran a plošek, průhledností a vtipem. Každý krystal vošem trochu mate a zkresluje, prostě lže, i když je ideálem pravdy. Žádný krystal není objektivní, neboť paprsky, které jím procházejí se lomí a vytvářejí efekt ironie.

Nejdokonalejší anekdoty jsou prosté, jednoduché a průzračné jako diamant. Lehce prořezávají smíchem vzduch jako sklo. Bystrý hrot se zařezává jemně do zrcadla skutečnosti a zanechává letmou ale trvalou stopu. V žádném případě není anekdota metaforou, nikdy by neměla takovou sílu.

Nejčastěji má anekdota podobu krátké historky či historie. Příběh se rozvíjí postupně, z jednotlivých nití se utká i goblén. Událost se pomalu obsluje zkušeností, až se nakonec malá sněhová koule promění ve směšného sněhuláka s koštětem a mrkví místo nosu. Příhody s příběhy se neustále opakují, omílají a vylepšují, kolektivní fantasie pracuje na dvě směny - ve dne i v noci.

Tak jako existuje sen, na němž se ve spánku podílíme, ať chceme či nechceme, tak existuje i společné nevědomí. Jak jinak si vysvětlit existenci anekdoty, když se k tomuto dílu raději nikdo ne-

hlásí. Ten, kdo začne dūs edněji pátrat po původu anekdoty, musí se zákonitě dostat až sám k sobě. Tak jako nikdo neručí za své sadistické erotické sny, kterých se v bdělém stavu zříká, tak právě nikdo neví, co dělá ve společném nevědomí, jakou daň zde odevzdává

Ghetto je plné historek a historií, jejichž vypravěči mají úctu proroků. Kolik je zde básníků, kteří ani nevědí, co vlastně říkají. Kolik je zde anonymních tvůrců, jejichž celoživotní dílo zůstane navždy neviditelné, neznámé a patřící všem.

Anekdota není možná nic jiného než způsob veřejného přeřeknutí. Je to společenské nedopatření, naprosté faux pas, uklouznutí ve chvíli, kdy bdělost polevila. Všichni si to myslíme, ale nikdo nemá odvahu to říci. Pak přichází anekdota vnitřní napětí hned povolí. Začíná se nenápadně otázkami, na řadu přijdou paradoxy a nakonec i černý humor.

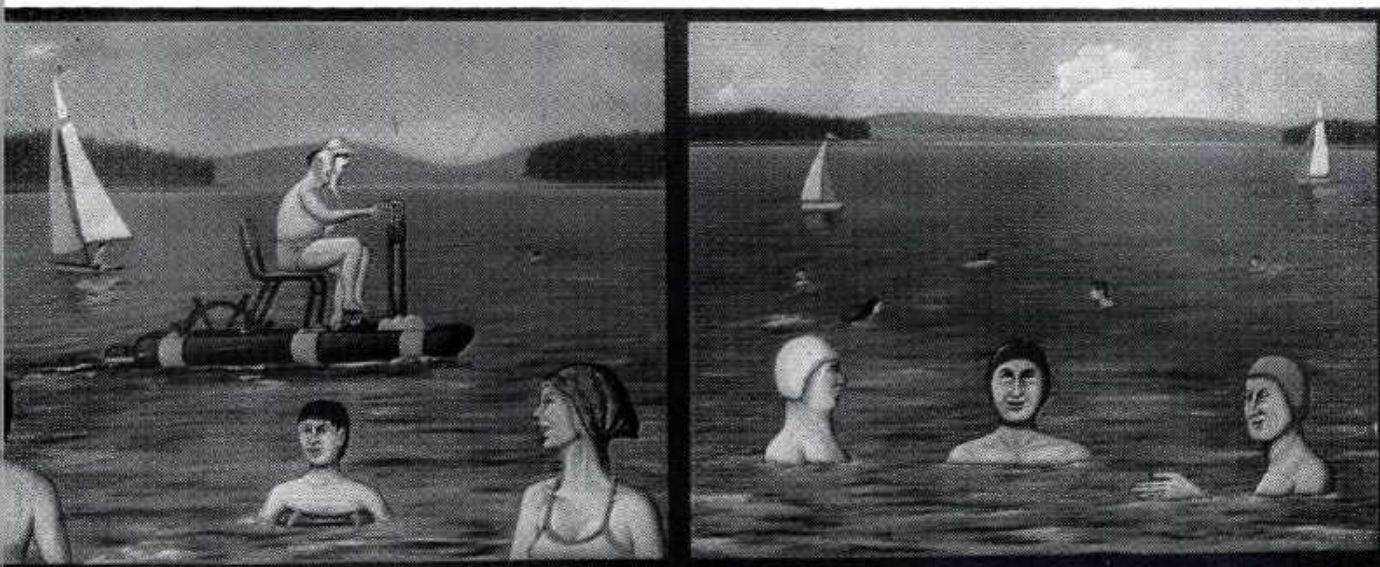
V nejtěžších chvílích čekání se v ghettu zjevuje Golém. Fáma se brzy rozletí městem. Kdo je vlastně Golém? Strašidlo nebo miláček fantasie, bytost trestající či osvoboditel? Obojí je pravda, neboť skutečnost se spářila se snem jako pes s kočkou.

Golém se od dob Meyrinka v Praze neobjevil, ale čas od času, téměř s pravidelnou jistotou jako že jednou za rok musí přijít jaro, se vynořuje fáma o měnové reformě. Má nejružnější podoby, ale důležitý je vždy nějaký důvěryhodný detail. Například fáma z tiskárny, kde se již tisknou nové obaly na cukr s novou cenou je všeobecně známá.

Fáma je zatím nedoložená pravda, k pravdě ji chybí docela málo. Ale to ještě nestačí, aby přesvědčila, přesvědčit může jediné konkrétním detailem. Čím naturalističtější je tento detail, tím lépe. Znam jednu fámou o měnové reformě, která se podobá horroru

Na silnici se objeví postarší muž, který stopuje auta. Konečně jedno z nich zastaví a vezme stopaře sebou. Cesta rychle ubíhá, všichni se dobře baví. U cíle poděkuje st. pař řidiči a táže se ho, zda nechce vyložit z ruky. Řidič se pohrdavě zasměje a odvěte neznámého muže nějakou poznámkou o šarlatánství. A stopař se urazí. "Tak dobře, vy mně nevěříte ale já vám říká, že vy ještě dnes povežete v tomto autě mrtvolu, a v květnu bude měnová reforma."

Proroctví se přece jen splnilo. Na silnici se stala nehoda, Policie zastavila auto a požádala řidiče, aby odvezl jednoho člověka do nemocnice. Právě ten podlehl cestou vnitřnímu zranění a zemřel. Celé dramatické vyprávění však není důležité, je to jen předehra k masíci květnu. Mrtvola v autě má zde jen poslání věrohodného detailu.

j . š a f r á n e k

T ý d n y s B ě t o u

1.

Stála jsem na chodníku, čekala jsem na tramvaj, jedla jsem šunku a houskou. Tramvaj přijela dříve, než jsem šunku s houskou stačila dojíst. Zabalila jsem zbytky do papíru a nastoupila do tramvaje, Cestou jsem si vzpomněla, že ve čtvrti, kterou jedu, mám v opravě hodinky. Moje ne. Hodinky jednoho...

Vystoupila jsem v první stanici, vrátila se k hodináři, věc s hodinkami vyřídila a pak jsem si zašla do vedlejšího pekařství ještě pro jednu housku. Pomalu jsem sestupovala ulicí a jedla jsem housku se zbytkem šunky.

Ale opět jsem docela nedočetla, když se přede mnou objevil nečekaný obraz: radnice. Snad by na obraze nebylo nic zvláštního, jenže: před radnicí stáli dva a koukali se na sebe tím způsobem, že z obličejů jim vyzařovala naprostá spokojenost. Stáli uprostřed houfu rozmanitých lidí. Nějak mě to zajímalo a tak jsem si dovolila přijít blíž. Dojíždala jsem housku se šunkou. Stoupala jsem si vedle starší dámy a když jsem jí pohlédla pozorněji do tváře, spatřila jsem na ní tři slzy.

"Proč jste uronila tři slzy, paní?", zeptala jsem se.

"Tři? Jako to, tři?", otázala se dáma velmi udiveně.

Oh, promiňte, nechala jsem doma bílou bůlku. Zajisté je na vaší tváři slz více. Avšak proč? Stalo se vám něco, paní?"

Pohlédla na mne - na její tváři jsem viděla opravdu jen slzy tři, ale mohla jsem se mýlit. Člověk se mýlí. Ale jistě jsem se nemýlila, když jsem na té samé tváři zachytila ještě moment překvapení, který hned nato vystřídal docela nepatrný, přesto zachytitelný moment vzteku. Trval okamžik; dáma se vzápětí velmi senzitivně usmála, tak velmi a velmi krásně - v jejím úsměvu bylo něco melancholie, něco lásky ke všemu lidstvu, něco hluboké moudrosti, něco z oblasti snů a ještě něco, co nelze definovat, ale co právě vytvářelo onen úsměv takovým, jakým byl, to jest tajemným, divukrásným...

"Máte překrásný úsměv, paní. Musela jste být kdysi jistě velmi krásná", řekla jsem s nelíčeným obdivem a s největší upřímností, jaké jsem byla schopná. Byla jsem okouzlena.

Dáma se na mne podívala nesmírně divným pohledem. Řekla?

"Jak? Slyším dobře? Doufám, děvčátko, že neslyším. Jinak bych byla nucena od vás odejít!"

Pomalů a důstojně se ode mne odvracela celým tělem a pak i tváří a dva kroky poodešla.

Předběhla jsem ji.

"Ne, ne, paní! Urazila jsem vás, vím ... ach, ...", šeptala jsem, vzlykala a slzy - hrachy se mi koulely po obou tvářích.

"Chtěla jsem jenom vědět, proč máte na tváři tři slzy. A proč ten shluk lidí před radnicí a kdo jsou ti dva, co na sebe tak krásně koukají. To, to jsem chtěla vědět a zvolila jsem si vás za objekt zvědavé konverzace - nikoli v záludném úmyslu, věřte mi, paní ..."

Stála jsem před ní, velká a malá, a žilkami modrajícími ve tváři a na rukou, prosící.

A ona - dáma - si mě pomalu prohlížela, mlčky, soustředěně. Pak rychle řekla: "Svatba přece. Copak jste ji nepoznala?"

"Nepoznala!", vykřikla jsem. "Ach ano, svatba! Vždyť i takové věci ... už jsem málem zapomněla ..."

Zmlkla jsem. Podívala jsem se na dvířka před radnicí, pořád tam tak stáli a koukali se na sebe, bylo to neuvěřitelné! Trochu jsem se zasněla. Svatba!!! Jak je to krásné! Vždyť ti dva - jak jen se tváří! A už tak dlouho! Ano, svět je podivuhodně krásný, i tato dáma je krásná, dáma, jenž mne pozoruje a zřejmě na něco čeká. Je krásná i teď, ne jenom dříve. Teď, v této chvíli je krásná. Řekla jsem jí:

"Paní, tato svatba je krásná, ~~svět je krásný a vy jste krásná, paní~~ Svět je krásný. A vy jste krásná, paní. Musím vám to říci, pohěvadž si to ve ice myslím."

"Opravdu?", dojatě zvolala ta žena, "Ne, vy mi to říkáte a ještě si to myslíte? Ale dceruško, jak ráda vám věřím!"

A stalo se, že jsem jí padla do náručí.

V objetí jsem zřetelně viděla, jak dým stéká po tváři nespočetné množství slz, jak slzy se slévají v proud, jak proud proudí po obou lících bez ohledu na předáčky v pokožce, proudí dál, až k fiží z vamberských krajek, dál a dál ...

"... konečně, konečně!!", vzlykla dáma. "Tak dlouho mi nikdo nic neřekl. Až vy! Bavíte se se mnou! Řekla jste mi, že jsem krásná! Ach, kéž byste se stala mojí dcerou!"

Odtrhla se ode mne, zatřepala mi rameny a přes slzy se mi podívala do očí: "Staňte, staňte!"

Jako omámená jsem zvolala Mamičko a opět jsme si padly do náručí.

2.

Když jsem později vzpomínala na scénu před radnicí a hledala odůvodnění svého jednání, které se pak už nedalo zastavit, nepři-
padla jsem na nic. Vím, že tehdy byl jasný den a slunce nesvítilo,
moje duše jásala nad objevem duše druhé, chápající a blízké.

Dáma mě požádala, abych jí říkala Běto. Naše seznámení jsem
sly hned oslavit. Šly jsme do cukrárny. Daly jsme si každá po dvou
větrnících, dvou lastonkách a dvou košíčkách s krémem, ovocem a
šlehačkou a ještě jsme to šly zajíst vedle do pekárny koblihami,
tvarohovými koláči a rohlíky. Rohlíky jsme už překusovaly po ces-
tě, neboť jsme se shodly na tom, že venku, na procházce či pochůz-
ce, chutná nejlépe.

Běta mě vysvětlovala smysl, pojem a účel slova svatba - jejímu
výkladu jsem nerozuměla, ale líbil se mi.

"A co ti dva, Běto, jak ti se dostali před radnici? Vyprávějte,
prosím", žadonila jsem, neboť mě jejich příběh zajímal.

"Ti dva?", zeptala se Běta.

"Ti dva, Běto."

"Ti dva ...", Běta se podívala snivým pohledem. "Víte co?
Koupíme si ještě něco k jídlu, sednem si tamhle na lavičku a tam
vám to povím."

Protože slibovala dlouhé vyprávě í, zašly jsme do samoobsluhy
a nakoupily dvě tašky různých potravin. Začly jsme krájenou paštikou
a houskou.

"Vy nepijete, Běto?", zeptala jsem se.

"Už dávno jsem toho nechala, děvenko. Nevedlo to k ničemu."

"A to nemáte žízeň? Vždyť litr a půl tekutin člověk musí denně
...!"

"Musí, nemusí!", přerušila mě rázně Běta, "Má, nemá! Kdyby se
mělo dělat, co se má! Ale je tu kondenzované mléko, můžeme pít,
jestliže chcete."

Otevřela jsem plechovku s kondenzovaným slazeným mlékem. Běta
sebou měla otvírák na konzervy. Pily jsme každá z jedné strany
plechovky, přikusovaly housku s paštikou - Běta sebou měla i kapes-
ní nůž - a Běta vyprávěla.

O svatbě mi už mnoho neřekla. Nevěděla. Šla se jen podívat.
Šla okolo, šla si koupit tvaroh. Jí ho nejraději s cukrem. Měla
syna, jenž od ní odešel. Proč? Běta nevěděla. Byl prý hudebním skla-
datelem a ona se později doslechla, že složil pozoruhodnou
skladbu, prý vyvěrající z duše a prozrazující vnitřní utrpení. Ale
už prý ji nezajímá, už s ním skončila. "... Víte, já si nejraději
kupuji jídlo hotové, abych je hned mohla sníst. Teď si vezmu ta-

tranku, chcete také? Jsou tady čtyři."

Tím skončila a přešla na konkrétnější téma. Zeptala se, zda v plechovce zbylo trochu mléka. Když se z plechovky napila, zvolala: "Ale vždyť vy jste nic nepila, dítě! A houska s paštikou leží na lavičce! Copak vám nechutná?"

Vstala jsem. Už jsem nemohla. Začínala jsem se Běty bát. Ale vždyť ona byla na mne tak milá!

Mně bylo dvacet let, mládí, ach mládí dvacetileté, duše otevřená a prostá, přetvářky neznající.

Běta se celá schoulila, v ruce žmoulala moji housku s paštikou a vzlykala: "Přestalo mi chutnat jíst, vy odcházíte. Nemohu už ani sousta pozřít. Smluvme si alespoň schůzku, prosím. Prosím vás, děvče!"

"Zítra po s ídani, paní?", zeptala jsem se tiše.

"Běto, Běto a ne paní!" Tak zítra tady na té lavičce po snídani, ano, ano!"

"Tak na shledanou, Běto!"

"Na shledanou!"

Zůstala sedět, já jsem pospíchala pryč. Rozběhla se za mnou a podávala mi housku s paštikou, prý na cestu. Když jsem jí zmizela z očí, hodila jsem housku s paštikou do pouličního koše.

3.

Vůně laciné voňavky pronikala z tmavé malé chodby, kde se mísila s pachem zatuchlé vody, pronikala do temné malé kuchyně a do dvou malých, špinavých, nevolnost vzbuzujících pokojíků.

"Posaďte se", řekla Běta.

"Ano. Máte na stěně pěkné obrázky", řekla jsem a posadila jsem se na odřenou židli, bedlivě se vyhýbajíc všemu čalouněnému.

"Jsou z časopisů, které odebíráám. Jakmile mám volnou chvíli, hned si něco vystřihnu. Ale to víte, času je málo."

"Běto, a co pořád děláte?"

"Ale, pořád je nějaká práce! Moc práce ještě."

"A co?"

"Jednou pochopíte."

"Syn vás nepodporuje?"

"Ten?" - Běta mávla rukou, odvrátila se.

"Víte co?", řekla potom. "Od snídane zas uplynula nějaká ta chvíle, zobnem si něčeho, ne?"

Venku pršelo. Z ulice byl slyšet lomot všech možných dopravních prostředků, odvěká kulisa tohoto bytu a snad i Běty, černé, podivně přitažlivé a neprozkoumané.

"Připravila jsem ho pro vás", řekla, když se objevila ve dveřích s mísou vrchovatou naskládaných řezů jablkového závinu, pocukrovaného, lákajícího. I s mísou si stoupla přede mne a začala recitovat:

Na slavnostní uvítání
upekla jsem koláč nový - jablečkový.
Ochutnejte, porovnejte.
S tvarohovým dá se srovnat? Kdo ví?

Byla jsem překvapena, Nevěděla jsem, co dělat, co si myslet. A také: včera Běta říkala, že nevaří, že si jídlo kupuje raději hotové, aby je mohla hned sníst. Řekla jsem jí to.

"Učinila jsem výjimku", odpověděla Běta. "Neboť osvěžila jste mě natolik, že jsem se pustila do pečení. Pro vás."

Podívala se na mě, divně, významně.

Neřekla jsem nic a začala jsem jíst.

I Běta si rychle brala.

Jedly jsme mlčky. Jen mlhavě jsem si vzpomněla na hodinky, které jsem toho dne chtěla vrátit, na hodinky, které mi měly být záminkou navštívit někoho docela jiného, než Bětu ...

Běta, jakoby cosi tušila, okamžitě začala přednášet:

Jenom jídla když je dost,
dostaví se hned radost.
Bez požitku z dobroty,
zbyly by jen trampoty ...

Pak bylo ticho, jen chroupání jablečných jader bylo slyšet. Jedly jsme a já jsem věděla, že s hodinkami už nepůjdu. Závin byl výborný.

"Jak jste žila dříve, Běto?", osmělila jsem se zeptat.

"Dříve?"

Běta se zachmuřila. "Dříve jsem žila jako teď. A jako vy jsem žila, to také. Tak jsem žila nejdříve."

"Jak to? A jak žijí já?"

"Žijete - nežijete. To je to celé, děvchenko", řekla Běta a podívala se na mne tak, že jsem musela sklopit oči. Abych zakryla jisté rozpaky, vzala jsem si předposlední kousek závinu. Běta si vzala poslední. Seděly jsme a mlčky jsme pojídaly.

Venku přestávalo pršet. Ani Bětě, ani mně se nechtělo vyjít z tísnivého, leč přede jen bytu, ale vyšly jsme. Vzaly jsme sebou deštník a obě pod ním schované jsme pomalu mířily k nádraží, jež bylo nedaleko. Lidé se po nás ohlíželi. Všimla jsem si, že už neprší, Běta si nevšimla ničeho. Nebo se tak alespoň tvářila.

Jely jsme jednu stanici vladem. Někdo měl ve vagonu rádio. Šel koncert. Zrudla jsem, přestala jsem chroupat arašidy, které jsme zas s Bětou konzumovaly, každá jeden balíček, samozřejmě. Ale brzy jsme vystupovaly. Běty jakoby se nic netrálo.

"Květinu na hrob musím koupit", řekla Běta, když jsme byly před nádražím v jiné části města. Stánků s květinami tam bylo mnoho. V jednom z nich koupila Běta kytku a pak jsme šly na hřbitov. Chroupaly jsme oříšky v čokoládě.

Seděly jsme na obrubě hrobu. Bětu sem tam někdo pozdravil, samí poměrně mhadí lidé. Když zdravili, Běta vždycky jen kývla hlavou. Někdy se pousmála, ale jen trochu a jen pro sebe. Všichni ti lidé se sobě navzájem v něčem podoba i a já jsem si až mnohem později ujasnila, v čem ona podoba spočívala. Všichni byli tlustí, někteří více, někteří méně, všichni něco chroupali či překusovali. Nikdo z nich nešel ve společnosti jednoho nebo více jiných lidí. Chodili sami.

Když jsme s Bětou ze hřbitova odcházely, začalo se stmívat. My jsme překusovaly sušenky. Stromy a keře hřbitova byly v soumraku rozložitější, mohutnější. I hroby. Proti nám se vynořila temná postava. Poznala jsem, že se Běta lekla. Ale nelekla se postavy jako takové, lekla se přímo toho člověka a bylo jasné, že by se jej lekla kdykoliv a kdekoliv. Muž byl klidný. Smekl před Bětou vyšší černý klobouk, lehce se uklonil a pokračoval dál v rozvážné chůzi. Neprekusoval. Nebyl tlustý.

"Co je to za člověka, Běto?", zeptala jsem se.

"Karel", odpověděla Běta.

Bez jakéhokoliv důvodu jsem přestala překusovat. Spolkla jsem poslední sousto a další sušenku jsem si nebrala. Ohlédla jsem se. Postava muže s vyšším černým kloboukem se vzdalovala, ale jasně jsem viděla, že se otáčí po nás.

"Karel je pěkné jméno", řekla jsem opatrně.

Běta mlčela.

"Kdo je to?", zeptala jsem se.

"Kdo?"

"Kdo je Karel, Běto", řekla jsem už tiše a čím dál víc jsem nějak cítila, že osoba "Karel" snad tady něco znamená ...

Ale Běta mlčela. Po obličejí jí přeběhl stín a mrak, záchvěv jakési netvárné zlosti na život a na smrt, pak zmizel a vystřídal jej úsměv. Ten Bětin líbezný, neodolatelný úsměv.

4.

Konečně jsem byla doma. Že bylo pro ten den všechno ztraceno, bylo jasné. Jedla jsem salám a vlašský salát, housku a tatarku,

snědla jsem všechny sušenky, které jsem si sebou přinesla, snědla jsem už všechno, co bylo doma k jídlu. Měla jsem puštěné radio a neslyšela jsem nic, dívala jsem se do okna a nic jsem za ním neviděla. Pak jsem usnula.

Přešlo pár dní, v nichž jsem s Bětou nesešla. V posledním z nich jsem se odhodlala jít odevzdat opravené hodinky a když jsem se vracela - nemohla jsem jinak - zašla jsem za ní. Byla úžasná. Přivítala mě se slávou a tvářila se vítězně, neboť vítězila.

"Proč stále vítězíte, Běto?", zeptala jsem se.

"Vítězím? Ale ne, máme jen stejný pocit, děvče. Však i vy ... Jsme stejné, ta je to. A berte si, proč si neberete?"

"Snad bych neměla. A vy také ne. Neměly bychom."

"Proč?"

"Ano, proč?", řekla jsem nakonec a smála jsme se a plakaly šťastím, venku by krásný den a my jsme vyšly směrem k nádraží, jedly jsme koupené tvarohové koláče, ve vlaku tentokrát nehrálo žádné radio a na hřbitově bylo několik lidí, ale nikdo z nich nebyl Karel.

"Mohly bychom třeba hrát kostky", řekla Běta a já jsem řekla: "Ano, kostky" a tak jsme na obrubě hrobu hrály kostky, každá ze šesti kostek měla jinou barvu a kolem nás chodili osamocení lidé, zdravili a odvracovali se a překusovali.

"S těmi všemi, co chodí kolem nás, jsem také kostky hrávala", řekla znenadání Běta.

"Kdo jsou ti lidé?"

"Lidé jako my."

"Ano", řekla jsem a usmála jsem se. Lidé jako my. Jako já. Jako Běta.

"Že chodí tak sami, Běto?"

"Chodí."

"Když jsou jako my? My přece chodíme spolu?"

"Také budete jednou chodit sama. Přejde čas. Až budete jistá. Nestihnu všechno. Tihle už jsou jistí."

"Čím?"

"Street", řekla Běta, "podařil se mi street, to je štěstí!"

"A co Karel?"

"Ještě generál a jsem hotová."

Ano, Běta vyhrávala v kostkách, Běta vítězila. Já jsem měla zatím jenom poker, čtyřky, dvojky a jedničky, má prohra byla jistá. Bylo vedro, na my jsme jedly tlačenku, ale v čase, který minul od uzenáře na hřbitov, se nemohla zkazit.

"Mohly bychom se jít také někdy koupat", řekla jsem a Běta souhlasila.

"Víte, co je to tady za hroby?", ušklíbala se, když jsme odcházely ze hřbitova. Spolkla jsem kus suchého chleba - jediné, co nám ještě zbývalo - a odpověděla jsem, že nevím, nevím co je tady za hroby.

"Každý tady svůj hrob má", řekla Běta. "Svůj hrob má, květinu přinese, dřív nežli pozdě, sám sobě a nevzpomíná."

"Vy také?", zeptala jsem se.

"Na čem bychom hrály kostky?", zeptala se Běta, odpověď vylučující, neboť všechno bylo jasné.

5.

Koupat jsem se spolu šly. V jednom zvlášť horkém dopoledni jsme se vypravily. Naše tašky byly jídlem plné, ale v polovině cesty jsem s ní vystoupila z tramvaje a zašly si do automatu s jídlem. Z chladících pultů stékala voda, zařízení bylo konstruováno jen do jistých teplot a toho dne příroda vítětela nad technikou. V přihrádkách ležely talíře s obloženými chlebičky. Koupily jsme si každá tři a opět jsme se shodly, že obložené chlebičky s majonézou máme nejraději právě takové, jaké jsme si koupily. Správná majonéza má mít na povrchu tmavě žlutou s upku a vlašský salát pod ní má být trochu kyselejší. Milovala jsem Bětu.

Na koupališti jsme si vyhledaly osamělé místo. Běta tam neměla žádné známé, nikdo ji nezdravil. Ani mě ne.

"Tady nejsou hroby, Běto, že ne?", zeptala jsem se.

"Ty se přenášejí. Odtud jít."

Rozložily jsme deku, tašky s jídlem, kostičky, kolem bylo tolik lidí, že jsme se neostýchaly být v plavkách. Ležely jsme na slunci a potily jsme se. Pak jsme vlezly do vody, byla teplá. Z vody pod sprchu.

Obě jsme nebyly spokojeny. Toho mokra všude, mokra a slunce, nepohodlí a nesamoty, přála jsem si být na hřbitově, nebo alespoň v bytě Běty. A Běta? Tvářila se trpně, přesto však s vědomím, že ví své.

Stály jsme frontu na zmrzlinu. Běta se chovala statečně. Nebyla úžasná ve své vítězoslávě, byla úžasná svou trpělivostí. Dělala všechno kvůli mně. Milovala jsem ji. A trpěla jsem za nás obě.

Když jsme se dostaly blízko k samotnému v deji zmrzliny, stalo se toto: nechala jsem Bětu Bětou, odešla jsem z cíle fronty, rychle jsem se převlékla, sbalila své věci a odešla z koupaliště. Příčina? Důvod? Zahlédla jsem snad někoho, kvůli němuž ... I to je možné, dokonce je to jisté. Ale osoba, nebo osoby, které jsem zahlédla, nebyly pro mne nejdůležitější. Nejdůležitější byla Běta.

Jednoho dne na sklonku léta jsem přišla do temné a přízračné kavárny. V prázdné místnosti seděl temný a přízračný muž. Čekal na mne. Když jsem k němu přišla, řekl: "Jste tady asi kvůli mé matce?"

"Ano. Kvůli ní a kvůli sobě", řekla jsem já.

"Tak?", řekla on.

"Vím o vás všechno. Nebo - domýšlím se", řekla jsem já.

"Proč tedy přicházíte?"

"Je nějaká pomoc?"

"Jí ne. Cožpak jste ještě nepochopila? Má matka, pro vás Běta - a nebuďte naivní - Běta i pro jiné, ta pomoc nepotřebuje. Myslíte, že zlo potřebuje pomoci?"

"Vždyť je tak hodná!"

"Proč myslíte?" Že vám neubližuje? Že vám říká děvčátko? A hlavně asi - že vám dává jídlo, že vás roztomile nutí jíst víc, než je než je normální? Copak ještě nechápete? Jíte s ní housky a dorty a zapomínáte na svět! Nic jiného už nevidíte."

Muž se odmlčel. Pak řekla velmi tiše: "Nemůžete, já vím."

"Pane Karle, přišla jsem k vám jako k jedinému, jenž ví. Jste její syn. Nevím proč, ale domnívala jsem se, že budete nezaujatý. A že jediný můžete pomoci. I jí. Myslím, že není zlá. Dovede dát slast zapomnění. Slast přítomnosti."

"A budoucnost?", zeptal se Karel.

"Budoucnost ... pane, to jste neměl říkat", odpověděla jsem slabě a bylo mi do pláče.

"Hledáte pomoc", řekl Karel.

"Jak je to tedy s Bětou? Prosím vás!"

"Proč jste sem chodila?", zeptal se Karel.

"No přece ..."

"Ano, pomoc. A kdo pomohl mně? Kdo mi mohl pomoci? U Běty - matky bylo všechno tak jednoduché! Tak pohodlné! Tak děsivé. Však už to znáte sama. Já - možná, že právě tak, jako vy - jsem začal pomalu pochybovat. Pomalu. A pak jednoho dne mně bylo všechno jasné. Ona představovala zlo. Konejšivé, slastné, jak vy říkáte. Za pomnění. Ona, věčná se svými dorty. A dál už nic. V parádním pokoji jsem si brnkal na piano a nebyl jsem schopen jít dál. Sahal jsem po dalším šlehačkovém dortu. To byly ty dny, slastné a zruďné dny. Pak jsem ji začal nenávit dět.

Věděl jsem, že se budu osvobozovat dlouho. A že to bude strašlivé. Ale nebylo. Šlo jen o pár dnů. O pár týdnů. Pak jsem již mohl odejít.

V kavárně někde vzadu pobíhal číšník. Přicházeli hosté. Karel měl hlavu skloněnou ke zcela prázdné desce stolu.

Zapomněli jsme si cokoliv objednat. Mlčeli jsme a já jsem se pak tiše, pomalu zeptala: "Proč jste ji nezabil?"

"Byl jsem už svobodný, odpověděl Karel.

"I ještě u ní?"

"Od chvíle, kdy jsem se rozhodl. U ní."

"Bála jsem se toho, co mi řeknete. Bála jsem se toho, co jste mi nyní řekl. Ale už je to za mnou. Řekl jste to. Snad se už nebojím."

"Chcete ji zabít?", zeptal se Karel.

"Vy jste ji také nezabil."

"Jen v sobě."

"Teď už mi jen držte palce, pane", řekla jsem a Karel, Karel se usmíval. Rychle jsem vstala od stolu. Ještě jsem se zeptala: "Pane Karle, Běta k vám nikdy nezajde?"

Karel neodpověděl. V kavárně bylo ticho. Hosté, pokud tam nějakí byli, museli určitě mlčet a nehýbat se. I číšníci. Bylo ticho a Karel řekl: "Ano, přichází."

"Děkuji vám", řekla jsem já a utíkala jsem přes prázdný sál ke dveřím, vyběhla jsem z kavárny.

7.

Blížil se podzim. Město se chystalo k obrození, v automatech se již neroztékala voda na chladicích pultech. Ale teplo ještě bylo. Lidé se ještě chodili koupat.

Šla jsem kolem nádraží. Zašla jsem do restaurace - samoobsluhy. Zařadila jsem se do linky a čekala jsem, až na mě přijde řada. Dala jsem si, co paní přede mnou. Vepřový bůček s knedlíkem a se zelím. K tomu meruňkový kompot. S tácem jsem si sedla ke stolu a jedla jsem. Naproti seděl pán a pil pivo. Uíval se nepřítomně, slabě se usmíval. Vedle dívka měla kruhy pod očima, pila pivo a kouřila.

Když jsem dojedla, šla jsem se postavit do další fronty na zákusky. Něco jsem si koupila a pak jsem odešla z restaurace do nádražní hyly. Ve stánku prodávali bramboráky. Koupila jsem si tři.

Po cestě k tramvaji byl otevřený automat, zašla jsem i tam, chodila jsem mezi pulty a stolky a nakonec jsem si koupila dva dorty s pařížskou šlehačkou. Kde však byla Paříž!

"Občas se s vámi rád uvidím", zaslechl jsem povědomý hlas. A jiný povědomý hlas mu odpovídal: "O hrob se musí starat. Dřív nežli pozdě."

No jistě, byli to oni. Matka se synem. Pseudosyn a pseudomatka.

"Schází vám dcera, není-liž pravda?", řekla jsem za jejich zády a oni se nemuseli zvlášť namáhat, aby mě poznali. Slavné přivítání? Ne, nebylo slávy. Normálně. Stoupala jsem si s nimi ke stolu

v automatu. Dojedla jsem svůj dort s pařížskou šlehačkou a šla jsem si pro další. Oni jedli antipastu s rohlíky.

"Nemáte peníze, co?", zeptala jsem se.

"Ale máme," odpověděla Běta. "Měli jsme chuť na antipastu, tak jsme si ji dali, děvčátko vy naše.

Karel mlčel a rudl. Přestával jíst.

Přestal jíst, nechal na talíři polivinu.

Běta se mračila.

"Co si dáme teď?", zeptala jsem se, dívajíc se upřeně na Karla. Karel mlčel.

"No tak co, pane Karle, co si dáme?"

"Budu už muset odejít", řekl Karel.

"Pan Karel je červený, že?", zeptala jsem se Běty.

Běta byla bledá. Ale jako vždy, všechno překonala a usmála se líbezně, a neodolatelně.

"To je ale setkání!", řekla jsem. "Teď už mně můžete říct, Běto, kdo je Karel?"

Běta mlčela.

"Některá vína se mohou pít jenom tehdy, jsou-li studená. Hodně vychlazená", řekl Karel.

"Běta nepije vůbec", řekla jsem já.

"Snad vy" řekl Karel.

"Některé osoby jsou hodnotné jenom tehdy, jsou-li studené. Hodně vychlazené", řekla jsem.

"Běta na hodnoty nedá", řekla Karel.

"A snad vy", řekla jsem.

"Pojedme na hřbitov", navrhla Běta.

Jeli jsme tedy na hřbitov. Ve vlaku nikdo neměl rádio a na hřbitově jsme se rozdělili, každý šel ke svému hrobu. I já jsem tam už měla svůj hrob. Plný květin. Chodila jsem k němu denně.

"Tak vidíte", řekla mi Běta, když jsme se zase všichni sešli, "už máte svůj hrob. Také sama jej navštěvujete."

"Jsem jistá přece. Máte radost?"

"Učinila jsem své", řekla Běta.

"Vy?"

"Ale děvenko ..."

"A co váš povedený syn? Ještě se s ním už nikdy nechcete vidět, velká matko?"

"Vždyť víte, že Karel můj syn není. Nikdy jsem žádné dítě neměla.

Vždyť vám to bylo všechno známo už dávno ..."

"Běto, co je s vámi?", řekla jsem a podívala jsem se jí přímo do obličeje.

"Jindy taková a dnes jiná, už jsme se dlouho neviděly, Běto milá bláznivá. Co říkáte tomu, že bychom se neviděly už nikdy?"

Na hřbitově se rychle stmívalo. Karel mě prudce otočil k sobě a planoucím očima, s očima skoro těsně u očí mých, mi vzrušeně šeptal: "Nezabíjejte ji, nezabíjejte ji. Prosím vás. Tím nevyřešíte nic. Slyšíte?"

Běta mezitím zmizela.

Bylo tak příjemné být blízko Karlových očí! Ten žár ...
Nezabíjejte ji ...

"Proč?", zeptala jsem se.

"Což jste už zapomněla?", šeptal Karel.

"Na nic jsem nezapomněla", vykřikla jsem. "Co ale vy?! Říkal jste mi, že jste ji zabil v sobě. Proč se s ní tedy občas chcete rád vidět? To je šílené ..."

"Dal jsem si s ní jen tu antipastu. To bylo všechno. Měsíce před tím jsem ji neviděl."

"Vím, vaše skladba neměla úspěch. Četla jsem o tom."

"Ano", řekla Karel a byl najednou smutný, tichý, stín bez života. A bez jídla.

"Váš hrob se ztrácel, všimla jsem si toho", řekla jsem mu.

"Jste všímavá", řekl a ušklíbl se. "Život se do něj vracel."

"Tak znova, ne?"

"A vy?"

"Tolik optimismu pro oba - ale proč ne? Znova. Znova a zase znova. Mezitím přinést kytku na hrob. Pozdravit se s Bětou. Znova překusovat. Proč ne?"

"Mohli bychom začít spolu", řekl Karel tiše.

"S čím? S houskami? Nebo se šlehačkovými dorty?"

"Třeba s Paříží", řekl Karel

Hlasitě jsem se zasmála. "Rane vrchní, jednu Paříž pro slečnu! A pro mně také! Počkejte, raději dvě. Pro každého dvě paříže!"

"Jedna Paříž by pro oba docela stačila, má milá", řekl Karel.

"To bych se divila", řekla jsem.

Odešli jsme ze hřbitova.

"Budem sem chodit jen málokdy, co tomu říkáte?", pravil Karel.

"Jako by to záleželo na nás", řekla jsem tiše.

"Záleží", řekl Karel.

"A co vaše skladba? Vaše neúspěšná skladba, pane?"

"Není první, ani poslední", řekl Karel, "Jsem tu já, s dovolením. Co vaši milenci?"

"Je mi dvacet, a dovolením. Byl první a poslední."

"Slečno, dovolte, abych se vám představil. Jsem Karel, hudební skladatel. Váš druhý."

"První nebyl hudební skladatel", dodala jsem, myslím věcně.

S.

"Pane vrchní, dvakrát myslivce!"

"Co s myslivcem?", zeptala jsem se.

"Chcete snad čokoládu?", pravil Karel.

Nechtěla jsem čokoládu, přistoupila jsem na myslivce, přistoupila jsem na tykání, přistoupila jsem ke Karlovi a políbila jej. Nebylo to tak špatné. Políbila jsem jej na ústa. Chutnala po slaných mandlích, ač jsem věděla, že Karel jedl naposledy slané sýrové tyčinky. Ale bylo to už dávno.

Místo Paříží jsme začali myslivcem. Ale začali jsme a to bylo důležité.

"Běta nás vlastně seznámila", řekla jsem Karlovi a Karel řekl: "Hroby se nám ztratily, poznáváš to?"

"Běta už není", odpověděla jsem a pro sebe jsem si šeptala. Sbohem Běto, sbohem navždy.

. . .

I.

/3.VIII.1971 na silnici Čáslav - Praha/

Přede mnou stopují dva v kratasech,
/zápis na pět minut/
/zkusím psát pět minut/
Od Prahy traktor traktor
a od Čáslavi gazík gazík /KH 41-04/
za gazíkem nákladní auto (DC 01-23)
motocykl 350 Jawa s mladým jezdcem v oranžové přilbě,
traktor, svlečený traktorista se směje, hopsá a přehazuje kvalty,
červený moped s člověkem a černou taškou Swissair na nosiči,
auto s cisternou od Prahy /AB 27-82/
tmavé sluneční brýle závozníka nákladního auta s uhlím, /kouří Marice

... pět minut končí
a miliony věcí mě utekly kamsi.

II.

/4.VIII.1971 v Praze v hospodě/

"Napřed četl knihu o filosofii, samý Sartre a existencialismus
a potom se dal do lustrání křížovek
a do tupého chlastání piva. "RIVA! RIVA! RIVA!

"Jojo a dětem bral pivo z ruky!"

Na věšáku visí pět vojenských čapek,
jejich majitelům září uši a boláky na čele,
Šimák se hrabe v ruksaku, který ukradl bratrovi
a valí se od něho smrad z liguerosek,

otevírák na láhve visí mezi cedulkami II.cen. skupina a Filter
Pall Mall,

a stoly jsou plné Čechů a piv.

"Tajenka začíná Já"

"Já jsem dostal dnes modrou knížku!"

"Knižku, knížku, mě vzali dnes na vysokou."

/A ještě se toho dnes tolik stalo./

Potom jsme potkali schody k lešení na Karlově mostě
a na nich starou babičku, zpívali jsme a byli opilí
a když jsme babku míjeli, strašlivě sklopila oči,
stařecká resignace... a hned byl smutek.

Pod lampou, u světél jsou komáři,
rychle zapisují, ale myšlenky jsou rychlejší,
nám. Krasnoarmějců, schody filosofické fakulty,
na rohu spravují dělníci koleje, svítí si reflektory,
taxíky jezdí jeden za druhým, fiiíííí, fiiíííí,
po prstech mě leze živočich, malý, bleděmodrý, průsvitný,
pomaličku se blíží půlnoc, na nebi se pase stádo beránek,
/vsadil jsem se se Šimákem, že bude v noci nebo ráno pršet
a už jsou vidět hvězdy./ HVEZDY? HVEZDY, HVEZDY!

Oranžové světlo semaforu bliká v rytmu dneška,
lupou zkoumám pod svítilnou špinu na nehtymapy, věčné přesuny,
přesuny kontinentů, planet, galaxií, buněk, teorií, citů
profiklo auto nějakého východoněmce a mával na mě anténou,

anténa poslušně lovila radiové vlny, Němec se usmíval a řídil
semafor bliká v krutých intervalech, blik, blik, blik

ani jednou nejsou dva intervaly absolutně stejné.

Ale i vás je tu třeba, básníci, které inspirují motivy aktuální kdysi na začátku tohoto století.

I VAS JE TU TREBA !!!

Vstal jsem a odjel tramvají za Prahu, vyspat se v útulném spacáku.

III.

/5.VIII.1971/

Cesta stopem, od rána, cigarety,

hospoda, spánek,

jsem se Šimákem v Karlových Varech,

v lázeňském městě, kde se potkával Goethe se stárnoucím Wertherem.

IV.

.... áááá, mááááš děvečko máááš,
černé oči mááááš.....

a nejednou leží přede mnou pravítko, 35,2 mm, celé z celulóidu, vedle špinavá ponožka a nad tím kočičí smrad nebo vůně.

.... dudlaj, dudlaj, dudlajdááá

"Namoč si pérko do inkoustu, no! namoč!!!" zařval jeden
a nutí mě do obsažných metafor. METAFOR, METAFOR, METAFOR!!!

/Poetika je politika poesie!/ Ministr kultury a básník,

předseda uličního výboru čehosi a básník, plodí básně,

položené v hrobě s uschlou, desetiletou travou. BASNĚ, BASNĚ? BASNĚ!

Rozhlasový reportér nebo hlasatel: "Tak, to byly písně Vlaška."

Titulky z časopisu 100 plus 1 zahraniční aktualita:

MASO JAKO PNEUMATIKA!

KONCERT NA BEDNU A KAMENY!

KONEC LESLIHO HOWARDA!

NA LETNÍ LOUŽI REKREACI VE SVÉM!

NAPLAST NA BOŽÍ DOPUSTENÍ!

--- DOKONALÝ TVURCE SYSTÉMU BEZPREBYTOVOSTI ---

JEDINY TVORCE FUNGUJICHO PERPETA MOBILE ---

---TVURCE HARMONICKE KOREXISTENCE OBECNÍHO A KONKRÉTNÍHO

ABSOLUTNÍHO A RELATIVNÍHO

---STVOŘITEL?ŽIJÍCÍ NA VRCHOLU ČTYRROZMĚRNÉ PYRAMIDY A ZÁROVEŇ
VTELEŇÍ V NERÓNEČNOU MNOŽINU JEDNOTLIVOSTÍ

V PROSTORU PYRAMIDY ---

--- TVURCE TITULKU "NAPLAST NA BOŽÍ DOPUŠTĚNÍ" ---

--- TVURCE KOČIČIHO SMRADU NEBO VUNĚ ---

--- TVURCE TETO BASNE ---

--- TVURCE VSEHO ZDE !!! ---

Z rozhlasu dostáváme informace o hudebních pořadech.

Šimák přepíná na hudbu. Hraje hudba. HUDBA, HUDBA, HUDBA !!!

Cigaretový papírek si vložil mezi rty a otevřel krabičku s tabákem, mezitím mluvil se sousedkou, mimoděk vzal papírek do ruky

a dotyky a pohyby opilce si na papíreku nasypal tabák, zažmoulal,

olízl papírek sem a tam a ještě upravil konce vyrobené bílé tyčky,

pořád mluvil se sousedkou, po slepu sáhl po sirkách a zapálil si.

"Jak jste si to zabalil, vždyť to není vůbec zabalené, pūchte, já vám to zabalím to budete čumět a v kriminále jsem nebyl !!"

"Nehlaď mě moji ručku a nesahej na cigáro!!!"

Ještě si dali dvě piva a šli a šli. A ŠLI! A ŠLI! A ŠLI !!!

"Do prdele, nestačí jim Kristus, na Měsíc se hrabou křesťane !!!!!"

barevná reprodukce kubistického obrazu, plakát na výstavu A.
Dürera

a ještě spousta snítek, shluků

19.55 hod.

NIKDY NEVÍME PŘESNĚ ČAS ANI STAV VĚCÍ !!!

V.

/7.VIII.1971/

"Ty neznáš moje hapéééningýýý!"

A Kozel paroduje svoji poetiku....politik Dvak!

Jakési děvče se vrací ze záchodu.

"Berle nechci !!!" Zařval opilý Fakír Smutný,
který s námi propíjel invalidní důchod za tři měsíce, 1800,-Kčs,
a dnešní soused hrál Chačaturjana zpracovaného pouze pro klavír.
V okně je díra po půllitru a modré nebe. NEBE, NEBE, NEBE !!!!

"A hlavně mám rád Caprichos od Janáčka a jeho dechové věci,"

řekl J.P., Rybáře nad Dvorem/???, telefon 6386.

Vzlykavý dívčí pláč uprostřed stolu, kapesník v sevřené dlani.

Újá mám zbitou duši, škyt, škyt, zbitou."

"Nanejvýš spito, holko jedna postelová, spitou!"

A zase bílý kapesník a uszlzený pohled,
zahledě é oči, vlasy v rukou, zkroucené pohledy.

21.27'20''hod.

Jednovečerní tragedie. A čas mile letí

"Napijeme se spolu."

"Poslouchej magneták."

Beach Boys a Barbara Sna. Půjčil jsem si Kunderovy Směšné lásky.

"Těžko to budeme dopíjet!"

Číšník mává dlouhými prsty a bliká světlem.

"Říkejte mi Bedřichůůů!!"

V televizi zpívá Bardotová B. B. BB.

"Kozel do mého bytu nepůjde!"

"Ta BBééé neumí vůbec zpívat."

"Pravda, ta je na každé straně, tam a tam, hůůůů!!"

/Ach dámy a pánové, smutně se člověku žije, když nemůže nic a
nikoho brát vážně./

"No a, ztratí snad něco Ferlinghettiho sbírka básní,

když ji nazveme Startuji ze Svatého Františka?"

.... a čas mile letí, mile letí čas. ČAS, ČAS, ČAS !!!

VI.

/8.VIII.1971/

Na skle karlovarského autobusu č.5,

je sítotiskem natisknutý srp s kladivem

a rudý nápis 50. LET KSČ.

Z autobusu vystoupili dva lidé, mravenčíci,

a jeden přistoupil, mravenčík.

Projeli jsme kolem osmi popelníc.

Včera hladce přistálo Apollo 15.

Komín vysoký 9 metrů. Pole se zelím.

Zachytit rytmus, zbourit neperiodičnost.....

V každé věci ve k r u t ý symbol marnosti: 22 děleno 7.

A také perpetum mobile.

Vystupujeme z autobusu, mraženčící.

Od autobusu jdeme do hospody včerejšího večera,
včerejší pohledy a dnes zkorigované dojmy z těchto pohledů.
Zůstal zápis, adresa a posunutý čas a

Teď v pokoji okatého děvčete.

První pohled na fotografii J. Lennona a reprodukcii Grecovů Krista.
Pak vaňa s ledem, polévka, houska s paštikou, zase polívka,
a nakonec vychlazená sodovka ze sifonu s rybízovým moštem.
K tomu P. S. eeger, české Chllegium Musicum, W. Pickett,
Ještě k tomu stránky deníku Che Guevary a řádky amerických básníků,
dobře obeznámených s nocí.

Na zemi je osm láhví od coca-coly, stejně jako popelnice.
Šimák pouští Ch. Parkera, v popelníku je ohryzek z jablka,
zbytky cigaret, obal z folie od žvýkačky, vyhořelé mrtvé sirky.
Brýle proti slunci leží na výpravné publikaci o umění renesance
a baroka.

Ch. Parker končí.... J. Baezová.

"Vzpomínáš si ???!"

Jasně, melancholické vzpomínky na minulé léto, svobodné dny
ve vlnném bytě u Vlada, čočkový závin a psaní u intimní lampičky,
J. WWalker nebo Chodec vypitý v houpavé židli, zase Baezová a Ohio,
.... dodnes nevím, jestli Ježíš miloval....

Dana z Brna, blondýnka k pomilování, ztracená v půlmilionovém městě,
deník Vladova předka, náměstka bulharského velvyslanectví v r.1948,
bílá, svítivá, porcelánová mísa,
které létaly z okna a rozbíjely se o volhu,
stojící pod oknem a o které jsme neměli tušení,
cesta pěšky nočním lesem, Josef, který se stal otcem dítěte,
krásný čas plný bloudění a vstávání k obědu, mluvení o ničem
a milování,

ranní telefonáty do Ústavu anatomie, nabídli jsme k prodeji k stří, zrovna jsem četl Ben Hura

....VBLIKÉ, FIALOVÉ SVETLO KDESI NA NEBI

posuny a přeskupování davu. Davu, DAVU? DAVU!!!

Smutek prošlých chvil, dráždivě příjemných
mě hajzlík přepadá obvykle v poledne ... z okna vidím stmívání,
pomaličku odplouvají z mozku hlásky sedmnácti let,
...les, jedno teplo osvětlené
okno.....

Čas fouká do plachet, lásky sedmnácti let
..... a přijde zase jiná romantika,
pracoviště a "pochopená" vztahy, vážné snažení a "Pozor ???!!!!".
romantika sporů, strojů, exaktního a jedině správného řešení
problémů,

a proč také ne ???

Krása fotografií prvních kroků na Měsíci,
stonásobně zvětšená, hrubá, drsná, aktuální krása rastru
/Vy pořád ještě válku?/ extetika pomeranče v ruce smutného klauna?
TED ???!! Na začátku 70tých let XX. století ???...

"Už jsme na začátku konce, slyšíš !!!"

"Jasně!"

V laboratořích se hrabou v genetických kódech, kyselina DNK,
hmota dostala sestřičku antihmotu,
princip relativity je aplikovaný do všech oborů, včetně mudrlantství,
známe složení tekutin v mozkových centrech,
vědci podobní pelikánům zkoumají ve starilných laboratořích duši.

DUŠI, DUŠI, DUŠI !!!

Naše oči se procházejí mezi hvězdami galaxií za rohem Vesmíru,
naše myšlenky bloudí po povrchu příšerně neznámých sluncí,
kryptokrati, vnuci kapitána Nema, a chladnou tvář planují Genocidu,
/Snížení počtu lidstva je v jeho zájmu, je nutné./
vidíme nejmenší z malých-chromozom jako barevná fotografie
v časopisu,
víme o perleťových knoflíčích v kancelářích šéfů vlád velmocí,
Víme o pudu sebezničení. VÍME. ZNÁME! NEZNÁME!! NEZVLÁDNEME!!!!

Hic.

Jdeme do Dýmovy mansardy, plné kočičího smradu.

VII.

/9.VIII.1971/

12.47 hod.

Přede mnou stopuje Šimák, píše si záznamy a auta kolem frčí.
Štourám proutkem do mrtvolý rozjetého zajíce.
"Kdée je život z toho těla Šimáákůůů ?!!!!"
"Někde v hajzlůůůů !"

A letíme po s lnici v modrém embéčku po čtyřech hodinách čekání,
kolem stromy, obydlí a duše a všude lidé. LIDE, LIDE, LIDE !!!
Před námi zájezdový autobus KV 42-85, telegrafní sloupy,
rychlostí 110 km/hod. na Prahu... myslím na futuristický manifest.

Už v Praze.

Z Klárova přes hospodu U Tří trojek do pivnice u Glaubiců.
Pomaličku vchází naše generace děvčata bez podprsenek,
v dlouhých, přiléhavých košilích s barevnými ornamentálními výšivkami,
s ebenovými a kovovými kříži, se smutkem po J.Joplin.

Soused Pivař hledí strnule do půllitru, do nového českého Osudu,
hrozné a sebevražedné zahledění.

Soused Pivař v táhl stovku.

"Podívej se na mě dobře!" řekla Maruška, výčepní u Glaubiců,
vzala stovku, odběhla do výčepu a vrátila se s hroznem piv,
a Pivaři vrátila 91 korun. Začkal je a vrazil d kapsy.

Tak žije část naší generace,
nevím jestli je to ambiciosní nebo tvůrčí část,
to je jedno, má svoji kulturu a je krásná.

Zoufalý pohled Pivaře na děvče, které se líbá. LÍBÁ, LÍBÁ, LÍBÁ !!!
A na její milence, kteří se o děvče hádají,
jak rád by se hádal, jak rád by se miloval.
A děvče kouří svým milencům za zády
a oni věří, že nekoří.

A pořád jde čas. ČAS, ČAS, ČAS !!!

A POŘÁD JDE ČAS! Č A S . Č A S !! Č A S !!!
A P O R A D J D E Č A S !

Čásek

This song is for burning
Tato píseň je pro ty, co hoří v ohni
/Leonard Cohen - Don't pass me by
Nemin mne/

Orly minul kolem jedenácté večer. Na obloze se objevilo letadlo, rozsvítilo reflektory a začalo klesat. Jel ve svém Reugeotu. Myslel na obchodní záležitosti, které dnes vyřídil. Nebylo v něm lásky ani zloby. Jen bolest v očích a zisk byly skutečná. Otočil knoflíkem u autorádia. Melancholický hlas zpíval: "...We fellow now Jana of Arc...". Kdo to vlastně byla Johanka z Arcu. - Jsem příliš unaven." Řízení šlo náhle k levé straně. Musel zastavit. Vyšel do deště. Teď se špinit s výměnou kola. Zapálil si cigaretu. Zjistil, že má poslední. Přál si, aby cigareta nehořela tak rychle. Vypnul rádio. Vyšel ven a začal opravovat kolo. Najednou k jeho vozu přistoupila žena. Podíval se na ni. Bylo jí kolem třiceti let. Přestalo pršet. "To už neopravíte, pane." Jindy by ho to rozčililo, ale teď odpověděl: "Jsem už hotov." "Klepete se zimou," řekla. "Pojďte se ohřát." "ne, Musím být do rána v Lyonu." "Proč?" "Zítra musím..." "Vím, jste obchodní cestující." Dotáhl poslední šroub. Začal vše uklízet. "Mohla byste mi říci, kam jdete vy?" Zeptal se a sedl do auta. Auto nešlo nastartovat. "Říkala jsem vám, že s tím už neodjedete." Začal se hrabat v zapalování. "Pojďte ke mně. " "Kde bydlíte?" "Vidíte tamhleto červené světlo. Tak tam."

Vyšli. On - muž kolem čtyřicítky, Ona - žena v letních šatech. Vzala ho za ruku.

"V tuhle dobu jsem mohl být už v Lyonu."

"Nepřeháníte?"

Šli dál. Vypadali jako milenci. Sešli ze silnice. Šli po mokré louce k červenému světlu.

"Že a bude čekat s večerí."

"Šla si už lehnout, má tam někoho jiného."

"Vymýšlíte si."

"Sám dobře víte, že mám pravdu. Nejsem první, kdo vám to řekl."

"Vy pořád s tou vaší pravdou."

"Vím, bojíte se jí."

"Vy ne?"

"Ne."

Nyní si všiml, že červené světlo, ke kterému se blížili, je plamen.

"Vím, by jste v Alžíru."

"Jak to víte?"

"To se pozná. Pak jste se oženil."

"Ano, oženil jsem se."

"Potřeboval jste peníze. Začal jste vydělávat. Sta jste se obchoďím cestujícím. Usadili jste se v Lyonu. Několikrát jste byl v Itálii. Jednou ve Španělsku. Příští měsíc máte jet do Londýna."

"Ano, ale odkud tohle všechno víte?"

"Váš zevnějšek musí být spořádaný. S autem jezdíte celkem dobře. Až na..."

Nedomluvila. Přešli jakýsi most.

"Všechno je s vámi naprosto v pořádku, jste dobrý občan, p esto že jste zabíjel. Vaše obchody jsou nečestné. Na svých cestách nejste věrný své ženě a ona není věrná vám. Vím, máte polehčující okolností. Máte rád hory a les. Máte svůj klub. Považujete se za romantika a idealistu."

"Proč mne soudíte?"

"Jste slušný člověk. Máte rád Aznavoura, ale nemáte už rád Ferrého."

"I za to jsem souzen?"

Ne, to je polehčující okolnost. Aspoň jste v něčem pravdivý."

"Děkuji."

Přiblížili se k ohni.

"Proč právě mně vyčítáte věci, které jsou normální. Kdo vlastně jste?"

"Protože právě takoví lidé přinesli polena na tuhle hranici."

Žena vyndala z kabelky okovy. Jedna část mu připevnila na zápěstí, druhou sobě. Pomalu se blížil tento podivný pár k ohni.

"Kdo jste?"

"Copak jste mne nepoznal? Jsem Johanka z Arcu."

"Ale proč já musím shořet s vámi? Měla jste svoji pravdu."

"Ano, a ta mne vysvobodila. Vy jste nikdy nestál za pravdou a když jste ji poznal, tak vás zatratila."

Žena si stoupla doprostřed ohně.

"Proč jsou dvě pravdy? Jedna, která vysvobodí, a druhá, která zatratí."

"Nejsou dvě pravdy. Je pravda, která vychází z ducha, a je pravda, která vychází z rozumu. Ale pouze jediná z nich je skutečná a pouze jedna vysvobozuje."

Při těch slovech ho žena vtáhla do ohně.

"Jste krutá."

"Ne, jsem plná bolesti."

Nemyslel už na ni. Bůh ví proč se mu v hlavě zjevil tunel, který je uprostřed Lyonu.

Druhého dne ráno byl vidět u okraje silnice Paříž - Lyon ohořelý vrak Peugeotu. K večeru byl odklizen. V autě uhořel obchodní cestující z Lyonu.

CESTY K PRAMENI

Jarní květina

Nesmělost okvěti
z pod země vyraží
mrázik se zatíná
v zelelé podpaží

Tma noci zahalí
čas v sněžné hodiny
umírá běloučce
i když je bez viny

Sklizeň

Hluboko do země
jablko zapadá
poslední se stromu
který máš nerada

Větve se větrem spojí
hlína se rozkládá
k ránu ti rány zhojí
kterého nerada

Deště

Modlitby za obzorem plynou
nikdo si nestýská
jen kdesi nad krajinou
třikrát se zabývá

Deště ti smyjí tvář
zůstane víc než nic
falešná svatozář
a hejno krkavic

Klobouček

Vyprahlým světem
kamenných bezcestí
křižují poutníci
poutníci
v okruží vlastních ran
bloudící

Oči

Oblázky do studny vhozené
to tvoje oči jsou
a nedožijí se už dne
zázrakem ani náhodou

Zrak noci rozptýlí
po horách hvězdný prach
a těla motýlí
ulehnou na mářách

Listopad

Zase se stmívá
takhle od bolesti
a ty se díváš
jak hoří klestí

Plamen tě polyká
celičkou od paty
a ty se díváš
v zrcadlo odplaty

Vzpomínka na Jákoba

Jablko touhy
jablko sváru
jablka znesvářená
příběhu jablkový
tvá Ráchel klesá na kolena

Noc touhy
noc sváru
noci znesvářené
příběh se zvolna naplňuje
a podobenství kam nás žene

Pozemská pouť jejich
v hvězdném osudovi psána
tráva roste přes nebe
nebe
už sklání k dotýkání
tebe bez tebe

Hra s vodou bílou od leknínů

Přes květy leknínů
a rybí šelesty
pádí nestálost

nenávratnem tísněná
a není bez jména
hry této ozvěna

Hebounká soba
dech pro dva ulovila
rozmyšlí v rákosí
kterému z nás ho dát
kdo v leknínových vodách
už navždy bude spát

V ten čas

V ten čas kdy život počíná
tak teploučká a malý
kryavě růžová krajina
v závoje usmíření se halí

Života třepotání chvějivě se brání
dotekem příštích dnů
Soudek vína zakopejte myrtu zasaďte
pospěšte za Janem k Jordánu

V ten čas setkají se dvě vrány bílé
v tvém domě chvíle nastává
lákavá i bořavá
V ten čas početí koroptvičky přeletí
přes Tvé tělo a ono v zemi obráceno
vzejde do jara

Zem rýhou rozvírá svůj klín
a plody léta vydává
v úsměvy žhnoucích kopretin
v čase žní slunce polední zkapává

Vyslyš Pane prosby vran chrám svůj
ponech dokořán
dej v náručích paprsků klas a mlýn
dej na úsvitu chléb a při soumraku
vody džbán
dej zmrtvýchvstání tajemstvím
mytí stínů jejich vin

Noční krajina

Vánoční růže po obloze plují
 jezero očima k nim břehy upíná
 na pramen vzpomíná ve skalní slují
 V osamění zpustošená bílá plán
 až na ramena záda roztíná půdy trhlina
 Odlesky kamenů propadlých na dno
 propastí nejtemnějších
 vracejí ozářením svým
 životodárnost souhvězdím
 Do tvaru luku se napíná
 noční krajina vzedmutá stříbřitá
 Šíp dosud pevně sedí v jejím lůně
 není zasažen nocí lem zítřejší den
 Dleskem požárem chvěje se zem
 když zacílí

Ráno je dar
 v úlomcích hvězd vetnutý do nahých dlaní
 a tak ho třeba nést bez načíkání

Plnění země

Beránci pospěšte
 pospěšte přes devět kamínků
 jimiž se otevírá studánka
 osudem vtkaná vám do vínku

Beránci dejte nám kůži
 dejte pár kapek krvavých
 vítr má sílu kterou vás přemluví
 a ruce smočené v mísách medových

Beránci vejďte
 - jaro vešlo - prvním zahřměním
 prst právě probuzená
 znamenaná je beráneků odcházením

Beránci zčernalí
 navečer v poli
 smrt svou potkali
 musí to být protože země
 země se plní

Podzim

Vítání stínů dne
 v jitření podzimním
 bezvadně
 prochvívá listovím

/pospolu v listoví dleli však na Zem
 se snes každý sám/

V sevřeném knení Smrti
 ztajené letokruhy
 který z nás
 je ten Druhý

/allist v šelestícím připoutávání se
 k Zemi vydech duši/

Písečná vrána

Krajina smývaná křídlem černých ptáků
 zkapává na písčité břeh
 Paprsek seslaný po oblaku
 je znovu prosíváný ve vlasech

Rozbřesknutí dní se v nezastření
 nejhebcí ostrice vyrůstá z klínů
 Písečná vrána v té chvíli se mění
 v hladinu vodní z akvamarínů

Nářek koní

Nářek plašených koní nese se tmou
 i vítr klopýtá přes jejich kopyta

Na dvorku jazyky šlehají tmou
 a ve stáji raněný vraník ržá potají

Nikdo nerozhodne šat večera
 ni světlem ni tmou
 nezajde do stáje aby našel tu perlu
 v ústech koně
 kde skrytá je

Cesta k prameni

Lesy ve vířivém sepjetí úpěnlivě
obemykají místo ono

v neznámu bolestně zakotvené
prorocstvím příštím zůstavené
Zbloudění tajnosnubných mechorostů
plavuní i
přesliček trvá
Přadlenko nejněžnějších snů
kolik nocí kolik dnů
bloudění v zeleni
- a kudy k prameni -

Rozcestí

samo v moudrosti spleťtost nerozplétá
mnoho hvězd v pravosti cest
žádná z nich není neprokletá
To křik ptáků zlověstných
vlákal tě v bezcestí pruh nebe nad
roklemi
věští hrob
otevřený

Zvěř číhá drápkem jeduplým
na zranění v ostružinách
v bažinách bliznaté květy
vychýlené přes okraj
jazáčkem pestíků vedou svoji
při
- však kudy k prameni -

Podoba tváře snad kdysi lidské
hložím se rozdírám a stírám
Kristova koruna pohozená šarlatem přioděná
kam jen to cestu otvírá
Skály pamět ztracená už ani ozvěnou
se neozývá

Jen tu a tam
nahosemenný modřín modravě kývá ještě
nadějí

Jen tu a tam
krytosemenná bříza v odpověď řízu
prostírá
Pak výkřikem strom
se na kost odírá
- Bože kudy k prameni -

Bloudění hledání
zbloudění nelezení
A pak Ty ze skrytosti země vydáný
rozevřený nalezený
Prameni prýstící
U pramene hladové Dítě nalézám
v plénkách nezavinuté

K l u b a h n u t í

K popisu některých základních modulit elementární intersubjektivit.

Památce mého strýce Petra, nadšeného klubisty.

To, co vládne, je rozhovor.

Mezi lidmi vedeme rozhovor a jím jsme vedeni a to dvojím způsobem. Jednak tak, že jsme oslovováni my sami, každý z nás jako on sám, a tak také odpovídáme a tak také jsme odpovědní: každý jako on sám. Tak v tomto případě vede rozhovor dyádu oslovení a odpovědi a jej/jí veden. Vede-li muže a ženu jako je samy, zní jím: láska. Vede-li dva bližní jako je samy, zní jím: přátelství. Vede-li krále a poddaného, zní jím: moc. Vede-li soudce a občana, zní jím: spravedlnost. Vede-li učitele a žáka, zní jím: vědění. Vede-li předvádějícího a diváka, zní jím: krása. Atd., atd. Toto všechno jsou způsoby rozhovoru, jenž vede dyádu a jenž je jí veden. I např. v divadle /pokud je ovšem vůbec užitečné nahlížet na divadlo jako intersubjektivní fenomén, neb jeho podstata, je asi jinde(vede každý divák rozhovor s tvůrci - s autorem, herci, výtvarníkem, etc - jako on sám, a oni jej také oslovují jako oni sami. Každý z nich je osobně odpovědný ve svém oslovování a odpovídání. Diváci mezi sebou rozhovor nevedou a když ano, tak již nikoliv jako diváci, jako lidé, jejichž místem mezi lidmi na světě je teď a zde místo diváka, ale např. jako známí, milenci, manželé, etc, a to již je jiný rozhovor, než který divadlu vládne a který je vede. Totéž platí o předvádějících tvůrcích.

Láska, přátelství, moc, spravedlnost, vědění, krása a mnohé jiné, jsou situacemi osobního rozhovoru, jenž je dyadický a odpovědný.

Druhý způsob, jak vedeme mezi lidmi rozhovor a jak jsme jím vedeni, je neodpovědný a plurální. Tu rozhovor nevládne tak, že osloví a vyvolává odpověď, a že to obě - oslovení a odpověď - je bytostně naší věcí, který je naším nejvlastnějším zájmem, neboť tu jde o starost o svět, kdy necháváme rozhovor dopřávat věcem bytí, ale tak, že "se mluví", že je mluven jako jakýsi plurální monolog, do nějž jsou vtaženi všichni zúčastnění a za nějž přesto nikdo nenese odpovědnost jako on sám, neboť takový rozhovor vůbec neodpovídá, není odpovídáním. Je spíše čímsi mlhavým, nejasným, je klimatem, v němž jsme, či k němuž patříme, náležíme a jež nám vládne tak, že námi mlhavě provládá jako zima či teplo. Takto ovlivňuje všechno naše jednání, je muž skýtá rámec a půdu. Jakými způsoby zní tento druh rozhovoru?

Snad lze jmenovat čtvero základních způsobů tohoto znění: jsou to rodina, klub, hnutí a organizace. Všechny tyto věci jsou jakýmsi atmosféricky význačnými prostory mezi lidmi, prostory, kam patříme: kam náležíme. Do divadla nikdo nenáleží. Nikomu nenáleží láska, spravedlnost, přátelství - jimi vládne odpovídání. Rodině, klubu, hnutí nebo organizaci nikdo neodpovídá a oni také neoslovují člověka jako jej sama. K nim lze jen v konkrétním případě náležet anebo ne-- ~~nik~~ Náleží-li už člověk k některému z těchto prostorů /a nějak tak musí činit, každý někam "patří"/, pak na něj spadá tíživá totální neosobní odpovědnost, která je zpravidla striktní a jakoby vnucovaná z vnějška, která není faktem svobodného rozhovového odpovídání a převze-

tí, již se nelze vyhnout bez "zrady" či zpronevěry. Tato odpovědnost je také patřením, náležením.

Rozhovor rodiny, klubu, organizace, hnutí, není oslovováním a odpovídáním, ale je temný, "mluví se" jako atmosféra, klima. U slov v něm není důležitý jejich věcný význam, to co "sdělují", ale spíše jejich "patření": místo v rozhovoru, ton, barva. Rozhovor takto není sdělováním vydělajícím jsoucna v jejich bytí, ale je mlhavým vanutím. Nasloucháme-li mu z vnějšku a nenecháme-li se mylit jeho zdánlivou věcností, pak za čas pozorujeme, že mu vlastně vůbec nerozumíme. Je to jakoby se mluvilo za skleněnou zdí, uýniká nám, proč ti lidé vůbec mluví, není nám jasné o čem, ač "jednotlivě" všem slovům rozumíme. Takový dojem má např. žena, již je bytostně vzdálen prostor klubu, když naslouchá hospodským řečem, nebo když se náhodou dostane na sportovní utkání, nebo když naslouchá jiné klubové diskusi. Takový dojem má každý vnímavý pozorovatel, pokud má možnost delší dobu naslouchat rozhovoru cizí rodiny (nikoliv vlastní, tam mu to unikne). Takový dojem má každý, pokud se dostane mezi příslušníky nějakého cizího hnutí, nebo se dostane do soukolí fungování nějaké cizí organizace. Naslouchající, který musí být cizím, nepatřícím, slyší pak vždy jakási frázovitá schemata, která se perseverativně omílají dokola v nesmyslném a groteskním kroužení. Když se sám pokusí do rozhovoru vnést, jsou jeho slova nepatřičná. Rozhovor v těchto prostorech, které jsou patřením, náležením, je totiž spíše patřičností, která dodává těm, kteří ho vedou teplo či chlad patření, než rozuměním, tj. tázáním a odpovídáním, oslovováním a řečením. Protože tento rozhovor není rozuměním, proto mu ani nelze rozumět. K své patřičnosti vede také ty, kteří jej vedou. Tato patřičnost je něčím, co musí být přesně dodržováno, co musí být pro svou křehkost neustále obnovováno jakoby zaklínáním: proto je rozhovor v těchto prostorech perseverativní a schematický. Patřičnost se také žárlivě vyhranjuje od všeho nepatřičného nepatřičného - proto renduje k tvorbě vlastních způsobů slovení, vlastního slovníku, jargonu, slangu (viz např. úřední jargony různých organizací, slang sportovců a sportovních příznivců, rodinné jargony, ideologické slangy různých hnutí, etc.).

Jaké konkrétně jsou jednotlivé způsoby tohoto rozhovoru, tyto základní modalitty s-duální, plurální intersubjektivty? Co je to rodina?, klub?, hnutí?, organizace?? V dalším se budu věnovat především klubu a hnutí, neboť oproti rodině a organizaci byly studovány poměrně málo s jejich důležitostí bývá podcenována. Navíc analýsy hnutí bývají obvykle velmi tendenční a zkreslené tím, že vznikají zpravidla jako nástroj a součást některého hnutí samotného. Rodinu a organizaci, o nichž naopak existuje literatura téměř nepřeborná, budu zmiňovat jen tehdy, kdy to bude nutné v souvislosti s naším tematem, tedy zejména ve srovnání. Rodina a organizace jsou dvě ženy, sestry, dvojčata, jedna je bílá a vane z ní život, druhá je černá a dýchá smrtí. S podanýma rukama prochází světem - bílá vládne noci a je vášní samou, černá vládne dnem, mrazivým, ostrým, ve znamení krystalického rozumu.

Zatímco rodina je tedy ženou, pak klub je muž. Žena nikdy klub nekonstituuje a vyskytuje-li se v něm, tedy jen zpředmětněně v archaicky elementární podobě: jako s oužicí, servírka, striptérka, zpěvačka, nevěstka, idol, etc., ale nikdy jako plnoprávný, rovnocenný klubista. Klubisté jsou výhradně muži, mužství je klubismus. Žena nikdy klub nepochopí, je v klubu nepatřičná.

Zatímco rodina má svoji určenost v osudovosti, organizace explicitní účelovost, funkčnost svého fungování /vojenství, výrobní organizace, společenské organizace, stát, etc./ a hnutí svůj cíl, svoji ideu, tak klub je v tomto smyslu bezúčelný. To, čemu se ten který klub je v tomto smyslu bezúčelný. To, čemu se ten který klub věnuje (píjactví, sport, filatelie, filosofie, abusus farmak, politika, etc.), vyjadřuje jen určitou typologii členů klubu, ale není účelem, nebo smyslem klubu. Smyslem klubu je klubismus sám o sobě, klubismus jako radostné božské opojení. Klub je vždy opojný, opojnost je jeho smyslem. Tím, co opojení skýtá, se může stát principiálně cokoli - droga, sex, práce, sport, myšlení, mluvení samo, mlčení /viz slavné mlčení v anglických klubech/.

/Pokud uvažujeme ethický aspekt, pak snad by bylo možné rozdělit kluby dle toho, jsou-li opojné "laciné", skýtají-li opojení levně, bez vyžadování konstruktivního úsilí doprovázeného osobním utrpením, a na ty, které jsou naopak náročné, kde opojení je současně utrpením, namáhou vyžadující obět a někdy i práci. Tak bychom mohli dle toho rozlišovat např. mezi hospodami a kluby toxikomanů na jedné straně a kluby filosofů, budovatelů, literátů, zahrádkářů, etc. na straně druhé. Ale toto rozlišení je příliš vnějškové a umělé, nedotýká se podstaty klubu samotného, která je spíše etnicky indiferentní, je čímsi ve své elementárnosti preethickým, je atmosférou, jež předchází jakékoliv možné hodnocení, které už je vždy explicitním dyadickým rozhovorem výzvy a odpovědi. Proto také často je klub pestrou smíšeninou toho, co ethicky bychom mohli považovat za pozitivní a negativní - vrcholá skupina literátů, konstituující kulturu v dané době, může být současně jako klub i nevázanou tlupou alkoholiků./

Opojnost klubu se může stát zdrojem tvořivého a vznešeného entusiasmu, jemuž v historii vděčíme za mnohé vrcholné výkony mužského ducha i těla. Dějiny klubismu sahá i k počátkům lidské prehistorie, typické mužské kluby nacházíme i v nejprimitivnějších spolitostech. Klub je tedy i historicky vzato nepochybně elementárně formou mezilidství. Řecká společnost v klasické době byla výrazně klubistická, řecký způsob života v polis spolu s charakteristickou převahou mužského elementu má rozhodně blíže ke klubu než k organizaci právního státu nebo rodinné monarchie. Jen na pozadí tohoto rámce je myslitelný vznik a rozvoj řeckého umění a vědy. Jen tento rámeček byl schopen fundovat řecký kosmický entusiasmus.

Klubistická společnost je však velmi křehká, neboť je neustále ohrožována, meziklubovou rivalitou, která je pro kluby velmi příznačná. Kluby jsou k sobě navzájem zásadně nedůvěřivé a agresivní. Nedůvěra a agrese jsou tím větší, čím jsou si kluby podobnější. Zahrádkáři se domluví s filatelisty ale těžko se zahrádkáři jinými: domluva je vůbec nemožná, jde-li o zahrádkáře z vedlejší vesnice. Ve sportu je u nás jak známo největší rivalita mezi Spartou a Slávií, která se datuje z doby, kdy tyto kluby sídlily vedle sebe na Letné. Přitom jsou si tyto kluby ze všech nejpodobnější. Proto se Řekové mohli sjednotit proti Peršanům, kteří byli pro ně všechny cizí, ale nikdy ne proti Alexandrovi, který byl jedním z nich. Pro to klubistická společnost může vzniknout a existovat jen za mimořádně příznivých podmínek, kdy není ohrožena bezprostředním tlakem společností jiných /v případě Řeka viz poměrnou izolaci a odlehlost od tehdejší centrální civilizační oblasti Egypta - Levanta - Mezopotamie, a pro chudobu krajiny nezajímavost pro tehdejší orientální velmoce/. Jen v případě předonání rivality je klubistická společnost schopna mimořádných výkonů a je neporazitelná /viz již zmínované boje Řeků a Peršanů./ Podmínkou je, aby nepřítel byl klubistům zcela nepodobný.

Krátké a řídké periody klubistických společností patří v dějinách k místům světlým a mimořádně plodným, avšak i velmi krvavým, vzrušeným až chaotickým, naplněným krvavými rozbroji. Viz kromě zmiňovaného antického Řecka, renesanční Itálii, arabský střední východ za pozdních Abbásovců, období 20 válčících států v Číně, etc. Obvykle však klubismus jako společenská forma podléhá jak rodině /společnosti feudální, staroorientální despotie, etc./, tak organizaci (římský právní stát, moderní státy/. Avšak zejména organizaci dovede klubismus velmi účinně vnitřně rozleptávat, takže její frn-gování a účelovost jsou ohroženy, po případě se zcela rozpadají.

V klubu vládne specifický druh svobody. Tato svoboda, ač každým klubem programově zdůrazňovaná, je značně pofidérní, neboť je příliš výrazně poznamenána poplatností klubovým konvencím, jež se tvrdě vyžaduje. Pro přesvědčeného klubistu to však neznámá žádná omezení, neboť jde o něco, čeho si on sám ve svém klubovém počínání ani nepovšimne, přijímaje to za samozřejmost. Jde o životní rámec klubistův, který je mu spíše příjemný, neboť mu pomáhá, dává mu půdu, místo pro jeho život. Klub je přesto nejsvobodnějším, tedy nejméně svazujícím modelem elementární intersubjektivní, svojí vždy hlá-sanou a realizovanou liberálností /pro své členy/, tenduje k anarchii. Klub je jedinou formou intersubjektivní, která (explicitně/ nevyžaduje od svých participantů žádnou obět, žádné vzdání se něčeho, naopak vždy nabízí, láká, slibuje a skýtá opojení. Je čímsi žá-daným a žádoucím. Že tato nezávaznost a snadnost, svoboda klubismu je značně ilusorní, a že ve skutečnosti je toho, co klub od svých členů vyžaduje mnoho a že jde o věci velmi významné, které je pro klub nutno obětovat, o tom se ještě zmíním.

Klub je mužem, avšak mužem ve věku věčného jinošství. Věkově je věčnou adolescencí. Proto se také z klubu vyrůstá. Klub je nezbytný pro konstituci mužské individuality, ale jestliže tato konstituce dojde již určitého vyhranění, pak ztrácí svůj význam a může se stát spíše zbranujícím, podvazujícím růst. Ovšem mnoho mužů této meze ani nedosáhne. I když dorostlý klubista klub opustí a ten mu přesta-ne být hlavním opěrným bodem v životě, přesto mu zůstává klub místem, kam se rád vrací z toulek světem, kam chodí čerpat sílu a enthusiasmus věčného jinošství.

Vstup do klubu /i když dnes se odbyvá obvykle nenápadně, bez zvláštních obřadů/ je něčím zhusta obtížným, předchází mu více či méně tvrdá iniciace provázená utrpením, v níž je třeba zžeknout se předešlé formy existence, zbavit se své extraklubistické individuality a zejména odpoutat se dostatečně od rodiny či organizace /od ženského/. Dnes tyto iniciační nároky jsou obvykle vyžadovány bezeslovně, probíhají bez explicitních rituálů, což však neznámá, že by byly méně tvrdé a přísné než v minulosti. Pro sportovce je to např. nekonečné trýznění těla, pro opilce dlouhé hodiny žaludečních nevolností, léta naplněná zprvu tresty od rodičů, posléze pracovními postihy, pro kriminálního měsíce a léta strávená v káznici, fyzické konflikty s VB, rozpad rodiny, etc., pro filosofa léta úsilovného a většinou naprosto zbytečného studia, materiální bída v životě, atd. atd. Pak teprve se stává muž zasvěcencem a smí participovat na opojných klubových radovánkách po svátných obřadů klubových mystérií. Tak jsme se dostali k tomu, že opojnost klubu často spočívá v sakrálnu, jež vane klubovým prostorem. Klubisté v klubu je-koby kona i cosi velkého, slavnostního, co není jen tím, jak to fakticky vypadá a je. Slova, gesta, úkony fakticky zcela identické a instrumentálními mimoklubovými aktivitami nabývají v klubu zcela jiného zabarvení: js u čímsi slavnostním, vznešeným, tajemným, veli-kým, co se dotýká nesmírna, co je jakoby odleskem věčné blaženosti.

Pivo vypité doma je něčím zcela odlišným od piva vypitého v hospodě. Doma se jedná o pouhý nápoj, o mírně alkoholizovanou, nahořklou, zahnědlou vodu: zcela totéž pivo v hospodě světélkuje numinosní září, má zcela jinou chuť, je obřadně čepováno a slavnostně servírováno. Je čímsi božským. To, že v hospodě vládne opojnost nespočívá v alkoholicitě piva, ale v bytnosti hospody samé jako klubového prostoru.

Rovněž tak banální fráze pronesená doma - byť např. v mírné opilsti pro srovnatelnost podmínek - zní pronesena v hospodě zcela jinak: zvučí v ní tajuplná velikost, lámající se v girlandách zvuků za slavnostního cinkání půllitrů od vznosné klenby hospodského krovu. Její mluvčí má evidenci geniálního nápadu, ač pro vnějšího naslouchajícího jde o banální hospodská tlach, stěží slyšitelný v třískavém šramotu zakouřené a zaplivané putiky.

Klubu je lehké propadnout, je lehké stát se posedlým klubistou, propadlost některé formě elementární intersubjektivní můžeme chápat jako záměnu klimatu, jímž takový druh rozhovoru především je, za osobní lidský úděl. To znamená současně resignaci na odpovědné odpovídání oslovením světa, jímž jsem povinen odpovídat jako já sám. To znamená resignaci ohledně lásky, spravedlnosti a viny, ohledně přátelství, vědy i, etc. Takoví lidé se nevyhraní z atmosféry elementární pospolitosti a zůstávají ve splnutí s ní. Jejich život se stává groteskní personifikací této atmosféry.

Tak známe oidi posedlé familiaritou /časté je to u epileptiků, epileptoidů a hysteroidů, etc./, lidi posedlé organizací /mnoho neurotiků, obsedantů, depresivních, paranoidních/, lidi posedlé hnutím /schizofrenici, hysterici a paranoidní/. Klubismem jsou posedlí zejména alkoholici, toxikomani, homosexuální, hypomanici a různé druhy psychopatů. Klub se u těchto lidí stává osudovou tragédií. Pak však také existují lidé, kteří svobodně volí klubismus za svůj způsob života, volí jej jako odpověď světu, aniž by sami se svým klubem splývali a byli jím posedlí.

V dnešní době, která je ve znamení totální vlády organizace, ncházejí kluby čím dále tím méně místa. Klasické hospody vymírají zejména ve větších městech, ve sportu zanikají klubové principy a jsou nahrazovány státně organizatorickými, klubismus literární, filosofický, vědecký a politický je rovněž na vymření, navíc je ze strany organizace cítěn jako nebezpečný a pro organizaci ve svých důsledcích destruktivní, a proto je skrytě nebo i zcela otevřeně proskribován. Klubismus se proto dnes stěhuje do podzemí /jako ostatně téměř vše/, kde potom nabývá obzvláště elementárních a archaických forem. Tím mám na mysli zejména nebývalý rozvoj různých subkultur zejm. mladých lidí, ale také i elementárních klubistické projevy v podzemí konkrétních organizací samých. Např. ve výrobních organizacích zhusta nahrazuje pracovní fungování z hlediska organizace "ilegální", tajná a utajovaná, ale přesto všemi respektovaná a populární, klubová činnost. Tak se často zaměstnanci v pracovní době věnují sportu, opájení alkoholem, či diskusím, tj. typickým klubovním činnostem. Toto je možná proto, že každá organizace se sama nutně organizuje směrem k totální organizovanosti, což je ovšem stav identický s chaosem, který poskytuje organizovaným téměř naprostou volnost a nekontrolovatelnost počínání. Tím také vzniká prostor pro podzemní klubismus.

Celkově je pro dnešní dobu příznačné velké podcenění klubismu, zejména v jeho významu pro konstituci tvořivého a odpovědného životního místa. Různé umělé snahy organizace a organizová-

ní klubů pod svým patronátem jsou zcela irrelevantní. Zanedbávají totiž právě to, že klub je vždy svobodný a také vzniká, klube se sám od sebe z vnitřní nutnosti klubismu samého, jinak nejde o klub, ale o organizaci. Z klubů se dnes stávají čím dále tím více pouhé organizace na "trávení volného času", na "kulturní vyžití", etc, etc. takovýto organizacím zcela chybí božská opojnost klubu, jeho entusiasmus. Jsou to ubohé náhražky, mrtvé zdechliny již ve svém zrodu.

H n u t í .

Zatímco, jak bylo řečeno, klub je mužem a rodina s organizací jsou ženami, sestrami, dvojčaty, tak hnutí je d í t ě . Je tím, co se rodí, co roste, dospívá a umírá. Klub, rodina a organizace takovými nejsou. Jsou v jistém smyslu "věčné". Muž je vždy mužem, žena ženou. Být mužem či ženou znamená naplňovat nějaké úplné určení, které je v sobě uzavřené a má svoji dokonalost. Být dítětem znamená zrodit se a přinášet smrt. Dítě je přítomnost zrodu a smrti, vzniku a zániku. Je to nedokonalost, otevřenost, něco, co má svou podstatu v tom, že tím, čím je, ještě není.

Rodina, již vládne temná osudovost, je rozhovorem stínů, rozhovorem mrtvých s nenarozenými, jenž jako klima vládne těm "nyní žijícím". Takový rozhovor je věčně stejný, je to opakované stínění stínů navzájem ve světle živých. Nelze říci, že se rodina někdy zrodila. Ona je stálým, opakovaným rosením samým, věčně stejným a též umíráním samým, věčně stejným. Sama se však nerodí ani neumírá. Rodina jako rozhovor mluví z podsvětí do podsvětí, živí jsou tu pouhými hlasy mrtvých a nenarozených, kteří je potřebují jen kvůli ozvučení, aby mohli zaznít nahlas. Je to jakoby si mrtví a nezrození navzájem platili dluhy a upisovali půjčky, přičemž živí tu vystupují jako pouhé medium, jako peníze, s nimiž se to děje. Nelze tu mluvit o vzejití n ě č e h o , či o zániku n ě č e h o , o změně, o cestě. Dítě je však právě změna, cesta a smrt, vznik a zánik n ě č e h o jako něčeho.

Klub také nemá dějiny v pravém slova smyslu. Existuje pouze klubová t r a d i c e , ta však spíše tvrdí jen t , že právě klub byl vždy takovým, jakým je i dnes. Uctívání této tradice znamená věrnost k této nemennosti. Klub se vyklube a hned je tím, čím je - totiž věčným jinochem - nebo se rozpadne a přestává jím být, ale nikdy nevzniká ani nezaniká jako něco jsoucího /je atmosférou, klimatem/. Ten věčný jinoch, je skutečně "věčný", věčné jinošství žije i tehdy, když neexistuje žádný faktický klub, neboť srdce každého muže má svoji klubovou komoru. Odtud se klubou kluby a tam se uzavírají v časech neprázdných. Klubismus pak může být jako pouhé znění příležitostného rozhovoru mezi muži, nepotřebuje formálně ustavených, či reálně jsoucích klubů. Ale dítě je to ne-věčné, je to co nikdy není takovým, jakým bylo, co nikdy není tím, čím je, je bez tradice, je novostí samou, cizotou. Směřuje vždy spíše proti tradici, i když mnohdy právě jen ono ji dovede naplnit v plném smyslu.

Organizace je ustanovena a zrušena. Oproti rodině, která je záležitostí stínů mrtvých a nenarozených, kteří v ní ožívají, je organizace výhradně záležitostí živých, kteří však - proměnění na pozhe nositele funkcí organizatorického fungování - stávají se jakoby pouhými stíny, mrtvými. Mezi ustavením a zrušením organizace bují a nemůže dělat nic jiného než bujet ve svém fungování. Organizace je te-

dy cosi bujného, je to bujná žena, ale mrazivě jasná. Její bujení není růstem, zráním či zkažením, je to bujení indifferenční, insektiformní množení stále stejného. Je spíše podobna růstu krystalů, vyplňujícím všechen volný prostor v dosahu. Organizace je krystalická. Vznik, zánik, smrt je cosi, co uplývá krystal ovými mřížkami organizatorické úřední mluvy a je jimi nezachytitelné. Organizace sice vystavuje rodné a úmrtní listy se stále bujnějšími počty rubrik, ale smrt, zrození nezná. S mrtvými, či nezrozenými jedná stejně jako s živými.

Hnutí je však dítě. Rodí se, zraje a umírá. Je přítomností zrodu a smrti, zrodu a smrti něčeho. Je čímsi tragickým, něčím, co přináší na svět nutnost smrti. Je však i čímsi pathetickým, je jediným, co hlásá nutnost života. Je něčím přechodným, něčím, co nesmí zůstat samo sebou, aby samo nebou bylo. Tragedií každého hnutí je jeho nevyhnutelné zrání, k němuž se hnutí hne. Svým zráním hnutí umírá ve jménu života. Tak také umírají všichni jeho členové. Hnutí, když uzraje, není-li do té doby ubito, či nezajde-li na nějakou dětskou nemoc, zaniká tak, že dozrává a současně se zhrhává v rodinu /např. vznik něja é sekty/, organizaci /např. stát, politická strana/, nebo klub /umlecká hnutí se např. často klubisují/. Všechny tyto druhy smrti hnutí jsou stejně tragické. Každé hnutí takto "ztroskotává", hnutí "vítězné" stejně jako "poražené".

Hnutí je dítětem, je naivní, někdy primitivní, upřímné, čisté v lásce i nenávisti. Někdy je dětinsky zaslepené, neubíhá nebezpečí pádu. Bývá i egocentrické a sobecké, kruté a nemilosrdné, neubíhá nebezpečí, k rozmarné a bezohledné. Je nadějí. Má zpravidla naivní důvěru ve svět, v to, že existuje spravedlnost, že dobré vítězí nad zlým, že je možná vláda všeobecné lásky. Diví se proč tomu tak není a ve svých otázkách, které js u pro "sofistikované" krajně nepříjemné své překvapivou formulací, se nenechává odbýt "racionálními argumenty". Hnutí je dítě, jež většinu času tráví hrou. Někdy však i krutou hrou s osudy a životy lidí. Dovede být zcela necitelné. Hnutí je dítě, jež je vždy ve všem zklamáno, ve své důvěře, ve své lásce, naději i nenávisti /dozvídá se, že i smrt nenáviděného, nemá za následek konec utrpení/. Hnutí je dítě: ti, kdož se hnou, jsou bratry a sestrami. Prolíná se mezi nimi vláda dětské bratrské svornosti anebo stejné charakteristické dětinské malicherné žárlivosti. Hnutí je však také vnitřně diferencovaná /na rozdíl od klubu, pro nějž - kromě několika příležitostných formálních funkcí např. předsedy, pokladníka, jednatele, etc - je charakteristická vnitřní nediferencovanost a proměnlivost rolí; tedy klub je jakýmsi klábkem lidí/ - rodí totiž své vlastní vnitřní typy, které jsouce zrozeny také umírají. Téměř každé hnutí má především svoji dámu, ale i své hrdiny, své mudrce, své diplomata, apoštoly, apologety, své válečníky, své sestry slitovné, své zrádce, nebo i své "zakladatele", "inspirátory". Tito připomínají svým habitem postavy z dětských pohádek, tvoří se kolem nich legendy, jsou opěvováni písněmi, atd. Tito všichni také jako hnutím vyvstávají, tak také jím odumírají, nebo fakticky umírají na hranici, na poprvíšti, ve věznici, či na psychosomatosu, v jejíž podobě přichází osud např. mučedníka hnutí. Ti, kdo přežili, pak na hnutí vzpomínají a tyto vzpomínky mají stejnou barvu jako vzpomínky z dětství, diví se a nedovedou pochopit, že tehdy byli jako te a ten typos.

Hnutí, jež nese smrt, je hrozbou pro svět, neboť mu ji ukazuje. Trhá tak plynulý chod organizatorického fungování, rozbíjí samoučelnou opojenost klubu, narušuje tišinu stínového kružení rodiny. Je smrtí těchto klimatických útočišť, je větrem, který je rozfoukává, je zemetřesením půdy, kterou se zdají zajišťovat. Ukazuje je v jejich zdanlivosti, která k nim rovněž bytostně patří. Tak se proti

němu, zlatému a černému dítěti, všichni spojují. Rodina vystoupí s obviněním ze zanedbávání rodinných povinností; organizace je obviněna z narušování pořádku, ze sabotáže správného fungování výroby, státu, trávení volného času, obrany, etc. Kluby jsou hnutím nakloněny ještě tak nejpriznivěji, mnohdy dokonce kluby v hnutí přerůstají. Ale v podstatě je chápou jako zajímavost, novou možnost oáze. Vadí jim v ak vážnost dítěte a častý morální purismus a rigorosita, jež bývají hnutí vlastní. Obvykle vyústí postoj klubů k hnutím v nechápající zesměšňování jejich naivity, důvěřivosti a primitivity, jež je však věčným námětem pro klubové diskuse.

Zatímco ostatní formy elementárního mezilidského vztahu znamenají vždy především určité, klimaticky vhraněné, místo mezi lidmi, jeho setrvalost a zabezpečení, pak hnutí znamená mezilidské bezmístí, tj. cestu, jež je vzcházením něčeho, neboť hnutí znamená hnutí k něčemu. Jak již bylo řečeno, je právě dítě zrodem a smrtí něčeho. Toto něco dítětem - hnutím vzchází a zaniká, tedy pouze hnutím má svoji jsoucnost, je tedy hnutím bytím tohoto. Avšak toto "něco" je alespoň v proklamacích hnutí sama - prozatím budeme tyto proklamace nekriticky přijímat/ přitom čímsi jakoby "věčným", "nejvyšším" a "trvajícím"/ preexistenčním před zrodem hnutí a přetrvávajícím jeho smrt/. Přitom však toto "něco" vzchází fakticky teprve spolu s hnutím a jeho smrtí bývá též zničeno, s "věčným", a "nejvyšším" se tedy stává právě jen díky tomuto hnutí. Máme zde tedy jakýsi paradox, který by byl asi řešitelný přesnou analýzou toho, v jakém smyslu je tu vlastně užíváno slovo "věčný", ale naše řešení bude jiné. Oč tu vlastně jde? Co je to, to "něco", jež hnutím vzchází a jímž nese hnutí smrt? K odpovědi na tuto otázku nás může přiblížit tážení na to, za čím se hnutí hne a co si samo vystavuje ve svůj erb jako něco "věčného", "nejvyššího". Jsou to, řečeno dle dějin Chodů, m a j e s t á t y .

Co to je? Zjevně popsané listy papíru, opatření pečeti panovníka. Jejich obsahem je záruka svobody. Majestáty zaručují osvobození, s p á s u od mocenských pout organizatorických předpisů, rodinných vazeb a klubistického prázdného kroužení v opojnu, od tíže toho všeho. Majestátnost majestátů je s p á s o u . Jejich formou je zákon ať již to jsou zákonné záruky panovníka v případě Chodů, Nový zákon v případě křesťanů, manifesty uměleckých hnutí, věroučné formulace dogmatické v případě křesťanských reformačních hnutí, nebo mezinárodní pakt o lidských právech v případě Charty 77. Jde vesměs o zákon zvláštního druhu, totiž takový, který nemá ani tak běžnou regulativní povahu jako regulátor lidských vztahů toho a toho druhu, ale takový, který je spíše p r o k l a m a c í s u n í v e r s á l n í m nárokem. Jeho řeč má zcela charakteristický ton, je muž je obdobné např. znění preambulí mezinárodních smluv. V těchto preambulích je obvykle také řeč o "spáse": o obecném blahu, o rozkvětu světa, o míru, a to i tehdy, když jde o smlouvy vyložené válečné, které mohou být agresivním útokem proti nevinným. Diplomatický a právní jargon má své těžiště, také v tonu, jímž zní takovéto preambule. Při mezinárodních jednáních, při sporech u soudů, vždy všichni vyhlásují, že jim jde o dobro, o zlepšení světa, o spravedlnost. Lidské jednání mívá často také takovouto obecně, mlhavě a frázovitě zdůvodňující preambuli /i když často je spíše ex post postfabrikován k očistě svědomí/ plnou "dobra" a "spásy". Charakteristický je zde křiklavý rozpor s faktickými záměry a s faktickým konáním lidí. Majestáty jsou obsahově surogáty této preambulkové řeči. Jde o proklamativní, obecně a mlhavě zákony, které žádný "sofistikovaný člověk" nebere vážně, a které obvykle slouží k zakrývání násilí a nepravostí. Ale hnutí ve své vážnosti dítěte a ve své naivitě je vážně bere. Právě ony jsou mu výchozím bodem, bez něhož by se hnutí nemohlo hnout. Právě tyto mlhavé fráze, jsou tím něčím, co si hnutí bere za své, za čím se hne, co dostává s k u t e č n ý

život z krve hnutí a co ale také sahá po věčnosti, neboť v těchto zákonech jde o "věčné", až "samozřejmé" a "banální" pravdy /"věčnost" a "samozřejmost" jsou tu ovšem charakteristicky historicky relativní/, jež nikdo nepopírá, jimž se ani nikdo neodváží veřejně odporovat, jež ale nikdo "věčně" nedodrжуje. Navíc jde často o pravdy až kýčovitě-barvotiskově formulované. Přesto se tyto majestáty projevují v hnutí téměř jako něco samo o sobě aktivního. Celkově to vypadá, jakoby tu šlo o jakýsi aktivní zásah něčeho "vyššího" do lidských osudů, který se však děje v u l g a r i t o u a zhusta tou nejnižší profánností tuctových frází, které se ovšem stávají jakoby něčím jiným. Na tom nic nemění, že naopak hnutí je tím, kdo musí sám toto nízké "povýšit" a věčné "zvěčnit", což je možná právě jen bezprostředností naivity a její doslovností v chápání.

Odpor světa vůči hnutí si také nikdy netroufá napadat přímo majestáty samé v jejich obsahu, jde oklikou. U Chodů např. nebyla napadána pravdivost a správnost královských listin, ale bylo tvrzeno, že jsou "zrušeny", že jsou věcí minulosti, etc. Tedy oproti důvěře Chodů v jejich věčnost /která se naivně opírala o právní formulaci majestátů/ byla stavěna jejich jakoby pouze časová platnost, tím byly vlastně proměňovány z majestátů v pouhý organizatorický předpis s jeho relativitou, tj. byly zbavovány právě své majestátnosti. Častou záminkou, se kterou odpor světa vystupuje, je tvrzení "nevhodnosti" způsobu prosazování majestátů: je cítěna nebezpečnost hnutí a je zde snaha zneutralizovat je přeměnou v organizaci, která se bude údajně zabývat "realizací" majestátů /to je velmi rafinované, neboť majestáty - jak se ještě dozvíme - jsou nerealizovatelné, neboť právě nejsou organizatorickou směrnicí/, či klub, který se jimi bude opájet. Odpor světa není jen něčím vnějším /např. oficiální persekucí, kampaní v tisku, drtivou kritikou uměleckého hnutí, etc./, ale působí jako tendence uvnitř hnutí samého. Je stálým svodem v hnutí. V každém hnutí se najdou vnitřně nejistí lidé, které labilita hnutí a jeho dětinská náladovost irituje a kteří touží po jistotě organizace. Nebo lidé naruživí, opájející se hnutím, kteří tendují ke zsamoučelnění tohoto opájení přeměnou hnutí v klub. Pro hnutí je také obtížné /neboť stojí v centru mnoha tlaků, stojí vždy v ohniisku světa, neboť je jeho ohništěm/ zůstat dítětem tak dlouho, jak je třeba /viz případy předčasně zralých dětí, jež jsou známy z válek a období nepokojů/, a potom, vždyť přece zůstat dítětem natrvalo je nemožné a hnutí nutně umírá. Krom toho mohou být majestáty familiarisovány, přivlastněny vášnivou skupinkou fanatiků, kteří na ně uplatní domnělý originální, rodově rodinný dědický nárok. Pak utonou v temnu esoterické intimity vášně a dochází ke vzniku sekty, pro níž se majestáty promění v nedotknutelné a posvátné rodinné dokumenty, svědectví mrtvých, jemuž je třeba vášnivě splácet dluh a jemuž jsou zasvěcováni i ještě nenarození potomci jako příští dědicové.

Delším charakteristickým projevem konfliktu hnutí se stávající strukturou mezilidství jsou typické procesy, které se nápadně často kol hnutí grupují. Význačné jsou velmi jednostranným průběhem, někdy jde i o vyložené justiční vraždy. Typické pro tyto procesy /jež mohou být vedeny jak proti představitelům hnutí, tak hnutím samým proti jeho odpůrcům z řad "stávajícího řádu"/ je také to, že žalující a žalovaný mluví jakoby jinými jazyky: neexistuje mezi nimi žádná domluva, každý je jakoby v úplně jiném světě. Proto dochází na těchto procesech k velmi groteskním, tragikomickým situacím. K nejznámějším přímo tohoto typu patří odsouzení Ježíše Židy a Pilátem, procesy vedené Chodů a proti Chodům, soudobé procesy chartistů, proces vedený s Karlem I., proces s Ludvíkem XVI., resp. s Marií Antoinettou, lipský proces, proces s Janem Husem s Jeronýmem Pražským, atd.

V pohledu historiků jsou majestáty něčím pouze "vnějškovým", jsou záminkou, pouhým náhodným rysem "závažnějšího" historického procesu, který by se díky "historické nutnosti" stejně "musel" realizovat třeba se záminkou jinou. Dokonce může být podobná i sebereflexe některých hnutí se během hnutí samého. Ale nezapomínejme, že majestáty jsou krystalizovanými banálními, samozřejmými pravdami té které doby. Jsou to tyto pravdy shrnuty v lohos. To, co je samozřejmé, to provládá celou dobu a místo, jež k němu patří. Je čímsi velmi důležitým, zakládá např. přirozeně samozřejmou orientaci ve světě, skýtá "přirozenou míru" všemu lidskému konání. Jde o základní klima, o typickou atmosféru té které doby a místa. Jak jsme řekli, jde o něco tak banálně jednoduchého, že "dořizovaný člověk"/např. dnes jsou takoví skoro všichni/ na to ani nebdá. Neuvědomuje si závažnost těchto jednoduchých věcí, které jsou přece tak "samozřejmé". Tak tyto zapomenuté, ale přece skrytě přítomné "banality", volají po své skutečnosti, volají po svém logu, který by je vyslovil. To vše také nacházejí a stávají se náhle pevnými, jakoby kameny, opěrnými zdmi hnutí. Hnutí se okolo nich koncentruje, neboť jsou samozřejmou touhou mnoha lidí, touhou skrytou, která se ale nyní manifestuje, proto dovedou hnout lidmi, uvést je v hnutí a sjednotit je. Tak ze staleté samozřejmosti a jistě postupně i banality, se časem zanedbávané majestáty Chodů pozdvihují v řeči Kryštofa Hrubého takto: "Tuto je naše právo, ha to je selno, kerak dub, ha žádnéj ho nezmiklé, hani Lomikarovo správci, hani sám Lomikar!" Così mlhavého, samozřejmého tu náhle nabývá naléhavé konkrétnosti a nezlomnosti dubu. Così, v čem Chodové staletí žili, co jim bylo zcela běžné, se náhle stává výslovným ukázaním, jež jim ukazuje, že právě teď se rozhoduje o osudu jejich svobodného chození. /Citát převzat z Jiráskových "Psonlavců", 13. vydání, J. Otto, Praha, 1913, 26/ Tedy se majestáty hnutím ožívají, získávají realitu takového druhu, jakou nikdy předtím neměly, ale naopak jsou to majestáty, které hnutí aktivně vyvolávají a koncentrují. Rozhodně tedy nejde o nějakou "vnějškovou záminku", za níž je cosi "hlubšího", jak se nám snaží dokazovat historické analýsy určitého typu.

Hnutí je dítě, je vzejitím, jež přináší smrt. Je vzejitím něčeho, čeho je i smrtí. V naší úvaze se postupně stalo centrálním bodem toto "něco". Právě abychom se k němu dostali, pokusil jsem se nastítnit fenomenologii majestátů. Zabýval jsem se jejich formou a tu jsem zjistil, že jsou zákonem s universální intencí, jejich formou a zněním, jež jsem zaslechl jako znění preambulické řeči omlouvající, obecně zdůvodňující, která však se právě hnutímzmajestátňuje a z mlhavé nevážnosti se pozdvihuje ke konkrétní závažnosti, a obsahem, jímž jsem shledal banální samozřejmé pravdy, typické pro tu kterou dobu a místo, pravdy, jež sice nikdo nepopírá, ale které také nikoho nenapadne dodržovat, pravdy, která tvrdí spásu. Tyto majestáty nás mají přivést k tomu "čemusi", jež hnutím vzchází a zaniká, k jádru oné proměny, jež je podstatou hnutí. Jsou ony samy snad tímto?

Abychom mohli odpovědět na tuto otázku, musíme se vrátit k hnutí hnutí samého. Jsou snad majestáty i v případě "zdaru" hnutí "realizovány" ve smyslu faktického uskutečnění? Dojde se nějakým hnutím ke spáse? Znamenalo někdy nějaké hnutí to, že by se lidé jím samým zbavili svého utrpení? Evidentně nikoliv. /V případě "nezdaru" hnutí je jako vysvětlení přijímán obvykle právě tento "nezdar", což je ovšem simplifikující. Zdar a nezdar, úspěch a neúspěch nějakého hnutí jsou vůbec velmi problematičtější a zavádějící, odkazují totiž v posledku pouze na lidské pocity, na převažující ladění po proběhlém hnutí. Fenomenologicky nelze něco takového jako je zdar či nezdar hnutí vykazat proto pozdívám v této úvaze těchto pojmů velmi úsporně a obezřetně. /Majestáty se v posledku vykazují jako "neuskutečnitelné". Patří vskutku do majestátní říše nesmrtelného, ale nikoliv

do říše skutečnosti smrtelných. Jejich smysl je spíše v jejich majestátnosti samé, v jejich soteriologickém impulsu, než v realnosti. Proměna, která hnutím /a to i "úspěšným"/ nastává, je něčím zcela jiným, než oč bylo v záměrech usilováno a než co bylo majestátně hlášáno. Je něčím jiným, než jaký byl cíl hnutí. O tom nás dostatečně poučuje historie. Přitom však je nesporné, že se skutečně "něco pohnulo", že k nějaké změně došlo. Výsledná situace hnutí je také zpravidla zcela odlišná od situace výchozí. Hnátí je dítě. A když dítě vyrostne, obvykle z něj je něco zcela jiného než bylo možno se domnívat.

Co se změnilo hnutím? Nějak se zřejmě změnil svět. Ale jak? Tak, že by se stal takovým, jak jej požadují majestáty, zřejmě nikoliv. Změnil se tak, že se ukáže jako konkrétní situace, jejíž podstatou je změna. Svět se představí jako situativní. Zemře svět jako fungující systém, zemře svět jako klubistická, řevnická se pospolitost v opojení, zemře svět jako temná osudová vášnivost rodiny. Svět, v němž je situace znamená oheň, je to svět vzcházení a zacházení na ohništi, jím je hnutí. Svět, v němž se teď tady mohou dít dějiny. Svět jako situace jako oheň, se představuje vždy konkrétně typicky /pokaždé v něm hníří něco jiného/. Svět jako příchod do Říše Kristovy a vlády pokory ve hnutí křesťanů, světa jako hranice, již je třeba chránit a svobodně po ní chodit v hnutí Chodů? svět jako prosvětlení původní říše Přírody a jí imanentního Rozumu v e. x. Francouzské revoluci, svět jako odpovědný rozhovor v hnutí Charty 77. Hnutím však také vzchází stín tohoto představení světa, jeho smrt: světa jako říše Antikrista a lidské pýchy, svět jako robotná chůze bez hranic po zcelené zemi, která se stává pouhou služkou ekonomického násilí lidí, světa jako říše umělé techniky a nerozumu, svět jako dusivé mlčení.

Co dále vzchází hnutím a čemu dále hnutí přináší smrt? Je to ko-relativní typos člověka, který je historicky situativní. Hnutím Chodů vzešel např. teprve Chod jako typos, jako historický charakter. Chodové, předtím, než se pohnuli, historicky "nebyli" jako takoví. Šlo o pouhou národnostní a dialektovou skupinku, kterých bylo mnoho a které vesměs zapadly do šera. Jen Chodové povstali a teprve svým hnutím získali své dějiny. Nebýt jejich hnutí, nebyly by dějiny Chodů. Majestáty by nebyly majestáty, byly by to jen cary papíru, skryté v zaprášenosti mezi mnoha jinými archivními doklady. Tím, že Chodové povstali, tak teprve majestáty vpravdě vznikly a dodnes jsou /jako "věčné"/, i když byly fakticky během povstání zničeny. Tím, že se Chodové hnuli, vzešli i jako staletí legendární ochránci hranic. Tragikou jejich hnutí vznikl vznešený typos Choda, typos, který dodnes Chodsku vládne, jehož atmosféra prolíná celou tamní krajinu táhlých vrchů, sice zoraných, kterým ale jako by se nechtělo klesnout.

Podobně jako v případě Chodů, vzchází v každém hnutí typos člověka/který lze zkrazkovitě přiblížit polárními protiklady/: hnutím komunistů vzchází např. typos mocenského, nedůvělivého byrokrata a současně pasivního, masového konsumenta, hnutím křesťanů typos pokorného člověka lásky a současně sebevědomého, ničícího conquistadora a křižáka, hnutím francouzské revoluce typos zpupného měšťáka a nenávidějícího proletáře, etc. Tyto pokusy o vystižení nedohraných typů musí zůstat fragmentární, neboť takové typy jsou nesporně mnohem komplikovanější a barvitější, než jsem zde schopen popsat. Hnutím samým je totiž situována nejen konkrétní typičnost, která nese všechny možné varianty typu, ale i vnitřní rozpornost typu samého. jeho vnitřní polarizace. Neboť typu je třeba nejspíše rozumět jako lidské situaci určitého druhu, situaci, která poskytuje určitou možnost a kterou je třeba rozhodovat. Např. dnešní člověk u nás se může celkem snadno rozhodovat, zda se stane masovým konsumentem, nebo

mocenským byrokratem. To přenechává typos jemu samému.

Typos, jenž hnutím vzchází, má jím v sobě i svou smrt. Typos Choda vzešel hnutím a jím i zašel. Ten typos nese v sobě svou smrt: k Chodovi jako typu tragická smrt nebo poroba patří. Majestáty byly pošlapány, Kozina popraven, Kryštof Hrubý zemřel v káznici, chodský lid byl poroben. Svým hnutím získal dějiny, svůj život i svou smrt. Nadšené myšlenky komunistů na království boží na tomto světě, vyjádřené v Manifestu, našly Rijnovou revolucí svůj život i svou smrt v byrokratickém automatismu. Království boží se zaměnilo za konsum. Konsum je jediným právem, které se reálně ustavilo. Typos aktivního proletáře budoucího pozemské štěstí sám sebou, svým hnutím, umírá, protože nemůže resultovat v nic jiného, než byrokratickou mašinerii moci.

/Náš popis hnutí by se na tomto místě mohl zdát nihilistický, neboť hnutí klade více méně jako bezvýhodný svár spásy a marnosti. Jediná pozitivní zjištění, totiž průkaz "kroku", irreverzibilní změny, jež se hnutím docílují, je negováno zjištěním, že tato změna neznamená žádný "dějinný pokrok", jak je klasicky v novověkém myšlení představován, ale spíše znamená přechod pod vládu něčeho sice jiného, avšak neméně démonického, než bylo to, co vládlo předtím. Hnutí své nesoucí intence, tj. spásy od jakékoliv vlády tohoto typu, nedosahuje nikdy, je tedy "marné" a tato marnost je něčím pro ně podstatným. Tato zjištění se však shodují se základním faktem, že žádný z modů elementární intersubjektivnosti nemůže j e d i n o u poskytnout nějaké automatické řešení toho, jak má žít svůj život smysluplně, i když to všechny "slibují". To nemůže zajistit ani rodina, ani klub, ani organizace, ale ani hnutí. Rozboru hnutí věnuji proto tolik místa, protože hnutí samo je právě neseno spasitelstvím jako bytostí lidství, tj. kolektivní, elementární touhou /laděností/ po smyslu, po štěstí, po dokonalosti, krátce po spáse. Proto také je hnutí něco velmi nebezpečného a lidé by si měli alespon uvědomit, že tu jde vždy o kosmický, světový proces prvořadě závažnosti, jehož n e j s o u s a m i p á n y, ale jenž naopak je čímsi větším a silnějším než oni sami. Proto posadlost hnutím, často spojená s nedoceněním kosmicity hnutí hnoucími se, je obvyklým zdrojem dějinných katastrof /nacionálně socialistické hnutí a II. světová válka, křížové výpravy, conquisty Španělů v Jižní a Střední Americe, napoleonské války, mongolské vpády, reformační náboženské války, etc/, je zdrojem dějinné tragiky par excellence. Všechny formy elementární intersubjektivnosti však jsou pouze půdou, z níž je třeba člověku vyrůst k individuální odpovědnosti světu a k vládě výslovného dyadického rozhovoru s ním. Hnutí, jež se od ostatních tří forem elementární intersubjektivnosti odlišuje tím, že samo o sobě znamená již jakýsi růst, není však automaticky také růstem člověka jako takového. Pouze skýtá pro tento růst vyjíměčně příznivé podmínky svým otevřením situativity světa a svým zjevením typu, svým ukazováním. Současně vša je pro reálný růst člověka i tím nejnebezpečnějším, neboť nejznáze a nejméně zřejmě je mu možné propadnout. Např. člověk, který strávil celý život v klubovém kruhu, si těžko může posléze sám namlouvat to, že žil smysluplně - pokud má alespon trochu kritičnosti. Ale člověk, který se hnutím pohnul, byť přitom třeba sám nevyrostl v sebe sama a posléze často o smysluplnosti svého života skálopevně přesvědčen je - viz příklad revolucionářů, z nichž se obratem ruky stali byrokratičtí funkcionáři, paradigmatickým je tu Stalin. Přináší-li totiž hnutí na jedné straně ukazování, prosvětlení, jasno do pochyb, dává-li směr

a cíl, pak přináší stejně tak na druhé straně temno, zaslepenost, pomýlel, demagogii, zastření situativity světa.

Do určité míry lze popsáním nebezpečím hnutí čelit kritikou a sebereflexí hnutí samého. Jednotlivá hnutí se očividně velmi odlišují v ohledu na svoji diferencovanost a reflektovanost, kde je však pravidlem, že přílišná sebereflexe hnutí spíše škodí, příliš je totiž intelektualisuje, zbavuje je jeho údernosti a soteriologického náboje. Takové hnutí pak může zahynout na to, že se stane intelektuálským diskusním klubem, jehož členové se opájejí svými diskusemi a úvahami. Naopak ve vyhrocených situacích se ukazuje reflexe jako příliš bezmocná a jako pouhá služebnice proudu, který ji strhává. Odtud pak je již jen krok k tomu, aby se stala spíše demagogickou apologií hnutí, jeho "ideologií". Ani sebereflexe hnutí jako celku tedy nemůže zbavit jednotlivce jeho povinnosti vzrůstu k individuální odpovědnosti se všemi nebezpečími zmarnění, které to nese.

Dále bych se chtěl v tomto exkursu ještě obrátit k otázce, která by mi mohla být položena, totiž proč se tato úvaha až příliš jednostranně orientuje na hnutí sociální, resp. politická. Vždyť fenomenologii hnutí by bylo možno rozvrhnout i na příkladě hnutí etnických /různá stěhování národů a kmenů, vznik uměleckých stylů, konstituce moderních uměleckých hnutí v literatuře či výtvarném umění/ etc. Zda tím nevzniká určitá jednostrannost a tedy zkreslení celého problému. Toto má dvojí příčinu: jed ak jsem se vědomě orientoval na hnutí každému notoricky známá, která tedy nepotřebují zvláštního předběžného faktického historiografického znázornění. A potom se mi zdá, že dosah a tragika fenoménu hnutí jsou u hnutí politických nejpregnantnější a nejočividnější, zatímco např. předvádět tragiku a rozpornost třebaš gotického světa jako situace a typu gotického člověka, nebo surrealistického ukázání světa a jeho člověka by bylo značně komplikované a čtenáři by se mohlo zdát, že jde o něco okrajového, co pro něj sama nemá význam.

Zatímco dějiny, resp. ethnologie, nám v případě rodiny, klubu a organizace skýtají dostatek dokladů k tvrzení elementárnosti těchto forem intersubjektivitu, tak v případě hnutí není situace zdaleka tak jednoduchá a vyvstávají zde oprávněné pochybnosti. Elementárnost rodiny jako atmosféry rozhovoru mrtvých s nenarozenými je nepochybná. Pokud lidé žijí a umírají jsou /krom jiného také/ rodinně. O elementárnosti atmosféry věčného jinošství klubu jsem se zmiňoval výše. Pokud lidé žijí na zemi, musí na ní hospodařit, aby se uživil, musí toto své hospodaření bránit proti vášnivě divokosti přírody a sebe sama. To je možné jen tak, že se organizují, že žijí organizatoricky. Ale jak je tomu s hnutím? Hnutí ne samo o sobě zdá být čímsi mnohde diferencovanějším, čímsi již eo ipso dějinným v pregnantním slova smyslu. A dějiny - to je již odpovědnost, dyáda. Tedy nikoliv plurální anonymní rozhovor jako klíma mlhavého kroužení a zaklínání, jak jsem v úvodu charakterizoval elementární intersubjektivitu. Hnutí znamená vždy už určitě odkrytí světa a sebe sama, tedy určité rozumění. Dále z historie víme, že mnohá hnutí byla dokonce výslovně "založena" uvědomělou iniciativou jednotlivců a skupin - a to nelze považovat za nic elementárního? krom toho existují historicko-ekonomicko-sociologické interpretace hnutí, které se snaží dokazovat, že hnutí jsou jakýmsi "reakcemi", zapříčiněnými předcházejícími krizemi např. výroby, sociální struktury, tj. zejména krizemi organizací. Ze tedy hnutí má i své organizatorické "příčiny"? tyto interpretace se charakteristicky pokoušejí samo hnutí suspendovat na něco

alespoň "latentně" organizatorického. Tyto analýsy zásadně přehlízejí, že teprve odkrytosti světa hnutím se svět odkrývá ve své situativitě vždy jako k r i t i c k á situace, jako svět v krizi. Ta odkrytost, kterou situuje teprve hnutí samo, je něco, co kritičnost situace světa teprve umožňuje, co je jejím apriori. Hnutí samo tedy sutuuje a odkrývá své "příčiny". Tak také "zakladatelé hnutí", jeho "iniciátoři" jsou typy, jež teprve hnutí samo konstituuje /ostatně nejde o zdaleka tak nezbytné typy jako je např. "dáma" hnutí, o čemž nás poučuje historie: mnoho hnutí se bez zakladatelů celkem snadno obešlo/. Lenin se stal Leninem v tom smyslu, jak je nyní slaven a proklínán, teprve díky revoluci. Teprve jí vzešel /a také zašel/. Kvyvrácení těchto námitek ze strany ontické historické vědy je tedy třeba jen určitého orpoštění od vulgárního chronologického pojetí časobosti, jež se ovšem při traktování historie obzvláště vnucuje. Hnutí samo je tedy ze "sociálně ekonomických příčin" či z jakýchkoliv "příčin" jiného typu /až již organizatorických, rodinných, nebo klubistických/ nevyvoditelné.

Závaznější jsou však námítky prvního typu, mířící na samo jádro problematického vztahu hnutí k explicitním dějinám. Zde lze především prokázat, že hnutí samo o sobě neznamena nutně explicitní dějiny /jež pojmám jako výslovné, odpovědné odpovídání člověka, světu/. Hnutím je přede i např. stěhování kmene do nových lovišť, jsou mnohá hnutí národů, přičemž nelze tvrdit, že by jen těmito hnutími byly automaticky zajištěny pro kmen nebo pro národ dějiny, že by jimi začaly např. dějinně existovat. Hnutí kmene z jednoho místa pralesa na druhé sice otevře svět jako situaci, zkonstituuje nový typos člověka /např. z lovce šedých medvědů se stane lovec hnědých medvědů vybavený odlišnými zbraněmi, chodící odlišným krokem nebo rybář, je-li na novém místě pralesa pralesní rybník, etc/. obmnění se mythologie /v tom se zračí určité elementární rozumní/, atd., ale to všechno ještě nejsou dějiny. Ahistorický životní rozvrh přírodního člověka zůstane nezměněn. Ale např. obměna mythologie nám dokumentuje, že se tu již manifestuje určitá elementární otevřenost světa a elementární rozumní. Ač tu tedy nejde o dějiny, o výslovné odpovídání, a ač je vše ještě zahaleno v mythickém prašeru, d ě j i n n o s t sama je tu náhle, díky hnutí, p ř í - t o m n a . Je tu jakási "šance" dějin. Mysleme náš kuriozní a vyumělkovaný příklad o stěhování v pralese ještě dále. Může se při něm stát - a o tuto m o ž n o s t právě při hnutí jde -, že se prahorda při svém stěhování dostane nekamúplně jinam než chtěla, totiž např. že vystoupí, vedená stařešinou, na holý, čedičový vrch, tedy "náhodně" se vymaní z pralesa ven. Co n stane? Především svět se ukáže v nečekané širokosti a rozlehlosti ne již ja o pouhé místo v pralese, ale jako šíře s a m a . To je však něco, co již je nutné vyslovit, čemu je nutné odpovědět. Je povolána ta /banálně majestátní/ pravda, že "aj, tu je ta země, mlékem a strdím oplývající, která bude domovem naším": tedy je rozpoznána šířost světa jako domoví, stařešina se konstituje v typos p r a o t c e a jak on, tak i hora nyní musejí dostat jméno. V našem případě praotce C e c h a a hory Ríp. A tímto vykročil český národ na svou po- hnutou cestu, začaly jeho dějiny.

Hnutí tedy můžeme chápat jako tu formu elementární intersubjektivní, která je elementárním otevřením, která je přítomností dějinnosti, skýtající m o ž n o s t explicitních dějin. Proto také každé dějiny nějakým hnutím počínají - zde jsme citovali počátek dějin Čechů příchodem kmene na horu Ríp, bylo by možné uvést i jiné příklady, např. Mojžíšem vedené hnutí izraelitů z Egypta, hidžru muslimů z Mekky do Medíny, vedenou Mohamedem, etc. Jak lidé s touto možností naloží, zda ji pomínou a rozplnou jako se to stalo

v případě lovců medvědů, zda ji rozpustí zpět v některou z ostatních forem elementární intersubjektivní - v organizaci, klub, či rodinu, nebo zda ji využijí ke skutečnému dějinnému kroku, to již záleží na tom, zda dojde k rozhovoru jako odpovědnému odpovídání a není to tedy již záležitostí hnutí samého.

Zrod typu a otevření světa jako tak a tak s i t u o v a n é - h o , tedy samo pouhé hnutí, tento krok neznamená. Tento dějinný krok je něčím jiným, je to světské dílo lidí, opus. Bylo mnoho nesporných hnutí, která k opus nedošla, jimiž se tedy v dějinné situaci lidí nic nezměnilo. Např. komunistické hnutí v podstatě nic nového nepřineslo. Typos vymezený polaritami, mocenský byrokrat - pasivní davový konsument a svět jako totální organizace materiálního blahobytu a "duchovního" konsumování, není krokem, to není opus. Krize, která byla tímto hnutím odkryta, se jím jen dále vyhrotila, ale nebyla překonána. Naproti tomu v hnutí Chodů, ačdeskriptivně historicky vzato - jde o hnutí "nepříliš významné", s "malým dosahem", které navíc nic faktického "nepřineslo" a totálně "ztroskotalo" /Chodové před hnutím byli ve stejné robotné porabě jako po něm/, se opus zrodil: typos Choda jako svobodně chodícího hraničáře bezhraničí a světa jako hranice, již je třeba procházet, se vši tragikou opačného polu nesvobody, to je onen opus. Opus, který patří k vytostným určením lidství a světskosti novověkého člověka. Krize, která byla tímto hnutím odkryta, tak našla své /byť relativní/ řešení, krok byl vykonán. Obdobné tomu bylo a je v hnutí křesťanů, kde vzešel typos Bohočlověka a světa jako dějinný spásy. Ani stín, jež k tomuto typu patří - samovládny nadčlověk a svět jako dějiny pyšného dobývání - nemůže zastínit to, že tu jde o opus, o zcela novou výslovnou odpověď lidí světu.

Řekl jsem, že opus je světským dílem lidí. Avšak zdá se, že i zde, kde je mluveno o lidském rozhodnutí, o lidském ethosu, o pevnosti lidské vůle, na nichž vznik opus závisí, je tu přece jen ještě další moment, který je pro vznik opus rovněž rozhodující. V našem příkladě o hnutí kmene rozhoduje o tom, zda se kmen stane pouze lovcem jiného druhu medvědů, či o tom, zda vznikne národ a jeho dějiny, "náhoda". Je to náhoda toho, že kmen, vedený stařešinou, vystoupí z pralesa na holý, čedičový vrch /připomínám, že zalesnění Rípu se datuje až od minulého století, do té doby byl vrch vždy dle svědectví kronikářů holý/. Je to náhoda neskytnutí se oblé skalnaté hory na jejich cestě. Je to náhoda toho, že tato hora je umístěna tak, že z ní lze přehlédnout šířost takřka poloviny Čech. Tento souhrn náhod, k nimž lze ještě připočíst náhodu toho, že lid byl putováním již vyčerpán a tedy "zralý" k usazení, a to zrovna pod Rípem, je čímsi, co bylo tomuto lidu d a r o v á n o , je to m i l o s t , která tento lid potkala. Je to něco, co přichází fakticky noudůvodněně "zvenčí", na čem lid sám nemá vlastní zásluhu, co nepřichází díky jeho snaze, ale samo od sebe. Je to něco, co nelze přivolat, věc lze jen doufat a oč lze jen prosit. Je to m i l o s t , dar z nebes. Vznik opus nezávisí tedy jen na úsilí lidí, ale i na milosti nebeské.

Tím se již dostáváme k otázce specifické numinosity hnutí. V první části úvahy již byla řeč o numinositě klubu, která se však od numinosity hnutí podstatně odlišuje. Zatímco v klubu jde vždy spíše o jakýsi numinosní prostor, který je vytvářen r i t e m , jenž musí být ostatně velmi pečlivě dodržován - stačí např. malé porušení ritu /dejme tomu, že v hospodě dojde čepované pivo a pijáci jsou nuceni pít lahvové tím je narušen ritus čepování a roznášení/ a numinosita rázem mizí, hroutí se v žalostné trosky /při lahvovém pivu nikdo sedět nevydřítí ~~nikdo sedět nevydřítí~~, ze sakrálního nápoje se opět stává zahnědlá, mírně alkoholizovaná, hořká voda/.

Jiným příkladem by bylo to, když v anglickém klubu někdo nahlas promluví. Ritem vytvářený numinosní prostor opojna se zbortí. Numinosita hnutí je naproti tomu zcela odlišná, v hnutí je přítomno vždy jakési zjevení /jak již bylo řečeno je hnutí podstatně u k á z á - n í m světa a člověka/, toto zjevení pak má vždy soteriologický a osehatologický obsah.

V hnutí jde o spásu, spása je tím, co hnutí nese. Každé hnutí si rovněž nárokuje absolutnost svého soudu, to, co chce přinést, má být k o n e č n ý m rozhodnutím všeho. Je to právě tato exchatologická numinosita, která často zaslepuje a stává se zdrojem přemrštěných faktických nespravedlností, a vede k pyšné povýšenosti hnutí nad ostatním světem. To však jsou již známky nepokory a posedlosti. Numinosita hnutí je numinositou vzcházení a zacházení. Hnutí je dítě, jeho svatost je obdobná zjevné svatosti příchodu dítěte, svatosti dítěte, svatosti života, který dítě přináší a svatosti smrti, jež je dítětem přinášena.

Jsme na konci této úvahy. Zatímco první část mohla být nesena rozverností klubové bujarosti, tak v druhé, která také vyšla mnohem rozsáhlejší než jsem zamýšlel, ačkoliv se její řeč nese drze dětinským a naivním tonem, tak přece poznenáhlu převládly tóny vážnější a korelativně k tragice lidského osudu, jež je tragikou dítěte a jež námi právě v hnutích elementárním způsobem p ř í h ý b e. Na mnoha místech jsem z důvodu této stále více naléhavé a stále tíživější vážnosti váhal, zda vůbec mám o hnutí psát, zda to není příliš kacířské příliš troufalé a příliš desilusionizující. Z těchto důvodů jsem také práci, která nyní přede vše dospívá do konce, několikrát přerušil. Hlavní otázkou, která mne přitom trápila a trápí, je zda člověk jednotlivec je zcela bezvýchodně ztracen v sítích a mlhách tak něčeho hrozného jako je elementární intersubjektivita /a čím více jsem o této elementární intersubjektivitě uvažoval, tím více mi mrzel počáteční úsměv na rtech, tím více mizela počáteční pohoda, která byla vystřídána tísní a úzkostí z nelidské obłudnosti, jež přede mnou začala vyvstávat/. Všechny její tvářnosti, ať již bujará tvář opojného jinošství klubu, vášnivá tvář temné ženy - rodiny, mrazivě dokonalá, vysoustuhovaná tvář jasné ženy - organizace, či zlaté dítě život nescoucí, avšak s tváří starce, věstící smrt, jímž je hnutí, jsou v posledku maskami démonů, mezi nimiž však nezbytně žijeme a kteří nám vládnou. Je pak vůbec možné, aby člověk měl naději na sebe sama? Vždyť se nám zdá vykazovat jako pouhá loutka, tančící a zmítající se ve víru dechu těchto démonů. Na několika místech úvahy jsem se pokoušel o zdůvodnění lidské naděje. Avšak tyto pokusy, ať již jdeo pojetí "opus", nebo o řeči týkající se "zrání", nutnosti vystát to či ono, možnosti "vyrůst" z elementární intersubjektivitě k výslovnému rozhovoru se světem, mi však i kdýž pochopitelně hájím jejich relativní oprávněnost - připadají ve srovnání s hrůzami, jímž jsme vydáni, jako velmi ndostatečné a chabé. Vždyť opus, i když je dílem božské milosti a lidí, není ničím jiným než utrpením a znovu utrpením. A "výslovný rozhovor", r zhovor jako odpovědné odpovídání v dyádě člověka a světa? Jisté existuje jako výslovná dyáda krásy, lásky, spravedlanosti, etc, a přesto je jeho život provládán jako ničivou dominantou právě jeho posedlosti, která nakonec rozhoduje o vyústění jeho osudu. Nejsou pak všechny fenomény výslovného rozhovoru obdobnými ilusemi celého lidstva? Vždyť i jen zběžný pohled na dějiny stačí k hluboké skepsi ohledně rozsahu lidské schopnosti vystát hnutí a npropadnout jim. Hnutí vždy jakoby bez jakýchkoliv zábran přeorávala v ničivých orgánech zeměkouli. Posedlí pak vždy nejméně vědí o své posedlosti. Naději proto nelze průkazně tvrdit. Lze však v takové naději žít a lze žít bez ní. Kdo ví, co je nadějnější?

P e t r R E Z E K

Š í l e n s t v í a f o t o g r a f i e
.....

Tento název snad, jak se pokusíme ukázat, vystihuje použití dokumentu v tzv. umění akce. Chceme sledovat hlavně cestu, která k dokumentu vede. Zdá se, že fotografie na této cestě stojí jako jistá mez, ke které je nutno dojít, protože je mezí, která je kladena vůči šílenství.

Necháme se vézt v našem problému tvrzením, že nejkrásnější happeningy lidé nevymýšlejí, ale že je připravuje život sám. Objasníme, jak je něco takového možno říci, na jednom příkladě.

Pracovník pracuje v nejvyšším patře budovy. Ve své pracovně se stýká se stranami až do dne, kdy je povolán ke svému nadřízenému do prvního patra. Ten jej odesílá do přízemí, kde má pracovat mezi obálkami a kartami - ovšem ještě mezi lidmi. Nakonec je odtud odeslán do podzemí; ve sklepě již jenom třídí obálky. Zprvu je roztrpčen těmito přesuny, osobně se ho dotýkají. Ale najednou přichází osvětlení. Spatří všechno to popsané dění jako ukazování smyslu. - Spatří, jakými souvislostmi je toto celé dění nesené: mezi nebem a zemí, ve světě práce a mocenských vztahů, které předpokládají nebe i zemi. Tu nejednou v tomto pohledu všechno nabývá nového rázu. Pohled na dění jako ukazující se smysl přivádí pracovníka do zvláštní ochrany, protože se v jistém smyslu stává divákem. Celé to dění je ve vzpomínce jiné - subjektivní pocit rozhořčení odeznívá. Ale úleva trvá jen malou chvíli, protože teď najednou se ukazuje nedozírná hloubka fenoménů: sklep míří daleko hlouběji než pouze pod povrch země: moc, která řídí světovou budovu je též nedozírná, ikdyž vázaná na referenční body země a nebes. Otevírá se tu nový svět, svět hluboký - ocitáme se bez distance a bez záchytných bodů nad propastí. Původní úleva se proměňuje ve výslovné nesení propastného dění. Ovšem ten, kdo projde tímto vším, nemůže zůstat sni v podzemí - ukryt přede všemi, je přece všem na očích a výzvou ke konfrontaci. Nakonec musí být z budovy vyhoštěn. Ocítá se tak před budovou - ale otevřela se mu mezitím jiná budova, s pevnějšími základy: budova světa. Ale totot nové otevření světa je skoro k neunesení.....

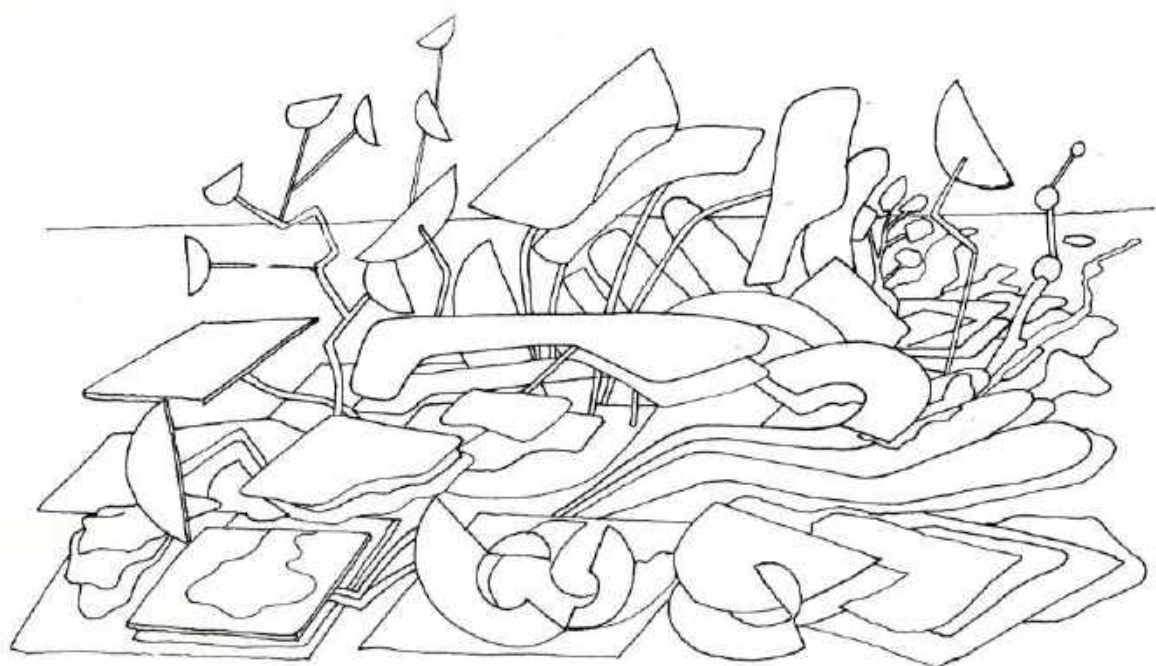
Happeningem bychom nazvali tuto příhodu pro zvláštní ráz přítomnosti všeho toho, co se v tomto dění účastnilo. Byla to silná přítomnost - jakoby bez kontextu a proto výrazná. Odtud se všechno jevilo propastnější než předtím. Nic již nebylo možno vysvětlit fakticky - každé faktum nabylo osudového rázu: ale právě díky onomu prohloubení dostavuje se podit: tady je osud a život totéž. V každé "náhodě" je přítomný celý svět. Setkání s něčím absolutním.

Kdo chce žít v pravdě v této situaci, je vystaven šílenství - protože šílenství znamená být tak, že nelze říci, kde jsme: "Zde" již není protějškem nějakého "tam", vše odkazuje k hlubinným souvislostem, jak ukázal náš příklad.

Pokus o záchranu v této situaci prppastného poukazování znamená vykročit z absolutna, z pravdy, které se pracovník "dopracoval". Tedy zvolit dílčí postoj a v něm žít takříkajíc ve falši. Ale je jiná než ta, které pracovník, když ještě pracoval v horním patře budovy, podléhal, domnívaje se, že žije v pravdě: byl sice poblíž nebes - ale jen je tušil, odkryla se mu až ve sklepení. Faleš, kterou tu máme na mysli, vystihuje konečný život, který se konfrontoval s absolutnem, je to pravdou konečného života.

Fotografie jako dokument akce umělce je něčím odcizujícím vzhledem k prpastnému ukazování. Ale setrvat v propastnosti znamená zšílet. Dokumenty nám takto říkají, že sebenalezení člověka znamená absolutno ztratit, absolutno, s nímž jakobychem již vešli v důvěrný vztah. Dokumenty říkají: v absolutní odpovědnosti, bez provinění, žít nelze.

. . .

1

BRANČKA TUČKOVÁ

1968

r . n ě m e c

R u d o l f N Ě M E C

MALÍŘSKÉ ZÁPISKY

/z let 1977-78/

Kdo něco prožívá
ten nekopčí.

V mém udilování se snažím zachytit vnitřní dění okamžiku vize, tak jak muž vnímá při zavřených očích, ze tmy do světla.

Při prudkém dívání do světla a při zavření oka, se na sítnici objevuje okamžik trvání předmětu, který se zvolna libovolně přesouvá až do ztracena. Využívám toho v malbě, předmět se objevuje v trvání komplementárních barev.

Sleduji svoji vizi tak jak postupně přichází, pracuji s náhodou. Jak jednoduché - přes látku na plátno natřené tiskařskou barvou vybavuji své vize. Po odstranění tenké látky vyjeví se otisk myšlenky, kterou zdokonaluji domalbou.

V monotypech pracuji obdobně, nejlépe v sériích, protože mezi nimi nastává posun nápadů a myšlenek.

Neustále kreslím v lince nápady a myšlenky, které se ztrácí, aby po čase byly opět objeveny v náhodě.

Před malováním pociťuji chvíle velkého vzrušení, musím obsáhnout celý obraz najednou, po domalování přichází zase uvolnění. Potom obraz nechám, nebo dále dokončuji.

KOLIK ještě ve mně spočívá neodhalených jevů, které čekají na zpracování. Je to čas, který si uchovám v paměti, musí se ale paměť neustále obnovovat a v kreslení vizí tříbit.

Vše co malíř vytvoří na dobrém obraze je už nutně z přírody, protože je to již obsaženo v jeho výrazu vnitřního uspořádání. To viditelné je nutně výraz člověka chápajícího přírodu!

Fotografie nestačí tam kde jde o čisté malířství, malba nestačí tam kde jde o věrný záznam. Fotografie může zastavit pohyb, - v malbě je vše v pohybu.

Při kopírování fotografie jsem negativ vyhodnocoval k umocnění celkového účinku obrazu. Tím jsem nutně zjednodušoval. Fotografie nevynechává detaily.

Tento rok hodně kreslím v čisté čáře perem. Často ruka sama vybaví zasuté myšlenky. Nechám ruku vést po papíře, až se během kresby něco samo objeví. Automatické kreslení směrem k myšlence. Tento způsob obměňuji s náhlým nápadem.

Malíř má vést svůj záměr až do konečného vyjádření - až do prázdna. Tak nejlépe se vyjeví odraz naplnění, který přesáhne okolní prostor.

Musíme udržet figurativní tendenci když jsme s tím začali, figurou se dají zachytit stavy duše lépe.

Monotypy jsou pro mne vlastně obrazy na papíře, přípravné studie, které převádím na plátno. V monotypech si ověřuji údiv vyvolaný nadzvednutím papíru přímo po tisku se všemi náhodami.

Usiluji objevit vnitřní svět podvědomí, reflexy okamžitých nápadů, svět vizí a krátkých výjevů, tak jak se nám zjevují na hranici mezi snem a skutečností. Co všechno lze objevit v hlubinách podvědomí.

Obraz by měl přesahovat přes rám, přerůstát svojí silou do prostoru, do vesmíru.

Dosáhnou-li resonance nitra na obraze, může souzvuchet obraz s okolní přírodou. V tom může být jednota souzvuku a harmonie. V mé představě je to jakýsi spodní ton hukotu silné velké řeky.

Dávali sochy k porovnání do lesa, není-li možné dát k porovnání moderní obraz do kostela?

Současné umění předznamenává krizi a konec závěsého obrazu. Je to dáno architekturou, která by měla prostoupit životem a nahradit tak malířství a plastiku. V té době vědomě setrvávám v malbě, protože jde obrazem ještě něco sdělit. V malířství je vhodné neustále čerpat z toho co bylo vytvořeno. Hlavně tedy se nechat inspirovat co bylo vytvořeno všemi ISMY v 20. století. Neboť v pozorování dá se přijít na to co ještě nebylo objeveno, co teprve přichází, nebo co bylo opomenuto.

Všechny dobré obrazy nesou v sobě morální smysl po odpovědnosti a touhu po řádu.

Před přírodou se mi vybavují neznámé tvary a přírodní elementy jako narůstání, dělení, usychání, bujení a pod.... Je to co o přírodě vím, co pozoruji, to co se mi v nitru z přírody odráží.

Fialová barva je nositelkou nejvyššího smutku a vznešenosti, smíšení největšího množství červené a modré. Čím více červené, tím více modré.

Největší umění dělá dnes už jen pár jednotlivců, kteří vydrželi nápor doby, ale tvorba ostatních je stejně důležitá, doplňuje celek.

Jeden problém: ze tmy do světla, ze světla do tmy.

Šerosvit mi vyhovuje, blíže neurčené věci se dekalkovou technikou náhodně vynořují, stačí je v náznaku dotvořit.

Kresbu a malbu spojuji v jednom tahu vždy najednou. To mi umožňuje urychlit výstavbu obrazu. Obraz musí být zpracován najednou, jako bych vyvolával fotonegativ. Zbývá domalba, která musí být adekvátní k záznamu. Při dokončování nesmí být obraz přetažen. Kumšt je v tom kdy vás přestat. To věděli už impresionisté.

Tím že člověk je malíř stačí to k jeho existenci, zbývá jenom úsilí něco namalovat.

Mohu malovat vším možným, ale převážně se maluje hlavou.

Někdy se čeká na myšlenku dlouho, připomíná to chytání ryb. Někdy ale je lépe začít od ničeho, časem se myšlenka sama dostaví.

Nerozumím už "Nietzschemu".

Po Max Ernstových krajinách zbylo ještě plno nápadů pro mé v itřní krajiny. Po Pollockových vstupech do obrazu mně nezbyvalo než si do obrazu lehnout tělem. /I.Klein, Recalcati/. Brzy však mi otisky nešly, nezbyvalo než vytěžit co se da o. Naštěstí našel jsem dekalk a otisky přes látku.

Jsme - li opominutá generace, ať se též zapomene na naše díla. Budou se pak jistě vyhledávat.

Mé obrazy jsou zrcadlem, odrazem, odleskem a otiskem reality.

Umělec je teď osamocen, pohybuje se na úrovni ztroskotanců, odtržený od společnosti, ale je v ní hluboce položen, sám se svým dílem. Je to úloha pozorovatele se svým vlastním zorným úhlem a tvořením.

V současném malířství teď kráčí každý na vlastní pěst. Je to způsobeno atomizací vlastního zpracování pocitů. Zbývá jen touha po kolektivním úsilí. Každý si musí vydržet, udržet, rozšiřovat a obnovovat. Svůj vlastní styl. Jen tak se posléze dostaví výsledky netušených možností.

Malba je pro mne jakási arteterapie. Léče i duševních zkratů. Po ukončení malování, a pracuji dost rychle, přichází uvolnění a pocit uspokojení, protože při práci jsem v permanentním napětí.

Když pracuji podle fotografie je třeba jí přehodnotit přes šablonu vidění, držet se siluety a celku. Silueta zabírá na obraze důležité místo, zachycuje celek a odvádí od detailu. Lautrec kreslil rychlé záznamy v siluetě.

Některé má obrazy jsou vlastně sny o skutečnosti. Mám rád tvary a neznámé materiály na haldách odpadů. Mezi tím se pohybují reálné figury. Také barvy jsou vymyšlené, odpovídajícím situacím odvozených ze snů.

Malíř prochází svým vlastním vývojem, je to vidět na obrazech, kde je možno už spatřit jednu věc. Tu musí potom propracovat a znovu jí vyhledět a jasně stanovit. Je možné, že to jednotlivé se časem samo oddělí.

Skutečnost je natolik dnes silná, že přebíjí všechno. Je proto třeba nalézt nějakou zkratku k prepisu reality. Realitu musíme s novým obrazem stále a znovu vyhledávat.

Malba se rovná svým výkonem k vrhu diskem sochy Diskobola. V největším vypětí se dogtavuje čekání na dopad disku. Disk stále ještě nedopadá... Čekejme.

Člověk je malá nicka na této planetě, nahý potí přírodě, ale s neskonalou fantazií se vyhrabává z kukly temného zámotku barbarské doby do světla chtění a citlivosti, proti strojům učinivší z něho kovadlinu pro svůj hlomozicí buchar. Obléknutý do skafandru pohybuje se jako říditelná cvičená opička-superman bez tíže své hmoty, v bezejmenném prostoru, s ideou řádu utopických vyřešených měst, ale je zmaten s přibývajícími potřebami obrácení a návratu k přírodě, do jejího tajemství vzrůstu a nepochopitelných, unikajících a neproniknutelných jevů.

Někdy jsou dny, kdy se věci a vztahy samy nastavují, proto malíř musí být neustále ve střehu, kdy je posbírání jako zralé ovoce.

Při tvorbě si musím udržet určité napětí, které se odrazí potom na obraze.

Můžeme odejít jen do svého světa v představě. Zmizet do obrazu.

Může ještě na obraze všechno být co tam není.

Co nmalují to budu mít.

Nechávám se vydráždit prázdnými plochami napnutých pláten, na kterých se mi promítají nepřehledné představy obrazů.

Obraz stromu chápu jako neskutečně pomalou explzi tvarů a barev do prostoru.

To co je na obraze cenné je radost z malby, to se nedá nahrát, je to z malování vidět.

Silueta figury může v sobě obsahovat barevnou kosmickou duhu, která prostupuje tělem, která jí absorbuje a přijímá jako rentgenové paprsky.

To co je za malbou je ve skutečnosti napětí vyvolané před obrazem.

To co je nutné neustále nalézat je cit pro malbu.

Námět ve mně zraje značnou dobu, někdy se z toho ale vytrhnu a namaluji právě to co je momentálně ve mně přítomno.

Obrazy když se uleží, za nějaký čas se samy vylepší a nabývají na ceně.

Jsou chvíle dobré nálady, kdy se mohu na své obrazy dívat a chvíle, kdy se mi oškliví a otáčím je ke zdi. Tak ze snad dopracuji k objektivitě. Tak se snad vyvaruji chyb, ale některé chyby jsou právě na obraze to nejlepší. Tápání přináší zápas s hmotou a vyjádřením.

Při přečte í knihy je na tom to dobré, že to stejně všechno zapomeneme. Po čase to zase námátkou znovu objevujeme.

To co se děje na obraze může se někdy stát i ve skutečnosti.

To co ve mně narůstá, je smysl co nejvíce se přiblížit realitě různým způsobem.

pro přicházející rosu

to jsem uviděla

kdesi v zahradě za oknem

ráno v neděli. . . .

/Josefu Suškoví 1976/

V ě r a J I R O U S O V Á

+ + +

hrob nesený anděly
ta chvatná vroucná nanejvýš
sdílná přítomnost
host hlasu
ještě před mlčením slova

před hladkou lebkou
ztuhlá v kost
 bělostně zažloutlá růže
skvost vesmíru klenbou na kříž
už před chůzí
vede krok těla
odevždy bdělá
předestřená tkáň zpěvu
na tváři na listu
pro přicházející rosu

to jsem uviděla
kdesi v zahrádce za oknem
ráno v neděli

/Josefu Sudkovi 1976/

+ ++

Tobě hvězdy na zemi
 Ráj probuzen jest slovy
 Otevřeny jsou dveře poutníkovi
 A cestou opuštěná tělo
 k Břehu oblázků a místu nalezení
 Fugou pestré lsti sen usvědčuje
 I pustá ústa zpěvu cela
 Aniž uzavřena kovovým deštěm
 hvězd

A odevždy měsíc se sluncem
 z Extaze odloučení
 pod křížem
 Spolu svět zrcadlí
 Lev s beránkem
 po obzoru dění

/1978/

+ + +

lev s beránkem
 bdí nad spánkem
 a dýchá ústy ve kterých svět mlčí
 Kde tady jsem ?
 dům doutná rozpadá se v prach
 bezpečně loďka na vlnách

/1978/

strom života

večer na stole

pod skleněným poklopem

stydlivý pudink

jahodová co je naděje ?

ostrý nehet měsíce

pod nehotovým nebem

pod střešinou k tepně

píše malou báseň pro růži

travnatý

břehem podepřený muži

řekni mi

je zavaleno skalou

+

večer na stole

pod skleněným nebem

skloněná hlava a ruce

za oknem bleskem ozářené

nepočaté dítě

ostrými zuby se směje

kadeřavé

že sní tě

/1978/

... je tu

mezi bděním a snem
 celistvě /jak za zrcadlem/
 celý svět
 prolomen fragmentem
 je celý /nevývratně v zjevu/
 kde ? /bydlí/
 místo má - mezi -
 nebem a zemí bytuje

nesmiřitelně krása
 tělem je počata v slovu
 jím roste
 zjevu - je
 na ostrí - na švu
 noci a dne

dána světu
 jemuž se rouhá
 Bohu - ne

/Janu Patočkovi - březen 1877/

x x x

lámaná duha jako zpěv
nad zemí rozloměnou
pro živé není
k mrtvým zpět
od nikud nikam
nenávratně
mosty se klenou
- bloudí svět
za jeho zády
ztvoření v spánku
vyhledá tě
za onou stěnou
tma skryla světlo
na tvé hrudi

ne tam - ani tady
temnoty ho neobsáhnou
světlo usíná svět se budí
před úsvitem
nízké mraky
zrcadlení mužů a žen
sě ženou

/ Janu Patočkovi - březen 1977 /

i n g . P e t r L A M P L , K Š

x 10. 12. 1930

+ 2. 12. 1978

V z p o m í n k a n a P e t r a

. . . a vodníka miluji ze všech loutek
nejvíce. Ne snad ze soucitu z jeho smaotou,
což by pro někoho důvod být mohl, ale z
důvodů zcela nesobeckých. Jeho brva je
velice zdravá mým očím /
/Loutkařova zamyšlení - P. L. /

A n d ě l é

Andělé svatí,
nutno se ptáti,
proč dívky nesmělé,
sedají v kostele.

Andělé svatí,
třeba se ptáti,
proč dívky nesmělé,
lezou nám v postele.

Andělé svatí,
dlužnose smáti,
té vaší plešičce,
co máte na šišce.

PYTÍCI

V místě blíže Kytlici
bydleli dva pytlíci.
Když jim bylo veselo,
chodívali v jetel.
Když jim bylo smutno,
bylo vše putno.

PTÁCI

Padají ptáci
 do krásný vesnice.
 Koukají naně
 pitomí slepice.
 Vy krásní ptáci,
 padejte pomalu,
 jako ty hvězdy,
 co měly vodvahně.
 Až jednou nakonec
 spadne i slaviček,
 přijdou ~~ty~~ slepice
 klofnout mně do víček.

KOSTEL

Postavím ti kostel,
 v tom kostele postel.
 A v tý slastný posteli
 zešílíme v neděli.

ACH LÍNĚ, LÍNĚ ...

Ach, líně, líně s tebou spím,
 že myslím, že tě opustím.
 Ale když se zas probudím,
 tak sním,
 že znovu s tebou spím.

Meine kleine RUBINŠTAJNE

Meine kleine Rubinštajne,
 zahrajte mně v ušní lajně,
 že je Pánbůh jenom eine ,
 jak kůl v plotě,
 co by meine.

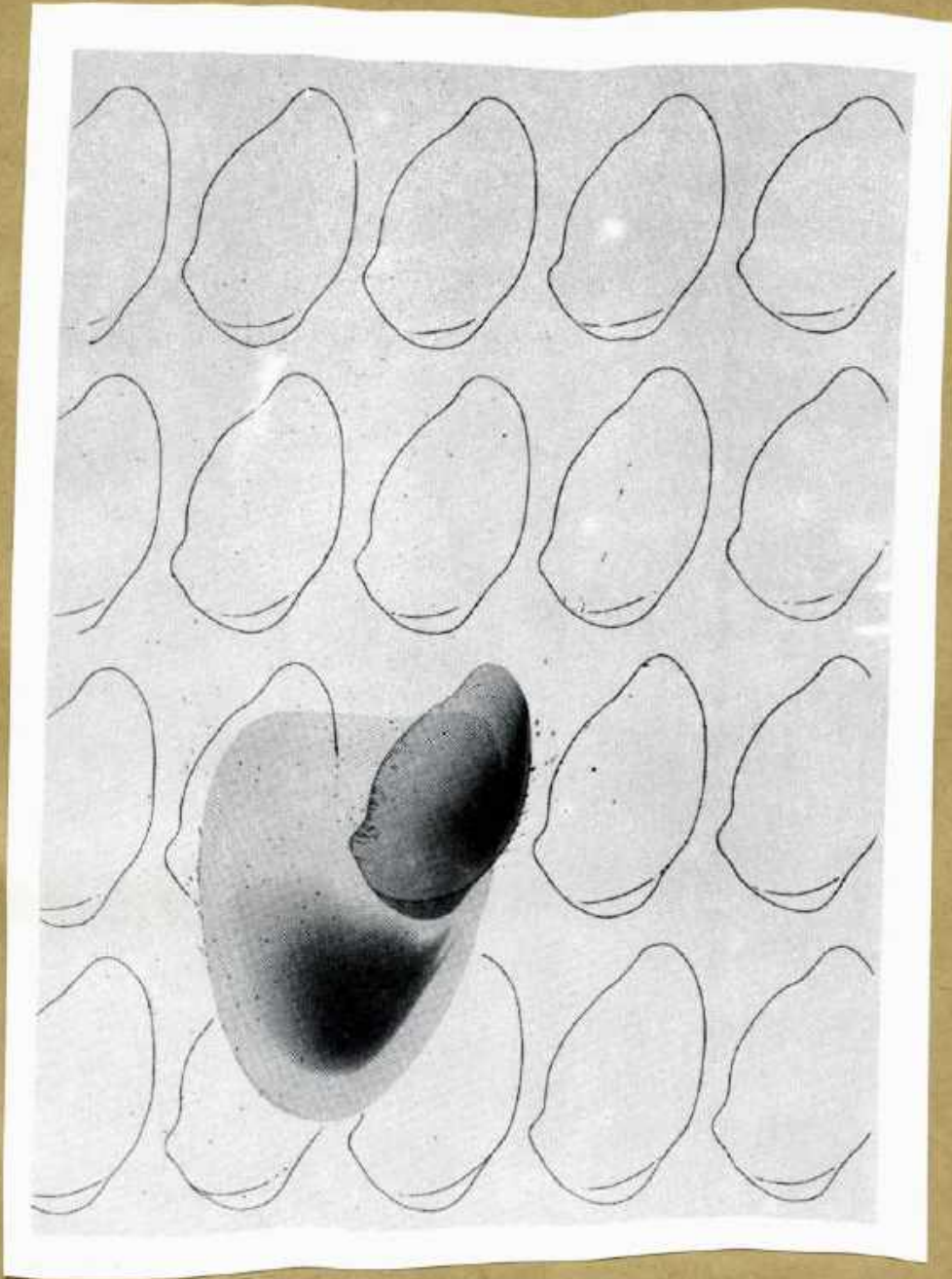
J i ř í D A N ě Ě K

Tak neuvěřitelně jak ruka
 prsty vloží
 do prázdna
 dlaň se otevírá
 závěj bílá
 než sníh
 a vločky ještě jinak bílé...
 a mlékárníkův hlas
 , v kožíšku na křesle se h upá
 zamkne prsty na klávesách
 se jiných prstů dotýkají

 pod tabulí
 kam víno stéká
 dlaň tvář i své jizvy skryjí
 a oči zase neuvidí...
 mráz s rybářem
 jak do hlavy jim stoupá

Snad jenom město ponořené
 v sklenici
 z které nakloněné
 vyzvání

smítko na klopě položené

o . h a n e l

A L P S K Á I D Y L A

Osoby: Hemingway, Kuděj, Lopatka, hostinský

- H. /Sedí v hodpodě oblečen v loveckém, kouří doutník, pije pivo./
Jednou z nejjednodušších věcí a také nejzákladnějších je násilná smrt.
- K. /Sedí u jiného stolu a pije pivo. Oblečen jak vandrák./
Nebojím se smrti. Nemyslím na ní, také vím, že přijde sama a určitě. Jaké tedy s ní starosti.
- L! /Sedí v hodpodě, oblečen rovněž v loveckém, kouří doutník, pije pivo./
Nemám tu vůbec v úmyslu skandalizovat literární problematiku, ale jsem přesvědčen, že je občanskou povinností kritiky tvrdit, že císař nemá žádné šaty kdy je podle jejího mínění opravdu nemá./
- K. /Škodolibě./
Byť by byly lovecké ?
- H. /Poprvé se podívá na Kuděje./
Proboha, kde jsem toho chlapa viděl?
- K. /Sedí, pije pivo a mluví k Lopatkovi./
Tuláku v domově celý svět. Před válkou, tuším někde v Alpách, chodil jsem odpoledně do lesa, sbíral houby, přátelil se s lesními dělníky, domkáři a chalupníky a čerpal od nich znamenité zkušenosti. Tehdy jsem potkal na lesní cestě tohoto frajera s flintou přes rameno. Slovo dalo slovo a ... no co, škoda mluvit/ mávne rukou vypije pivo na ex/
- H. /k Lopatkovi/
To je docela možné. V údolí bylo jaro, ale slunce už pálilo. Šli jsme po cestě do Galtüru. Sedli jsme si pak do hospody. Otevřeným oknem svítilo slunce a jeho paprsky procházely pivními lahvemi a dopadaly na stůl. Láhve byly poloprázdné. Na pivo v láhvích bylo něco pěny. Ale ne mnoho, protože pivo bylo velmi studené.
- K. /K Lopatkovi/
Hovořili jsme spolu mnoho o svých zkušenostech nabytých za války, dostali jsme se také v řeči na svůj život před válkou

a tu tohoto frajera napadlo, že bychom mohli popsat své cesty, které jsme podnikli. Dohodli jsme se rychle, že střídavě budeme psát jednu kapitolu, pokud paměť stačí, a potom už hezbyvalo než zvolit vhodný titul pro knížku. Dlouho jsme seděli v hospodě, marně se lámající hlavu tímto nesnadným úkolem. Vzpomínám si, jak stále opakoval, že musí psát, protože když aspoň trochu nepíše, nemohl by si užít zbytek života. /Dopije pivo a vezme si další/.

L. Nechci dávat obecně teoreticko-kritické práci vinu zastav tvorby, zdá se mi ale, že uniformita /Hemingway sebpu škubne, Kuděj vypije pivo na ex/ velké části takto vzniklé tvorby má původ v literárním myšlení. Nad takovými knihami si člověk ze všeho nejdřív uvědomí jednu zarážející věc, která tento původ přímo ukazuje, že jsou to knížky přímo ztvořené k recenzování.

K. /Napije se piva a naštvaně skočí Lopatkovi do řeči./

... a taky k neslušnému upravování a zkracování. Ale ještě jsem chtěl něco dodat k tomu, co jsem říkal před chvílí. Žádal jsem tehdy, aby nám šenkýř přinesl plnou lahev slivovice, abychom mohli sedět dále. Ale ten bodrý muž zvažněl a řekl., že již v lokále nenaleje. Tento frajer mi tehdy řekl., abych s ním šel do jeho pokoje nahoru, že ve dvou se to přece jen lépe táhne. Tehdy jsem si uvědomil, že takový titul na naši společnou knihu se podařilo najít. Jenže zde sedící frajer/cukne hlavou směrem k Hemingwayovi, a darmo mluvit... / to řekne značně rezignovaně a dopije pivo./

H. /Se otočí ke Kudějovi a zvolna a omluvně, trochu nervózně vysvětluje./ Pokoušel jsem se psát a zjistil jsem, že nejtěžší věc k tomu aby člověk věděl, co skutečně, spíš než předpokládá, že cítí a co ho učili, že má cítit, - je napsat, co se skutečně stalo : co to ve skutečnosti vzbudilo emoce, které člověk zažil. Tak například má povídka Alpská idyla.

K. /Vylítne od stolu a běží k Hemingwayovi/snaží se mu dát pár facek, různě ho obíhá. Hemingway sedí jak socha./

Co to žvaníš ty prase.

Hostinský: Co se do děje? Kde myslíte že jste /tleská při tom, a přichází scénu likvidovat./

K. /Přece jen se ovládne a facku nedá.Vrací se rozčilen ke svému stolu, sedne si a vypije pivo./

Ale, nebudu o tom mluvit.

L. Nelze si nevzpomenout na Kierkegardovu parabolu o krasobruslařích, mezi nimiž existují dvě skupiny. Jdni se udržují ve střehu kluzišť o kterém je známo, že je bezpečným místem,. Druzí se uchylují ke krajům kde je ovšem stejně pevný led, to však diváci nevědí a tleskají ne pro krásnou jízdu, ale pro odvalu.

Jinou věcí už je, že na konec není společenskou funkcí krasobruslařů padat do ledové vody, ale hezky bruslit.

K. S bruslařema nám polibte prdel, ale s tím ledem...../Podívá se na Hemingwaya ten sklopí hlavu./

H.+K. /Hemingway zvedne hlavu, podívá se provinile na Kuděje a oba najednou řeknou, K.hrdě, H.sklesle./ Safiánská zima.

H. Jednou to asi prasknout muselo. Tady ten zlý dědek z Vysočiny mi poslal povídku do té naší knihy. Když jsem ji přečetl, bylo mi jasné, že něco takového nesvedu. Bydlel jsem tehdy v Paříži. Sebral jsem manželku a odjel lyžovat na Kilimandžaro. Jenže na Lyonském nádraží mi někdo ukradl kufr, kde mimo jiného by a pečlivě uložena Safiánská zima. Bylo mi z té ztráty tak mizerně, že jsem se uchýlil o pomoc k doktorovi, jen abych na to zapomněl. Ale vyrovnat jsem se s tím musel, a tak jsem daleko později napsal Alpskou idylu. Je ale daleko kratší, tak tři stránky.

L. Jak je vidět, nelze tu s úspěchem uplatnit ani společensko etické kritérium. Při tom nemám nejmenší pochybnosti o etické opravdovosti autorského přístupu.

K. Pěkně děkuji./Odmlčí se a spíše pro sebe./Ještě, že jsem nebyl takový blbec a ten titul Vedm dvou se to lépe táhne přece jen použil.

H. /Plačky./Pamatuji si to doslova: měla jsem v ruce svíčku, kterou jsem držela v ruce, ~~poněvadž~~ poněvadž se nám právě rozbila poslední svítilna a svícen mužští někam zanesli. A poněvadž ve sklepě nebylo kam svíčku postavit, tak jsem ji strčila dědečkovi do huby.

H.+K. /K. vítězně, H. sklíčeně./ Safiánská zima.

H. Ač jsem se v Alpské idyle snažil jak chtěl, nešlo to než následovně: /O poznání smutněji/ Kd yž umžela, uhlásil jsem to na obci a dal jsem ji do kůlny na hromadu polen. Když jsem začal ta polena pálit, byla už ztuhlá, a tak jsem ji opřel o zeď. Měla otevřená ústa, a když jsem si večer přišel do kůlny narezat dříví, pověsil jsem do nich lůcernu.

Hostinský: /Celou dobu zírá a ppslouchá./

Vy dobytci, zaplatit a ven. Tohle že se dělá v Alpách? /Začne hosty vyhazovat/ /Hemingway uteče s Kudějem bez zaplacení. Lopatka se snaží něco vysvětlit, nedostane se ale vůbec ke slovu a podává stovku hostinskému. Ve dveřích k obecenstvu: /Nelze apriorně vyloučit existenci celých literárních období, která zmařila, prohospodařila svůj kapitál.

Dámy a pánové, doplesů !!!!

/Konfese účastníka letošních plesů./

Mýlil by se každý, kdo by se domníval, že hlavním popudem k zaznamenání dojmů z letošní plesové sezony byly ony záležitosti, které tak nepřipravené zastihly plejádu tanečních nedočkavců v onen večer začátkem února v budově, jenž /konec konců/ slouží zábavám a poučením. Strategie a taktika pisatelů těchto řádků vedla onehdy k rozhodnutí preferovat ty vrozené či nabyté vlastnosti, jež bychom mohli při troše dobré vůle nazvat prozíravostí. Kromě nabízejících se důvodů zde byů jeden, který bylo těžko ignorovat. Dotyčná budova je disponovaná na náměstí, které již řadu let nese úctyhodné pojmenování - Náměstí Míru. Zábavy se nikomu nedostalo, dostalo se leckomu poučení.

Zabývejme se dále tím, co je všem plesům společné, co je navzájem odlišuje, co je činí neopakovatelnými. Budete jisté souhlasit, že je to jejich atmosféra. Tu samozřejmě nelze předem ovlivnit, i když - a zde dovolte první kritickou poznámku - zřejmě lze učinit leccost, aby atmosféra tak říkajíc navozena byla. To by mělo být starostí pořadatelů. Nejde pouze o atmosféru tzv. příjemné zábavy, ale atmosféru, která by jednotlivé plesy jakssepatrii ozvláštnila, tím zároveň diferencovala, neboť co naplat, každý ples by měl mít svůj charakter. Velkoměstské plesy se zcela bez výjimky tohoto požadavku zbavují. Příkladem jim mohou být plesy regionálního charakteru, jenž však většinou postrádají oné společenské úrovně. Těm do značné míry pomáhá stereotypní systém tombol. Na plese sklářském vyhrajete popelník, na plese rybářském kapra, na jiném zajíce. Návštěvník plesu žije alespoň na jeden večer v domění, že organizátoři plesu udělali vše pro jeho spokojenost a mnoho mu nevadí, že jde o bohupustou zlodějinu, protože hlavní starostí pořadatele je, na plese řádně v vydělat.

Představte si, že na pražském plese bankovních úředníků vyhrajete v tombole devizový příslib, na plese jazykové školy předplacený kurz cizího jazyka, na balónovém plese vyhlídkový let balonem, na plese filosofů..... Marná sláva, tombola z Prahy vymizela. Region se v tomto smyslu překonává. Vedle výher tradičních máte šanci přinést domů pytel obilí, cementu, pylin, můžete vyhrát kadeřnický úkon, šišku salámu. To prosím nejde o škodolibost pořadatelů. Je na snadě, že podobný sortiment výher vyvolá nejednu komickou situaci. Nechejme ale dohadů a všimněme si jevu, který je společný všem plesům bez výjimky - konzumování alkoholu. Snad si lze představit plesy bez hudby, bez tance ale ples bez alkoholu? Takovou představu rozhodně odmítněme.

Přišli bychom o dokonalý katalyzátor, natolik spolehlivě fungující, že je nenahraditelný.

Můžeme konstatovat, že letošní plesová sezona nedoznala převratných změn. Úvaha, zda se stávají plesy pro dnešní společnost anachronismem, není na místě. Stereotyp programů plesu však nedovoluje využít skrytých rezerv, nebo použít těch, které se přímo nabízejí. Vzpomeňme ještě jednou: uplatňovat důsledně, objektivně, velkoryse a s fantasií systém tombol a podávání alkoholu. Při splnění těchto požadavků by jistě došlo k odkrytí oněch vnitřních mechanismů společenské zábavy, které by při kvalitní režii vedly k novým formám.

Dostali jsme se konečně k pasáži, která si činí nárok být nejdůležitější. Projekt eventuální revoluce, který zde ve stručnosti koncipuji, byl poprvé veřejnosti přednesen v bývalé hospodě U Týna. Vzhledem k historickým revolucím si tato dovolila přijít s dosud nevyzkoušenými prvky, již proto, že nemohla pominout tzv. beztržnost dnešní zdejší společnosti. Zásadním je skutečnost, že vrstvy obyvatel snad poprvé v dějinách hodlají revoltovat pro nic a za nic. Filosofové mohou namítnout, že v takovém případě těžko mluvit o nějaké revoluci. Nechejme jim jejich starosti. Tedy - revoluce. Staroměstské náměstí. V Kaprově ulici stojí dámy, v Pražské pánové, v Dlouhé dámy v Celatné pánové v Železná dámy v Melantrichové pánové. Na radniční věži spustí kapela passo doble. Tanec. Další dějinná epocha začala. - jak jednoduché. /Co by se stalo, kdybychom na místo pouhého konstruování našeho života se odvážili šílenství či moudrosti tančit je? - citát z knihy Rogera Caroudyho Danser sa vie Ed. du Seuil, Paris 1973, str. 13, překlad J.M./

Jak zřejmost předešlého, bylo předmětem tohoto textu upozornit na to, jak z jistých prvků společenské zábavy může vzniknout jiskra, jež se může rozhořet v plamen. Dámy a pánové - do plesů! Prostor existuje. Je-li pravý čas - kdo ví. Kdyby selhala i tato revoluce, nic nového pod sluncem. Ale je pravděpodobné, že když nic jiného, tak alespoň /s dovolením estetiků/ pocit libosti. Při troše štěstí a samolibosti.

Posuďte sami : závěr Bankovního plesu. Společnost se rozchází. Pisatel těchto řádků promluví na schodech roztomilé slečně, nádherně oblečené. Dostane se mu následující odpovědi: Ale pane, proč jste vlastně pro mě nešel tančit ? Tolik jste se mi líbil.

Dámy a pánové, do plesů!!!

/kotelna - 21.5. 1978/

N i k o l a j

S T A N K O V I Č

V a r i a c e n a B e z r u č e

/"Pořád kahan/křocan/doloval..."/

I-. Pořád SOso

sondoval,

až všechno vysondoval :

1/ Nět zděs momloka

2/ Ty bílé břízy jsou součástí
mé veškorysé schízy

II. V ráji či pekle jezdí Nobile

na lokomobile

s Ladislav m Klímou

z Nového Bydžova do Chlumce

nad Cidlinou

a vozí opilé, na klíně dvě h uně :

Filosofie budoáru

těší: 1/ Chdou ženu

2/ Divou Báru

/ty v chýších.../

III. Příležitost Cosa Nostra
 dělá zloděje i z Roerstara:
 každého
 patnáctého
 se v AUSu
 nalejou.....

Nočníma tramvajema
 jezdí bezhlavý Kléma:
 1/ Kde myšlenky má, čí ?
 2/ Kdo také učí ? :

Ty hlavičko upírova,
 mráz tě bude tupírovat.

/Z atlasu ssavců Českého Krasu"/

o o o

h . p o s p í š i l o v á

